

**МІЖНАРОДНИЙ КЛАСИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПИЛИПА ОРЛИКА**

**МАТЕРІАЛИ
МАГІСТЕРСЬКИХ ЧИТАНЬ
20 квітня 2018 р., м. Миколаїв**

Редакційна колегія:

Євдокимова Н. О., доктор психол. наук, професор; Іванцова Н. Б., доктор психол. наук, професор; Пронь С. В., доктор іст. наук, професор; Матвієнко Л. П., кандидат пед. наук, доцент; Бабіч В. І., кандидат філол. наук; Підберезних І. Є., кандидат іст. наук, доцент.

Магістерські читання – 2018. – Миколаїв: Іліон, 2018. -155 с.

Збірка презентує матеріали Магістерських читань – 2018. У цих матеріалах висвітлено актуальні проблеми сучасної науки, її тенденції та перспективи. Збірка адресована працівникам вищих навчальних закладів, аспірантам та студентам, а також широкому загалу, небайдужому до сучасної науки.

ПВНЗ «Міжнародний класичний
університет імені Пилипа Орлика»,
2018

ПРОГРАМА

Магістерських читань – 2018

20 КВІТНЯ 2018 РОКУ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

(ПВНЗ «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика»,

вул. Котельна, 2, Актова зала)

13.00-14.00

Відкриття конференції (13.00)

Матвієнко Людмила Павлівна- ректор ПВНЗ «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика», кандидат педагогічних наук, доцент.

Доповіді

1. **Горіна В. В.** Оптимізація джерел формування фінансових ресурсів підприємства. **Науковий керівник:** к.с.-г. н. Бабич О. С.

2. **Дроздов С. О.** Зростання військових злочинів під час проведення бойових дій та антитерористичної операції. **Науковий керівник:** д.ю.н., проф. Кириченко О. А.

3. **Лічманюк І. В.** Місце захисника у системі суб'єктів доказування у кримінальному процесі. **Науковий керівник:** к.і.н., доц. Підберезних І. Є.

4. **Фесун М. В.** Новітнє розуміння поняття криміналістики та ординстики. **Науковий керівник:** д.ю.н., проф. Кириченко О. А.

5. **Волченбой В. А.** Самоствалення особистості: гендерні аспекти вивчення проблеми. **Науковий керівник:** к.п.н. Безушко С. В.

6. **Тарасова Н. В.** Актуальність й особливості психологічного супроводу спортсменів підлітково-юнацького віку. **Науковий керівник:** к.психол.н. Вербина Ю. В.

7. **Івкова Н. О.** Сучасні аспекти лікування та реабілітації сколіотичної хвороби у дітей. **Науковий керівник:** д.мед.н. Мітілева З. М. **Науковий консультант:** Дроботун О. С.

СЕКЦІЯ 1

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

Керівник секції: **Звягінцева О. Б.** – професор кафедри фінансів ПВНЗ «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика», доктор економічних наук, доцент

Секретар секції: **Шаповалова Г. А.** – старший викладач кафедри фінансів ПВНЗ «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика»

1. Аль-Аваді Ріяд. -студент групи Т-10-18

Науковий керівник: к.філол.н. Бабіч В. І.

Сучасні підходи до державного регулювання туристичної галузі в Україні

2. Леонов Є. А. -студент групи ГРС-10-18

Науковий керівник: к.с.-г. н. Бабіч О. С.

Функціонування бізнес-готелів в Україні як стратегія і тактика активізації ділового туризму

3. Одінцов Р. В. -студент групи Ф-10-18

Науковий керівник: к.с.-г. н. Бабіч О. С.

Управління ліквідністю комерційного банку

4. Одінцова Т. В. - студентка групи Ф-10-18

Науковий керівник: к.с.-г. н. Бабіч О. С.

Управління ризиками у комерційній діяльності

5. Сиворотка Я. В. - студент групи ГРС 10-18

Науковий керівник: д.е.н., доц. Звягінцева О. Б.

Реклама в готельному господарстві та її сутність

СЕКЦІЯ 2

ПРАВНИЧІ НАУКИ

Керівник секції: **Кириченко О. А.** - професор кафедри правознавства ПВНЗ «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика», докторюридичних наук, професор

Заступник керівника секції: **Підберезних І. Є.** - доцент кафедри правознавства ПВНЗ «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика», кандидат історичних наук, доцент

Секретар секції: **Коробочкіна Л. Л.** - доцент кафедри правознавства ПВНЗ «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика», кандидат юридичних наук

1. Арабіжа І. Ю. - студент групи П-10-18

Науковий керівник: к.ю.н. Коробочкіна Л. Л.

Поняття адміністративних послуг

2. Бевз О. І. - студентка групи П-10-18

Науковий керівник: к.і.н., доц. Підберезних І. Є.

Політико-юридичні версії французької концепції правової держави

3. Берднік К. В. - студентка групи П-10-18

Науковий керівник: д.ю.н., проф. Леонов Б. Д.

Формування системи договірних (контрольних) органів ООН з прав людини

4. Білоус К. О. - студентка групи П-10-18

Науковий керівник: к.і.н. Кокошко Ф. І.

Міжнародна система захисту від піратства: конвенційний механізм

5. Генсіцька Р. О. - студентка групи П-10-18

Науковий керівник: к.ю.н. Коробочкіна Л. Л.

Визначення сторін колективного договору

6. Годун Г. М. - студентка групи П-10-18

Науковий керівник: к.ю.н. Коробочкіна Л. Л.

Становлення інституту примусового виконання

7. Голубицький М. Ю. – студент групи П-10-18

Науковий керівник: д.ю.н. Нестеренко А. С.

Особливості сучасного стану та тенденції розвитку технічного регулювання в Україні

8. Гугосян В. В. - студентка групи П-10-18

Науковий керівник: к.і.н., доц. Підберезних І. Є.

Права жінок в ісламському праві і права людини

9. Дімов С. Д. - студент групи П-10-18

Науковий керівник: к.і.н., доц. Підберезних І. Є.

Міжнародно-правові принципи банківського нагляду

10. Дронь Є. - студент групи П-10-18

Науковий керівник: к.ю.н., доц. Бідей О. М.

Правове регулювання відносин у сфері працевлаштування та ринку праці ЄС

11. Іванов С. С. - студент групи П-10-18

Науковий керівник: к.ю.н., доц. Бідей О. М.

Правові засади діяльності акціонерних товариств за законодавством України

12. Кашарайло В. - студент групи П-10-18

Науковий керівник: к.і.н., доц. Підберезних І. Є.

Європейський омбудсмен

13. Климчук Н. М. - студент групи П-10-18

Науковий керівник: д.ю.н., проф. Кириченко О. А.

Система юридичної експертології

14. Ковальчук Л. В. - студентка групи П-10-18

Науковий керівник: к.і.н., доц. Підберезних І. Є.

Вплив міграційних процесів на суспільний розвиток

15. Корунський І. - студент групи П-10-18

Науковий керівник: к.і.н., доц. Підберезних І. Є.

«Jus commune» - «загальне право»

16. Полевод О. І. - студентка групи П-10-18

Науковий керівник: д.ю.н. Нестеренко А. С.

Захист праці жінок: історичні та міжнародно-правові аспекти

17. Саєнко В. Л. - студент групи П-10-18

Науковий керівник: к.ю.н., доц. Мельник Д. С.

Торгівля людьми: міжнародно-правовий аспект

18. Смірнов М. М. - студент групи П-10-18

Науковий керівник: д.ю.н., проф. Кириченко О. А.

Інноваційне розуміння поняття доказів та їх допустимості в антикримінальному судочинстві

19. Чебан О. Г. - студентка групи П-10-18

Науковий керівник: к.і.н. Кокошко Ф. І.

Історія становлення інституту адвокатури в світовій юридичній практиці

20. Чебан С. В. - студент групи П-10-18

Науковий керівник: к.і.н. Кокошко Ф. І.

Натуралістичні уявлення римлян про право

21. Чувальська І. О. - студентка групи П-10-18

Науковий керівник: к.і.н. Кокошко Ф. І.

Система законодавства, яким регулюється страхова справа в Україні

СЕКЦІЯ 3 ПСИХОЛОГІЯ

Керівник секції: Іванцова Н. Б. – завідувач кафедри психології ПВНЗ «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика», доктор психологічних наук, професор

Секретар секції: Дроботун О. С. -науковий кореспондент Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України.

1. Ахрамєєва А. О. -студентка групи ПС-10-18

Науковий керівник: к.психол.н. Вербина Ю. В.

Гендерні прояви конфліктної поведінки в юнацькому віці

2. Баюш Т. В. -студентка групи ПС-10-18

Науковий керівник: к.психол.н. Пєнова І. К.

Науковий консультант: к.психол.н. Шавліс Н. А.

Значення дитячо-батьківських взаємин у сімейному вихованні дітей молодшого шкільного віку

3. Битка В. В. -студент групи ПС-10-18

Науковий керівник: д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.

Онтогенеза особистісного відношення до природи

4. Бородатенко М. П. -студентка групи ПС-10-18

Науковий керівник: к.психол.н. Пєнова І. К.

Науковий консультант: к.психол.н. Шавліс Н. А.

Провідна діяльність у підлітковому віці

5. Воскевич Ю. В. -студентка групи ПС-10-18

Науковий керівник: к.психол.н. Пєнова І. К.

Науковий консультант: к.психол.н. Шавліс Н. А.

Наукові уявлення про синдром емоційного вигорання особистості

6. Гейко Т. М. -студентка групи ПС-10-18

Науковий керівник: д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.

Самооцінка підлітків: вікові та гендерні особливості

7. Кузнєцова Л. А. -студентка групи ПС-10-18

Науковий керівник: д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.

Жіноча самотність та її подолання

8. Раткогло О. М. -студентка групи ПС-10-18

Науковий керівник: д.психол.н., проф. Іванцова Н. Б.

Актуальність психологічного супроводу онкохворих

9. Ревтьо А. Р. -студент групи ПС-10-18

Науковий керівник: д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.

Професійне спілкування оперативних співробітників

10. Романчак І. А. -студентка групи ПС-10-18

Науковий керівник: д.психол.н., проф. Іванцова Н. Б.

Феноменологія почуття прив'язаності

11. Харченко О. О. -студентка групи ПС-10-18

Науковий керівник: к.психол.н. Пєнова І. К.

Науковий консультант: к.психол.н. Шавліс Н. А.

Актуальність професійного самовизначення у старшому підлітковому віці

12. Чеканова О. С. -студентка групи ПС-10-18

Науковий керівник: к.психол.н. Пєнова І. К.

Науковий консультант: к.психол.н. Шавліс Н. А.

Основні ознаки аутизму

13. Шевченко Л. М. -студентка групи ПС-10-18

Науковий керівник: д.психол.н., проф. Іванцова Н. Б.

Професійне вигорання працівників поліції

14. Щербаков Д. О. -студент групи ПС-10-18

Науковий керівник: д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.

Професійне вигорання військовослужбовця

15. Яневський В. О. -студент групи ПС-10-18

Науковий керівник: к.п.н., доц. Барвінок І. В.

Танцювальна діяльність дітей старшого дошкільного віку

СЕКЦІЯ 4
МЕДИЧНІ НАУКИ

Керівник секції: **Ромаскевич Ю. О.**-завідувач кафедри фізичної реабілітації ПВНЗ «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика», доктор медичних наук, доцент

Секретар секції: **Чижик Т. Г.**- викладач кафедри фізичної реабілітації ПВНЗ «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика»

1. Декуш Д. М. – студентка групи ФТ-10-18

Науковий керівник: д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.

Науковий консультант: д.мед.н. Мітелева З. М.

Актуальність застосування методів фізичної терапії та психокорекції порушень поведінки у дітей молодшого шкільного віку

2. Казар'ян П. А. - студент групи ФТ-10-18

Науковий керівник: д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.

Реабілітаційна робота при дитячому церебральному паралічі

3. Котляр А. В. – студентка групи ФТ-10-18

Науковий керівник: к.мед.н. Димо В. М.

Актуальність фізичної терапії ожиріння жінок репродуктивного типу

4. Лазарева О. С. - студентка групи ФТ-10-18

Науковий керівник: д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.

Клінічна картина гіпертонічної хвороби

5. Міхова К. В. - студентка групи ФТ-10-18

Науковий керівник: д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.

Тілесно-орієнтована терапія при цукровому діабеті

6. Паламарчук К. В. - студентка групи ФТ-10-18

Науковий керівник: д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.

Клінічні характеристики рецидивуючої інфекційно-запальної патології органів дихання дітей

7. Тіщенко О. О. - студентка групи ФТ-10-18

Науковий керівник: к.мед.н. Димо В. М.

Фізична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи на постлікарняному етапі

8. Циганок Г. В. - студентка групи ФТ-10-18

Науковий керівник: к.мед.н. Димо В. М.

Атопічний дерматит

Матвієнко Людмила Павлівна- ректор ПВНЗ «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика», кандидат педагогічних наук, доцент.

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

Шановні учасники Магістерських читань!

Від імені ректорату університету вітаю Вас з початком роботи нашого наукового форуму, а також висловлюю спільні сподівання щодо його плідності та ефективності.

Відповідно до програми Магістерських читань заплановано обговорення актуальних питань процесів українського та закордонного реформування, становлення і розвитку економіки, розвитку туристичних технологій та готельно-ресторанної справи, медичної науки та психології.

Неочікувані зміни у житті суспільства, не пов'язані з історичними традиціями, вимагають нових, нетрадиційних рішень та креативного підходу до організації життя як окремої людини, так і усього суспільства, що, безумовно відображається на методологічній переорієнтації сучасної науки. Як наголошував знаменитий учений В. І. Вернадський, наука на сучасному етапі має розвиватися не по напрямам, а по проблемам, на стиках яких слід очікувати найбільш яскраві і кардинальні нові результати. Такі результати ми й очікуємо від організованих у нашому університеті наукових форумів та конференцій, оскільки тільки у наукових спорах народжується істина, яка у подальшому визначально впливатиме на розвиток нашої держави як демократичної та правової, а також сприятиме її економічному та соціальному розквіту.

Упевнена, що сьогоднішні Магістерські читання сприятимуть фаховому діалогу магістрантів та покладуть початок Вашому науковому пошуку.

Сподіваюся, що досвід наукової діяльності нашого університету буде вельми корисним та у нагоді усім учасникам читань, допоможе поновому висвітлити багато проблемних питань розвитку української науки.

Переконана, що Магістерські читання-2018 сприятимуть розповсюдженню теоретичних та практичних напрацювань науковців нашого університету, збагатять наукову теорію і практику в цілому, а також стануть традицією.

Дякую за увагу, бажаю Вам плідної роботи!

ДОПОВІДІ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

ОПТИМІЗАЦІЯ ДЖЕРЕЛ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

ОПТИМИЗАЦИЯ ИСТОЧНИКОВ ФОРМИРОВАНИЯ ФИНАНСОВЫХ РЕСУРСОВ ПРЕДПРИЯТИЯ

MANAGING AND OPTIMIZING FINANCIAL RESOURCES OF COMPANIES

Горіна Влада Вікторівна,

студентка групи Ф-10-18

Науковий керівник: к.с.-г. н. Бабич О. С.

Підприємства вступають у фінансові відносини з метою формування та використання фінансових ресурсів, належна забезпеченість якими й оптимальна структура та ефективне використання котрих є умовою успішного функціонування будь-якого підприємства.

Щодо визначення економічної природи такої категорії, як фінансові ресурси підприємств, існує безліч точок зору українських та зарубіжних учених, а саме: В. Г. Білоліпецький, В. В. Буряковський, О. Д. Василик, Г. Л. Вознюк, Н. А. Гринюк, Н. М. Гуляєва, А. Т. Завгородній, І. В. Зятковський, Н. В. Колчина, Л. О. Лігоненко, І. В. Мерзляков, В. М. Опарін, К. В. Павлюк, А. М. Поддєрьогін, О. Р. Романенко, Т. С. Смовженко, С. І. Юрій.

Велика кількість авторів, розглядаючи фінансові ресурси як сукупність грошових коштів, наголошують при цьому, що потрібно розрізняти категорії фінансів і грошей, виходячи з їх економічної сутності та функцій. А відомий український учений-економіст О. Д. Василик вважає, що не всі грошові ресурси є фінансовими ресурсами. Поняття «грошові ресурси» значно ширше, але фінансові ресурси виступають завжди у грошовій формі. Грошові ресурси стають фінансовими ресурсами тоді, коли вони концентруються у відповідні фонди, для яких встановлено порядок створення і використання [2].

Різні класифікаційні дефініції фінансових ресурсів в економічній літературі дають змогу сформулювати власне їх визначення, а саме: фінансові ресурси підприємства – це наявні у розпорядженні підприємства кошти, які поділяються за двома ознаками:

- за їх видами та складом;
- за джерелами їх виникнення (формування).

Вони призначені для здійснення витрат на розширене відтворення, виконання фінансових зобов'язань перед фізичними та юридичними особами, економічного стимулювання. Фінансовим ресурсам підприємства властиві певні ознаки, що виражають грошові відносини, залежать від первинного розподілу вартості валового внутрішнього продукту, формування та використання грошових доходів і децентралізованих фондів. Здатність виконувати функцію платіжного засобу та рівень ліквідності активів є визначальними ознаками віднесення їх до складу фінансових ресурсів.

Можна виділити основні ознаки, притаманні фінансовим ресурсам, згідно з якими: формування та використання фінансових ресурсів здійснюється відповідно до правового та нормативного забезпечення, фінансові ресурси можуть належати суб'єктам господарювання різних організаційно-правових форм бізнесу, або бути зосереджені у суб'єктів фінансового ринку (банківських установах, інвестиційних фондах, компаніях спільного інвестування тощо). Основними напрямками

використання фінансових ресурсів є відтворення підприємств, соціальне забезпечення працівників та задоволення інших потреб суб'єктів господарювання [4].

До фінансових характеристик фінансових ресурсів підприємства відносяться:

– об'єкт фінансового управління (у функціонуванні та економічному розвитку підприємства та його практичній діяльності особлива увага приділяється фінансовим ресурсам. Вони є центральним елементом та об'єктом впливу фінансового менеджменту);

– джерело прибутку (особливість фінансових ресурсів як джерела доходу є те, що вони діють відокремлено від інших факторів виробництва. Використання фінансових ресурсів як джерела прибутку забезпечується формуванням грошових надходжень підприємства в фінансовій та інвестиційній ланках діяльності. Акумуляовані фінансові ресурси використовуються для фінансування реальних та фінансових інвестицій з метою отримання прибутку у майбутньому);

– джерело ризику (між прибутком та ризиком постійно існує зв'язок:чим вищий рівень доходів - тим більший рівень ризику. Фінансові ризики є невід'ємною частиною фінансової діяльності, а їх носієм ризику є фінансові ресурси);

– джерело погашення фінансових зобов'язань (для діяльності підприємства притаманна постійна кредиторська та дебіторська заборгованість. Така заборгованість може виникати перед державою, власниками, кредиторами та інвесторами і вона потребує погашення. Підприємства для погашення заборгованості найчастіше використовують фінансові ресурси) [3].

Отже, фінансові ресурси підприємства – це грошові прибутки і нагромадження, які формує підприємство у процесі своєї господарської діяльності за рахунок власних, позикових і залучених джерел, і використовує для формування активів підприємства, грошових резервів, виконання фінансових зобов'язань, стимулювання працівників, а також для

виконання інших завдань з метою забезпечення ефективного розвитку підприємства [1].

Література

1. Білик, М. Д. (2005). Фінанси підприємств. К.: Знання.
2. Василик, О. Д. (2001). Теорія фінансів : підручник. К. : НІОС.
3. Кропівцова, Н. І. (2011). Особливості формування фінансових ресурсів підприємства. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі і послуг, вип. 1, 261 – 268.
4. Лапа, А. Є. (2013). Фінансові ресурси підприємства та їх оптимізація. Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки, 4, 289 – 297.

**ЗРОСТАННЯ ВІЙСЬКОВИХ ЗЛОЧИНІВ ПІД ЧАС
ПРОВЕДЕННЯ
БОЙОВИХ ДІЙ ТА АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ
РОСТ ВОЕННЫХ ПРЕСТУПЛЕНИЙ ВО ВРЕМЯ ПРОВЕДЕНИЯ
БОЕВЫХ ДЕЙСТВИЙ И АНТИТЕРОРИСТИЧЕСКОЙ
ОПЕРАЦИИ
GROWTH OF MILITARY CRIMES DURING MILITARY ACTION
AND ANTI-TERRORIST**

Дроздов Сергій Олександрович,

студент групи П-10-18

Науковий керівник: д.ю.н., проф. Кириченко О. А.

Великою проблемою під час проведення бойових дій та антитерористичної операції (АТО) є зростання військових злочинів. Збільшення злочинності пояснюється призовом до армії значного контингенту чоловіків найбільш криміногенного віку. Під час бойових дій чи АТО значно зростає кількість ухилень від призову на військову службу, насиченість суспільства зброєю, активізується її незаконний обіг. Нерідко у місцях проведення бойових дій особи, які ухиляються від призову, дезертирують з армії, об'єднуються з кримінальними

структурами, утворюють бандформування. У період бойових дій зазвичай розширюється сфера криміналізації окремих видів діянь.

Злочинність у Збройних Силах під час військових дій має також певні особливості: поява та різке збільшення кількості військових і державних злочинів (дезертирства, членушкодження, самовільного залишення місця служби та дислокації місць розташувань військових частин, здача або залишення ворогові засобів ведення війни, добровільне здавання в полон, перехід на бік ворога тощо). Злочинність військовослужбовців у бойових частинах суттєво відрізняється від злочинності у внутрішніх округах (у бойових частинах переважає злочинність насильницька та необережна, у внутрішніх округах – корисливі злочини і короткострокові ухилення від військової служби); змінюється характер насильницької, корисливої та необережної злочинності (інші об'єкти посягання, способи вчинення злочинів, мотиви, причини й умови). Жорстокість війни, суб'єктивне зменшення цінності людського життя та здоров'я продукує насильницькі злочини. Матеріальні труднощі, пов'язані з бойовими умовами, послаблення охорони матеріальних цінностей, безпеки мирного населення – усе це сприяє вчиненню корисливих злочинів. Перевтома, вживання спиртних напоїв, збільшення насиченості джерелами підвищеної небезпеки (зброєю, бойовою технікою) на тлі зменшення цінності людського життя та здоров'я сприяє підвищенню рівня необережної злочинності.

Причинами злочинів малодушно-боязливого мотивації є: недоліки бойової та психологічної підготовки військ; прорахунки командування, невміла організація бойової операції, що призводить до невиправданих утрат (в тому числі й від власних вогневих засобів); невміла діяльність і прояв боягузтва командного складу під час бою; неприйняття чи несвоєчасне прийняття запобіжних заходів щодо осіб, які поширюють неправдиві чутки про становище на лінії зіткнення під час проведення АТО; пропагандистська та підривна діяльність ворога (дезінформація, радіопередачі, листівки, засилання агентури з метою поширення

неправдивих чуток); недостатнє використання всіх можливостей виховної роботи, а в окремих випадках – повне її ігнорування (підміна репресивними заходами); недоліки та прорахунки в матеріальному і побутовому забезпеченні, що спричиняють додаткові перевантаження; недоліки медичного забезпечення, профілактики психологічних травм у бойових умовах; недосконалість діяльності правоохоронних органів, невжиття необхідних заходів щодо розшуку дезертирів і притягнення їх до кримінальної відповідальності. Військова злочинність залежить від характеру бойових дій.

Тому збільшення військових злочинів під час проведення бойових дій впливає на розвиток Збройних Сил держави.

**МІСЦЕ ЗАХИСНИКА У СИСТЕМІ СУБ'ЄКТІВ ДОКАЗУВАННЯ У
КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ
МЕСТО ЗАЩИТНИКА В СИСТЕМЕ СУБЪЕКТОВ ДОКАЗЫВАНИЯ
В УГОЛОВНОМ ПРОЦЕССЕ
THE DEFENDER IN THE SYSTEM OF PROJECTS OF PROOF IN THE
CRIMINAL PROCESS**

Лічманюк Ірина Валентинівна,

студентка групи П-10-18

Науковий керівник: к.і.н., доц. Підберезних І. Є.

Основною функцією правової держави є забезпечення, охорона, захист і реалізація основних прав і свобод людини й громадянина. Відповідно до ст. 3 Основного Закону України, природні (невід'ємні) права людини (на життя, здоров'я, честь, гідність, недоторканість, безпеку) визначаються найвищою соціальною цінністю і визначають зміст і спрямованість діяльності держави в усіх складових життя суспільства, включаючи сферу кримінального судочинства.

Кримінальне судочинство є складною та багатогранною діяльністю багатьох органів та осіб, коло яких визначено законом, і якраз у сфері

кримінального судочинства можуть допускатися суттєві обмеження прав та законних інтересів особи, яка потрапила до цієї сфери. Згідно зі ст. 2 КПК України, завданнями кримінального провадження є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження.

У теорії і практиці кримінального процесу тема доказування є однією з найважливіших. Це пояснюється тим, що під час кримінального судочинства розглядаються справи, які вирішують долю людини. І від того, наскільки точно, повно буде досліджено всі матеріали кримінального провадження, від того, чи буде додержано вимог закону, залежатиме правильність рішення суду. Це має дуже важливе значення, оскільки основним завданням кримінального судочинства є забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї провини, жоден невинуватий не був звинувачений чи засуджений, і жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу.

Під доказуванням у кримінальному процесі визначають діяльність досудового розслідування, прокурора і суду, а також інших учасників процесу, яка здійснюється в установлених законом процесуальних нормах, і спрямована на збирання, закріплення, перевірку й оцінку фактичних даних, зібраних при провадженні по кримінальній справі.

Якщо поняття предмета доказування виражає, що повинно бути встановлено у провадженні, то межі доказування вказують на якість дослідження обставин, що підлягають встановленню. Межі доказування індивідуальні в кожному провадженні, оскільки неможливо визначити глибину всіх обставин на законодавчому рівні. Межі доказування визначаються завданнями кожної стадії, а отже, і предмет доказування конкретизується залежно від цих завдань. Правильне визначення меж доказування має велике практичне значення. Насамперед це сприяє забезпеченню збирання і дослідження доказів в обсязі, необхідному для формування достовірних висновків щодо компонентів доказування.

Одним із суб'єктів доказування у кримінальному провадженні є захисник. Відповідно до ст. 45 КПК України захисником є адвокат, який здійснює захист підозрюваного, звинуваченого, засудженого, виправданого, особи, щодо якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішувалося питання про їх застосування, а також особи, щодо якої передбачається розгляд питання про видачу іноземній державі (екстрадицію). Участь захисника є важливою процесуальною гарантією захисту прав та законних інтересів підозрюваного, звинуваченого та інших осіб, щодо яких здійснюється кримінальне провадження. Тому КПК обмежує коло осіб, які можуть бути захисниками, адвокатами, особами, які мають свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю і виконують функцію захисту на професійній основі. До того ж, це має бути адвокат, відомості про якого внесено до Єдиного реєстру адвокатів України. Такий підхід відповідає положенню Конституції України про те, що для забезпечення права на захист від звинувачення та надання правової допомоги при вирішенні справ у судах та інших державних органах діє адвокатура (ч. 2 ст 59 КУ). Захисник як суб'єкт кримінально-процесуального доказування – це особа з певними повноваженнями, яка представляє і відстоює законні інтереси підозрюваного, звинуваченого, підсудного, надаючи вказаним особам юридичну допомогу у реалізації їх прав.

НОВІТНЄ РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ КРИМІНАЛІСТИКИ ТА ОРДИСТИКИ

НОВОЕ ПОНИМАНИЕ ПОНЯТИЯ КРИМИНАЛИСТИКИ И ОРДИСТИКИ

A NEW UNDERSTANDING OF THE CONCEPT OF CRIMINALISTICS AND ORDISTICS

Фесун Максим Владиславович,

студент групи П-10-18

Науковий керівник: д.ю.н., проф. Кириченко О. А.

Один з перших, хто намагався докорінно переглянути існуючі чисельні визначення поняття криміналістики, став О. А. Кириченко, який у низці публікацій, починаючи ще з 1992 р. [1 та ін.], вже ставив питання про взаємозв'язок розвитку цих питань з іншою спорідненою методичною юридичною наукою – теорією ОРД, назва котрої достатньо обґрунтована й уточнена ним як «ордистика», а також про поширення завдань криміналістики та ордистики з розробки відповідних засобів протидії не лише кримінальним правопорушенням, а й усім іншим різновидам правопорушень і на всіх стадіях здійснення такої протидії.

Цей підхід конструктивно розвинутий Ю. Д. Ткачем, який ще у 2004 р. у кандидатській дисертації «Поняття та системно-структурна будова криміналістики» обґрунтував необхідність відображення у дефініції цієї науки в контексті завдань протидії кримінальним правопорушенням такою сукупності поняттєутворюючих ознак, як природа криміналістики, стадії і засоби протидії кримінальним правопорушенням, закономірності та етапи роботи з джерелами відомостей і сутність останніх [4]. Й одна з останніх стислих дефініцій визначає криміналістику як методичну антиделіктну юридичну науку, що на основі пізнання сутності, послідовності та інших закономірностей роботи з суб'єктивними, об'єктивними і змішаними джерелами антикримінальних відомостей розробляє технічні засоби і загальні правила поводження з ними, тактичні прийоми проведення

окремих отримуючих, дотримуючих та інших процесуальних і позапроцесуальних дій чи їх комбінацій, а також методичні рекомендації з протидії кримінальним правопорушенням [2]. Достатньо обґрунтовано пропонується визначити аналогічним чином стисле поняття за першою концепцією й ординатики [2].

Тому дивує підхід українських авторів, які й досі застосовують застаріле визначення криміналістики Р. С. Белкіним як науки про закономірності виникнення, збирання, дослідження та використання доказів і розроблених на ґрунті цих закономірностей спеціальних засобів і методів судового дослідження і запобігання злочинів [3 та ін.].

Література

1. Кириченко, О. А. (Ред.). (1993). *Проблеми криміналістики в сучасних умовах боротьби із злочинністю*, Українознавство і гуманізація освіти : матер наук.-практ. конференції 19-20.11.1992 р.; Дніпропетровський держуніверситет. Дніпропетровськ: Вид-во ДДУ.

2. Кириченко, О. А., Тунтула О. С. (2017). *Періодизація розвитку, поняття, система і дисциплінарні зв'язки*. Лекція № 1. Курс лекцій з криміналістики: навч. посібник. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського.

3. Когутич, І. І. (2010). *Криміналістика: курс лекцій*. К.: Атіка.

4. Ткач, Ю. Д. (2004). *Поняття і системно-структурна будова криміналістики*. (Дис.канд. юрид. наук). Одеський юридичний інститут НУВС, Одеса.

**САМОСТАВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ: ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ
ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ**
**САМООТНОШЕНИЕ ЛИЧНОСТИ: ГЕНДЕРНЫЕ АСПЕКТЫ
ИЗУЧЕНИЯ ПРОБЛЕМЫ**
**SELF-PERSONALIZATION: GENDERASPECTS OF THE
PROBLEM**

Волченбой Вікторія Анатоліївна,

студентка групи ПС-10-18

Науковий керівник:к.п.н. Безушко С. В.

Сьогодні увага значної частини науковців усе більше і більше фокусується на гендерній проблематиці. Це закономірно, оскільки соціальні трансформації, що відбулись у нашій країні, сприяють підвищенню уваги до проблеми гендерних особливостей самоствавлення представників жіночої і чоловічої статей. На тлі змін у суспільстві та освіті виникає необхідність у корекції поглядів на соціально-психологічні відмінності, які існують між статями, та способів їх конструювання. Таким чином, дослідження гендерних особливостей самоствавлення є вкрай актуальним у наш час, оскільки характеризуються недостатнім рівнем розробки цієї тематики. Разом з тим, маємо визнати, що нині все ще бракує інформації щодо вивчення гендерного аспекту самоствавлення у підлітковому віці. Вітчизняні психологи, поряд із зарубіжними, зробили свій внесок у з'ясування особливостей самоствавлення представників обох статей. Так, проблема самоствавлення вивчалась такими вченими, як: К. О. Абульханова-Славська, І. С. Кон, О. Т. Соколова, В. В. Столін, І. І. Чеснокова та ін. Вони досліджували самоствавлення як компонент самосвідомості, зміни самосвідомості підлітків та їх вплив на самоствавлення, формування емоційно-ціннісного ставлення до себе та оточуючих. Різноманітні аспекти самоствавлення хлопців і дівчат описувались також у працях В. Є. Каган, В. М. Князева, Н. М. Кирєєвої. Водночас особливості самоствавлення хлопців і дівчат із урахуванням особливостей тієї чи іншої статі вивчені психологами

недостатньо. Проблема самоствавлення у підлітковому віці актуальна ще й тим, що саме у цей період відбувається становлення самосвідомості, що супроводжується психосоціальними протиріччями. З одного боку, підліток сприймає себе як виняткову особистість і ставить себе вище інших, а з іншого, - сумнівно ставиться до себе.

Одним із вищих рівнів системи суб'єктно-особистісних відносин є ставлення до себе, до своїх учинків, власної особистості, тобто самоствавлення. Існуючи інтегральною властивістю особистості, подібне ставлення накладає певний відбиток на всі психічні процеси і явища, що залишається актуальним не тільки для підліткового віку, а й для подальших вікових періодів життя людини.

І. Д. Бех вважає, що категорія «ставлення» є ключовою для процесу формування і розвитку особистості, завдяки їй відбувається оцінювання та прийняття чи неприйняття власного «Я» [1]. За її допомогою розкривається становлення смислового зв'язку, єдності людини і світу, самого змісту цієї єдності: чи буде вона морально конструктивною чи деструктивною щодо індивіда.

У контексті дослідження гендерних особливостей самоствавлення вчені розглядають процес та особливості формування психологічної статі. Більшість дослідників розуміють гендер як психологічну стать особистості, нерозривно пов'язану з гендерною ідентичністю, що є складовою особистісної ідентичності.

Саме в підлітковому віці відбувається остаточне формування гендерної ідентичності, особистість приймає себе як представника певної статі та, на основі цього, формує ставлення до себе і будує свою поведінку. Особистість усвідомлює свою індивідуальність і неповторність саме на основі аналізу гендерних характеристик. Формування особистісної ідентичності підлітків реалізується через психологічну стать, що вказує на взаємозв'язок між її складовими та формами прояву особистісної ідентичності.

В аналізі гендерних особливостей самоствавлення необхідно враховувати його взаємозв'язок із такими соціально-психологічними чинниками: ступінь сформованості гендерної ідентичності; залежність ставлення до себе від соціально детермінованих гендерних стереотипів; відповідність самоствавлення гендерним ролям особистості в соціумі; залежність ступеня вираження самоприйняття від типу гендерної поведінки особистості (домінування маскулінності, фемінінності чи андрогінності), що є перспективою нашого майбутнього дослідження.

Література

1. Бех, І.Д. (1997). Категорія «ставлення» в контексті розвитку образу «Я» особистості. *Педагогіка і психологія*,3, 52-56.

**АКТУАЛЬНІСТЬ Й ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО
СУПРОВОДУ СПОРТСМЕНІВ ПІДЛІТКОВО-ЮНАЦЬКОГО ВІКУ
АКТУАЛЬНОСТЬ И ОСОБЕННОСТИ ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО
СОПРОВОЖДЕНИЯ СПОРТСМЕНОВ ПОДРОСТКОВО-
ЮНОШЕСКОГО ВОЗРАСТА
ACTUALITY AND PECULIARITIES OF PSYCHOLOGICAL
SUPPORT OF YOUNG SPORTSMEN**

Тарасова Наталя Володимирівна,

студентка групи ПС-10-18

Науковий керівник:к.психол.н. Вербина Ю. В.

Питання про психологічну підготовку спортсменів під час тренувального та змагального періоду є значущим, а іноді - вирішальним. Особливо гостро це обговорюється засобами масової інформації після участі наших команд у змаганнях на Олімпіадах останніх років. Зауваження з цього питання зовсім невтішні. Ґрунтуються вони не тільки на об'єктивних фактах – результатах змагань, де визнані лідери зробили невиправні помилки, але і за висловлюваннями тренерів, спортсменів та спортивних експертів.

Варто зазначити, що останнім часом спостерігаються деякі просування спортсменів і психологів у вирішенні проблеми психологічної підготовки, але все-таки до «досконалості» чи явної перемоги в цьому питанні ще далеко. А вимоги до сучасного висококласного спортсмена постійно зростають.

«Я уявляю собі майбутнє спорту у протиборстві інтелектів, в гострих конфліктах характеру і розуму», - ці слова чудовий вітчизняний гімнаст Борис Шахлін висловив ще у 1967 році [1]. І наскільки виявився прозорливий цей спортсмен, оскільки, дійсно, сучасний спорт є саме таким.

Природнім є той факт, що одночасно зі зростанням вимог до спорту вищих досягнень підвищуються рівень результатів і конкуренція в юнацькому спорті. А враховуючи одну з особливостей спортивної діяльності - ранню спеціалізацію (порівняно з іншими видами діяльності), слід розуміти важливість звернення уваги на психологічну підготовку саме юних спортсменів. У зв'язку з цим, наш науковий інтерес звернений до дітей підлітково-юнацького віку, які займаються спортом тому, що саме у цьому віці відбувається перехід на етап поглибленого тренування в обраному виді спорту.

Отроцтво, як період переходу від дитинства до дорослості, є віком високих психічних навантажень. Почуття дорослості, яке формується у цьому віці, постійно штовхає підлітків до самоствердження, а можливостей й умінь у них ще недостатньо. Підлітки-спортсмени, порівняно з неспортсменами, мають більше можливостей для самоствердження, але водночас набувають і більше проблем, вони повинні витримувати більш високі фізичні і психічні навантаження.

Психологічні знання потрібні кожній людині, а тим більше тим, хто ставить перед собою високі цілі і хоче досягти вагомих успіхів у спорті. Безумовно, вони необхідні і тренеру, і спортсмену, і взагалі тим людям, які задіяні у спілкуванні з атлетами.

У школах психологія ще не стала обов'язковим навчальним предметом, тому спортсмен отримує психологічні знання при спілкуванні з

тренером, психологом чи шляхом самоосвіти. При цьому, якщо спортсмен займає позицію суб'єкта розвитку і самовдосконалення у спорті, то психологічне просвітництво (зокрема шляхом самоосвіти) набуває дуже великого значення.

Психологічна підготовка займає важливе місце у роботі зі спортсменами різних кваліфікацій. Одним з основних елементів цієї підготовки є психологічний супровід.

Психологічний супровід трактується нами як тривалий процес, який здійснюється на всіх етапах особистісного розвитку спортсмена. У ході спортивної діяльності у процесі супроводу між психологом і спортсменом виникають відносини співтворчості, співпраці, емоційної відкритості і довіри один до одного.

Мета психологічного супроводу у спорті – це повноцінна реалізація психологічного потенціалу спортсмена і задоволення його потреб у діяльності, у розвитку навичок самопізнання, саморозуміння, самоаналізу, зміни ставлення до себе та інших, вироблення навичок саморегуляції, розвитку емоційної гнучкості, поліпшення його соціальної адаптації.

У процесі теоретичного дослідження нами виділено такі етапи психологічного супроводу:

- діагностичний (фіксація проблеми, оцінка проблеми з точки зору її значущості);
- пошуковий (організація пошуку причин виникнення проблеми);
- договірний або консультативно-проективний (проекування дій психолога і спортсмена);
- діяльнісний (діє сам спортсмен при схваленні, стимулюванні, заохоченні);
- рефлексивний (обговорення зі спортсменом успіхів та невдач).

На діагностичному етапі робота психолога проводиться з урахуванням запитів тренера.

Пошуковий етап повинен бути спрямований на аналіз результатів психодіагностики і завершуватися розробкою практичних рекомендацій,

призначених для тренера і спортсмена. Рекомендації повинні сприяти ефективному впливу на спортсмена й оптимізації його навчально-тренувального процесу. Вони представляються на договірному етапі у процесі консультування тренера і спортсмена.

Наступний етап супроводу - діяльнісний, де реалізуються спроектовані в тріаді (психолог - тренер - спортсмен) форми поведінки.

Не менш важливим є останній - рефлексивний етап. Це - час підведення підсумків й аналіз результативності проведеної роботи.

Психологічний супровід є невід'ємною частиною кар'єри сучасного спортсмена, особливо на її початку. Методи психологічної допомоги постійно вдосконалюються, розробляються нові методики діагностики та корекції. Однак, як показує практика, не всі спортсмени підлітково-юнацького віку з достатньою серйозністю відносяться до роботи з психологом.

Існує низка причин, які пояснюють цей факт. Головною причиною є те, що спортсмену для роботи з психологом потрібно приділяти вільний від тренувань час, якого досить часто не вистачає. Тому спортсмен повинен розуміти користь цих заходів для досягнення спортивних результатів.

Ще однією причиною є те, що деякі спортсмени вважають звернення до психолога - слабкістю. Більш того, така думка може формуватися під впливом думки тренера. Тому і спортсмен і тренер повинні розуміти, що робота з психологом – це нормальне явище, яке допоможе вирішити проблеми спортсмена у спорті.

Тому вважаємо перспективним у подальшому дослідити компоненти відношення спортсменів до психологічного супроводу та проаналізувати їх взаємозв'язок з мотивами занять спортом і направленістю особистості спортсмена.

Література

1.Смирнова, В. В., Петров, А. Б. (Ред.). (2005). *Психологическое сопровождение в спорте*. Психология XXI века: Материалы международной научно-практической конференции студентов,

аспірантов и молодых специалистов «Психология XXI века» 22-24 апреля 2005 года. СПб.

**СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЛІКУВАННЯ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ
СКОЛІОТИЧНОЇ ХВОРОБИ У ДІТЕЙ
СОВРЕМЕННЫЕ АСПЕКТЫ ЛЕЧЕНИЯ И РЕАБИЛИТАЦИИ
СКОЛИОТИЧЕСКОЙ БОЛЕЗНИ У ДЕТЕЙ
MODERN ASPECTS OF TREATMENT AND REHABILITATION OF
SCOLIOTIC ILLNESS IN CHILDREN**

Івкова Надія Олександрівна,

студентка групи ФТ-10-18

Науковий керівник: д. мед. н. Мітілева З. М.

Науковий консультант: Дроботун О. С.

Згідно зі статистикою МОЗ за 2016 рік, в Україні кожна четверта дитина має порушення постави, а 5-6 осіб на 1000 населення (це понад 40 000 осіб) страждають від сколіозу.

Визначення сколіозу – як бокового викривлення хребетного стовпа у фронтальній площині та його скручування навколо своєї осі – торсію запроваджено ще у Древньому Римі 130 р. н. е. Клавдієм Галеном [2]. На сьогодні розрізняють терміни «сколіоз» - викривлення хребта, коли патологічний процес охоплює скелетно-м'язову систему та «сколіотична хвороба» - системне захворювання, котре долучає до патологічного процесу всі життєво важливі системи й органи людського організму [3].

Загальноприйнята чотириступенева система оцінки величини викривлення хребта, запропонована В. Д. Чакліним (1973) і, відповідно, ступеня сколіозу:

I ступінь – кут викривлення 5-10°. Ледве помітне викривлення хребта. Немає клінічної симптоматики.

II ступінь - кут 11 - 30°. Бічне викривлення виразно помітно, намічається реберний горб, присутня асиметрія тіла, знижена витривалість до статичних та динамічних навантажень.

III ступінь - кут 31 - 60°. Через деформацію здавлюються органи у грудній клітці, малому тазу і животі, наявний больовий синдром, обмежена фізична активність.

IV ступінь – сколіотична дуга 40 - 60°. Тяжка форма сколіотичної хвороби, грубо порушено функціонування органів і систем [5].

За даними медичної статистики, сколіоз найчастіше розпочинається у підлітковому віці, тобто в період активного росту скелету на фоні недостатньо розвиненого м'язового корсету. На ранніх стадіях захворювання успішно коригується, проте при неправильному чи несвоєчасному відновному лікуванні хвороба може прогресувати та призводити до інвалідності.

Отже, проблеми сколіозу та сколіотичної хвороби найбільш актуальні саме у підлітковому віці.

Увага науковців спрямована на пошук ефективних методів профілактики, лікування та реабілітації сколіотичної хвороби різних ступенів, ведуться постійні дослідження щодо порівняння ефективності консервативних та хірургічних методів, обґрунтування та впровадження комплексної системи реабілітації дітей зі сколіозом.

Так, С. В. Колесов та І. А. Шавирін (2010) у своїй роботі [6] відзначають, що при викривленні від 0 до 20° необхідно зміцнення м'язового корсету за допомогою ЛФК, а від 20 до 50° - корсетотерапія, лікувальна гімнастика, масаж і плавання. Понад 50° - показано оперативне лікування.

Професори: С. В. Віссаріонов, А. А. Гайдук, Д. В. Губін, Д. В. Елякін, Д. А. Красавіна, Н. А. Корсунська, А. Ю. Мушкін, Е. В. Ульріх (2002) - у науковій роботі [2] до консервативного лікування сколіозу включають комплекс традиційно відомих і досить сучасних заходів - мануальну терапію і масаж, ЛФК, санаторно-курортне лікування. І зазначають, що

лікувальна фізкультура при сколіозах зберігає своє значення, і є єдиним способом постійної, активної і мотивованої участі пацієнта у лікувальному процесі, засобом формування правильної постави, зміцнення м'язового «корсету», усунення ротації.

Результати досліджень І. В. Лосєва, С. Т. Полякова, М. В. Шелихманової, А. В. Яшкова (2013) показали, що при сколіозі 2-3 ступеня використання комплексного впливу масажу, електростимуляції, у поєднанні з регулярними заняттями ЛФК, сприяє стабілізації патологічного процесу, підвищує ефективність лікування, а при сколіозі 2 ступеня зменшує функціональний компонент викривлення хребта [7].

Доктор Л. С. Фролова (2005) описує кінезіотерапію як найважливіший метод консервативного лікування сколіозу [4].

Доктор С. М. Бубновський представляє метод кінезіотерапії на багатофункціональному тренажері, який також застосовується при лікуванні та профілактиці сколіозу.

Представляє практичний та науковий інтерес також методика В. В. Євмінова, у котрій розроблено комплекси симетричних й асиметричних вправ для лікування сколіозу I-III ступенів і програму реабілітації при порушеннях постави.

Проте, незважаючи на розмаїття наукових робіт і практичних методик, на сьогодні не існує чітко прописаних стандартів профілактики та реабілітації сколіозу у підлітків. Тому вбачаємо необхідність у подальшому дослідженні означеної теми з метою створення оптимальної і доступної методики профілактики та реабілітації сколіозу, яка може бути впроваджена у навчально-виховний процес та дозволить запобігти розвитку й прогресуванню сколіозу у підлітковому віці.

Література

1. Виссарионов, С. В., Мушкин, А. Ю., Ульрих, Э. В., Корсунская, Н. А., Елякин, Д. В., Губин, А. В., Гайдук, А. А., Красавина, Д. А. (2002). Идиопатический сколиоз подростков: современные подходы к диагностике и лечению. *Вестник гильдии протезистов-ортопедов*, 3(9).

2. Петровский, Б.В.(Ред.). *Большая Медицинская Энциклопедия 3-е издание (1975-1989)*. Москва.

3.Скиндер, Л. А, Герасевич, А. Н., Полякова, Т. Д., Панкова, М.Д. (2012). *Физическая реабилитация детей с нарушениями осанки и сколиозом*. Брест: БрГУ имени А.С. Пушкина.

4. Фролова, Л. С. (2005). *Кинезиотерапия при сколиозе. Научно - практический опыт реабилитации лиц с ограниченными возможностями*. Взято с http://auram.ru/pages/sozial/npk_orlsov_v_pfo/page_12.htm.

5. Чаклин, В. Д., Абальмасова, Е. А .(1973). *Сколиоз и кифоз*. М.: Медицина.

6. Шавырин, И. А., Колесов С. В. (2010). *Современные подходы к консервативному лечению сколиоза: Презентация*. Взято с http://keepslide.com/no_category/56243.

7. Яшков, А. В., Лосев, И. И., Поляков, В. А., Шельхманова, М. В. (2013). *Консервативное лечение детей со сколиозом I-III степени выраженности. Физиотерапия, бальнеология и реабилитация*. Взято с <https://cyberleninka.ru/article/n/konservativnoe-lechenie-detey-so-skoliozom-ii-iii-stepeni-vyrazhennosti>.

СЕКЦІЯ 1
ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

**СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ**
**СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К ГОСУДАРСТВЕННОМУ
РЕГУЛИРОВАНИЮ ТУРИСТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ В УКРАИНЕ**
**MODERN APPROACHES TO STATE REGULATION OF
TOURISTIC INDUSTRY IN UKRAINE**

Аль-Аваді Ріяд,
студент групи Т-10-18

Науковий керівник: к.філол.н., доц. Бабич В. І.

Державне регулювання туристичної галузі ми розглядаємо як сукупність форм і методів цілеспрямованого впливу органів державної влади на розвиток туристичної галузі. Сутність державного регулювання полягає у створенні умов для ефективної співпраці органів державної влади, місцевого самоврядування та приватного сектора щодо розвитку туризму через різні механізми: адміністративні, організаційні, економічні, правові, екологічні тощо.

Відповідно до законодавства регулювання у галузі туризму здійснюється Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України, центральним органом виконавчої влади у галузі туризму, місцевими державними адміністраціями, органами місцевого самоврядування, а також іншими органами в межах їх компетенції. Існують суттєві недоліки у структурі органів виконавчої влади. Особливо це стосується органів державного регулювання на регіональному рівні. Підрозділи з питань туризму недоукомплектовані спеціалістами та в основному складаються з малої кількості штатних одиниць.

У різних країнах світу виділяють три типи моделей державної участі в регулюванні цієї важливої складової національної економіки. В Україні

доцільно використовувати європейську модель, яка переважає у розвинених європейських державах. У країнах, де використовується така модель, питання розвитку туристичної діяльності вирішуються у «надрах» певного багатогалузевого міністерства на рівні відповідного галузевого підрозділу. При цьому підрозділ цього міністерства, що відповідає за розвиток туризму в країні, здійснює свою діяльність у двох напрямках: вирішує чи регламентує загальні питання державного регулювання та спрямовує і координує маркетингову діяльність.

Україні слід перейняти у майбутньому досвід співробітництва Ради з розвитку туризму з представниками приватного сектору, що здійснюється через упровадження в організацію й облік висунутих останніми ініціатив, особливо з питань просування специфічних та екологічних туристичних продуктів.

Важливим чинником у процесі реалізації державної туристичної політики є запозичення Україною досвіду Великобританії з ефективного застосування сучасних інформаційних технологій та долучення маркетингових компаній.

Сучасний стан державного регулювання задовільний. З кожним роком збільшується фінансування туристичної галузі. Найважливішими способами державного регулювання сфери туризму є: ліцензування туристської діяльності, стандартизація туристської діяльності й об'єктів туристської індустрії, сертифікація туристського продукту, які здійснюються з метою захисту прав й інтересів туристів. Останніми роками в Україні прийнято низку державних рішень на зміцнення та розширення законодавчої бази з туризму. Відтак, туризм визнано одним з пріоритетних напрямків національної культури й економіки.

Проте реалізація державної політики у туристичній галузі України здійснюється з суттєвим відставанням не дивлячись на те, що фінансування галузі зросло та держава сприяє провадженню інформаційно-рекламної діяльності, пов'язаної з пропагуванням туристично-рекреаційного потенціалу України та її регіонів.

**ФУНКЦІОНУВАННЯ БІЗНЕС-ГОТЕЛІВ В УКРАЇНІ ЯК
СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА АКТИВІЗАЦІЇ ДІЛОВОГО ТУРИЗМУ
ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ БИЗНЕС-ОТЕЛЕЙ В УКРАИНЕ КАК
СТРАТЕГИЯ И ТАКТИКА АКТИВИЗАЦИИ ДЕЛОВОГО ТУРИЗМА
BUSINESS HOTELS IN UKRAINE AS STRATEGY AND TACTICS
OF BUSINESS TOURISM ACTIVATION**

Леонов Євгеній Андрійович,

студент групи ГРС-10-18

Науковий керівник:к.с.-г. н. Бабич О. С.

Туристична сфера як одна з високорентабельних галузей світової економіки стає провідним напрямом економічного і соціального розвитку України. Міжнародний досвід свідчить, що необхідною передумовою активного та успішного просування цієї галузі на ринок держави, окремих туристичних центрів є сучасна туристична інфраструктура. Серед перспективних напрямів особливо привабливий діловий туризм. Сьогодні діловий туризм формує економіку багатьох держав, регіонів, стає важливим чинником стабільного розвитку світової індустрії гостинності.

Щорічно в світі здійснюється понад 150 млн. міжнародних ділових поїздок, близько 60 млн. з яких припадає на європейський регіон. За прибутками від ділового туризму він займає перше місце серед інших макрорегіонів світу. Питома вага бізнес-мандрівників загалом у туристичному потоці становить всього 20%, проте прибуток від їх відвідувань оцінюється в 60% обороту індустрії туризму.

Європейський ринок ділових подорожей має складну структуру. Тут домінують бізнес-поїздки, а також поїздки на конгреси, виставки, торгові ярмарки. Великий відсоток ділових подорожей припадає на інсентив-тури.

Світовий досвід організації ділових поїздок накопичувався впродовж декількох десятиліть. У цьому сегменті туристичної діяльності з'явилися асоціації, наукові й освітні заклади, друковані видання, методичні посібники, сформувалася стійка організаційна структура на засадах

професійного управління. У країнах з туристичним профілем розроблені й активно впроваджуються програми державної підтримки розвитку ділового туризму.

Новітні трансформаційні процеси в економіці України особливо не позначилися на головних принципах розвитку ділового туризму, як зрештою і всієї туристичної сфери. Сьогодні трактування основних категорій неділового туризму узгоджене з міжнародним досвідом і стандартами, існують проблеми управління, технології організації подорожі ділових туристів. Зазначені чинники суттєво ускладнюють функціонування, знижують рентабельність вітчизняних готельних комплексів.

З урахуванням актуальності і перспектив ділового туризму в Україні сьогодні необхідно сприяти розвитку інфраструктури цієї галузі, створити інформаційну базу даних щодо пропозицій і споживачів послуг шляхом просування і розвитку світової концепції ділового туризму, освітньої діяльності. Зі зростанням іміджу туристичної інфраструктури в організації ділового туризму, вважаємо, суттєво зросте роль міжнародних корпорацій в економіці держави.

В Україні центрами ділового туризму є, в основному, три міста: Київ, Одеса та Львів, які мають певну інфраструктуру для розміщення бізнес-туристів і пропозиції їм послуг для проведення ділових заходів. Тим не менш, вітчизняний ринок бізнес-готелів поки знаходиться в стадії формування. Навіть поняття «бізнес-готель» не існує в українському законодавстві. Тому особливо актуальним є виявлення особливостей функціонування засобів розміщення для ділових туристів і пропозиція заходів, спрямованих на підвищення ефективності їх діяльності.

Реалізація стратегії активізації ділового туризму у структурі в'їзних і національних туристичних потоків зумовлює необхідність створення у сучасних готелях інфраструктури: бізнес-центру, розважальних атракцій, підприємств торгівлі та сфери послуг. Упровадження принципів «інтелектуального готелю» забезпечить експлуатаційним службам і клієнтам закладу якісне обслуговування. Діяльність готельних комплексів

повинна бути спрямована на забезпечення різних побажань клієнтів. Серед головних послуг, яких потребують ділові туристи: телекомунікаційні послуги, тобто можливість швидкого отримання і передавання інформації; автоматизоване управління системами життєзабезпечення; кондиціонування; супутникове й ефірне телебачення; система ідентифікації і контролю доступу. Сьогодні лише окремі національні готельні комплекси мають фінансові засоби для створення і підтримання у дієздатному стані автоматизованих систем управління.

Політика розвитку готельного господарства набуває масштабності, її мета - створення конкурентного готельного продукту, що дасть змогу забезпечити пропозицію широкого спектру послуг, збільшення обсягів в'їзного і внутрішнього туризму, зростання бюджетних надходжень. Ця тенденція поширюється на всі готельні підприємства незалежно від організаційно-правової форми власності і відомчого підпорядкування.

Удосконалення сучасної інфраструктури туризму визнано одним з пріоритетних напрямів розвитку національної економіки на державному і муніципальному рівнях, а зокрема розважально-рекреаційного і ділового.

УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ
УПРАВЛЕНИЕ ЛИКВИДНОСТЬЮ КОММЕРЧЕСКОГО БАНКА
COMMERCIAL BANK LIQUIDITY MANAGEMENT

Одінцов Руслан Валерійович,

студент групи Ф-10-18

Науковий керівник: к.с.-г. н. Бабич О. С.

Банківські установи в сучасних умовах господарювання стали невід'ємною ланкою у системі економічних відносин, зокрема у перерозподілі грошової маси.

У вітчизняній і зарубіжній літературі існують різні підходи до визначення ліквідності. Найпоширенішими є функціонально-цільові

визначення поняття. Залишається дискусійним поняття про співвідношення ліквідності та платоспроможності, їх специфіку і взаємозв'язки [2].

Питання управління ліквідністю комерційних банків розглядаються у працях таких учених, теоретиків та практиків, як: І. Волошин, О. Дзюблюк, Г. Загорій, Т. Іванова, Г. Карчева, О.Лаврушин, А. Мороз, О. Мицак, І. Нужна, Д. Олійник, Л. Примостка та ін. У їх працях висвітлено окремі підходи до управління ліквідністю комерційних банків, проаналізовано показники ліквідності, викладено підходи до управління банківською ліквідністю. Разом з тим, для багатьох українських банків проблема ліквідності є актуальною, тому постає необхідність розробки комплексного підходу до управління банківською ліквідністю в умовах економіки України [5].

Ліквідність – не предметна. Як властивість чи якість, вона характеризує свої носії з погляду їх потенціалу, ефективності реалізації внутрішніх можливостей, унаслідок чого і розглядається за двома такими напрямками, як запас і потік, тобто статична і динамічна ліквідність.

Поняття «ліквідність комерційного банку» означає можливість банку своєчасно і повно забезпечувати виконання своїх боргових і фінансових зобов'язань перед усіма контрагентами, що визначається наявністю достатнього власного капіталу банку, оптимальним розміщенням і величиною коштів по статтях активу і пасиву балансу з урахуванням відповідних термінів.

Іншими словами, ліквідність комерційного банку базується на постійній підтримці об'єктивно необхідного співвідношення між трьома її складовими: власним капіталом банку, залученими і розміщеними ним коштами шляхом оперативного керування їх структурними елементами [1].

Розгляд місця і ролі ліквідності в реалізації основних функцій комерційного банку дало змогу виділити кілька рівнів аналізу. Залежно від характеризуваного предмету, ліквідність розглядається на кожному з трьох взаємопов'язаних, ієрархічних (тобто таких, що ускладнюються і розширюються, включаючи в себе попередні) рівнях: як статична

ліквідність структурних елементів балансу, динамічна ліквідність балансу і ліквідність банку загалом.

Ліквідність – це здатність фінансового інструменту (який є за своєю суттю гарантійним зобов'язанням про повернення взятих у кредит коштів) трансформуватися у грошову форму, а ступінь ліквідності визначається характером цієї трансформації [4].

Узагальнюючи наявні формулювання, можна визначити ліквідність банку як його здатність виконувати боргові, збалансовані та потенційні кредитні зобов'язання, для цього необхідні не тільки оптимальна структура, обсяги і висока якість його пасивів та активів, але і можливість оперативно залучати кошти із зовнішніх джерел за розумною ціною. Ця здатність реалізується у часі тільки тоді, коли ліквідні активи трансформуються в грошову форму.

Таким чином, кожний комерційний банк повинен самостійно забезпечувати підтримку своєї ліквідності на заданому рівні на основі як аналізу її стану, що складається на конкретні періоди часу, так і прогнозування результатів діяльності, і проведення в наступному науково-обґрунтованої економічної політики в області формування статутного капіталу, фондів спеціального призначення і резервів, залучення позикових коштів сторонніх організацій, здійснення активних кредитних операцій.

Отже, ліквідність комерційного банку – це можливість використовувати його активи в якості наявних коштів або швидко перетворювати їх в такі.

Комерційний банк вважається ліквідним, якщо суми його наявних коштів та інших ліквідних активів, а також можливості швидко мобілізувати кошти з інших джерел достатні для своєчасного погашення боргових і фінансових зобов'язань. Крім того, ліквідний резерв необхідний для задоволення практично будь-яких непередбачених фінансових потреб: укладання вигідних угод по кредиту або інвестуванню; на компенсування сезонних і непередбачених коливань попиту на кредит, поповнення коштів при несподіваному вилученні внесків і т. п. [3].

Література

1. Бутинця, Ф. Ф. (2001). *Аналіз діяльності комерційного банку*. Житомир: ПП «Рута».
2. Герасимович, А. М. (2003). *Аналіз банківської діяльності: Підручник*. Київ: Нац. екон. ун-т.
3. Висоцька, Л. (2007). Напрямки формування комплексної статистичної системи показників ліквідності банків. *Банківська справа*, 5, 47-52.
4. Галицька, Е., Висоцька, Л. (2002). Удосконалення системи показників ліквідності комерційних банків. *Банківська справа*, 2, 19-25.
5. Молчанов, О. В. (2008). Теоретичні підходи до управління ліквідністю сучасних банків. *Формування ринкових відносин в Україні*, 10, 17-22.

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У КОМЕРЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

УПРАВЛЕНИЕ РИСКАМИ В КОММЕРЧЕСКОЙ

ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

RISK MANAGEMENT IN COMMERCE

Одінцова Тетяна Вікторівна,

студентка групи Ф-10-18

Науковий керівник: к.с.-г. н. Бабич О. С.

Управління ризиками – це, по суті, загальна назва для всеохоплюючого підходу з управління ризиками господарської діяльності. Йому передували такі поняття, як управління корпоративними ризиками, управління бізнес-ризиками, управління загальногосподарськими ризиками, управління стратегічними ризиками та управління інтегрованими ризиками. Хоча кожен з цих термінів має дещо іншу сутність, їх загальна концепція щодо елементів ризику, які виникають на підприємствах, дуже подібна.

Багатостороння проблема управління ризиками підприємства знайшла відображення у наукових працях відомих дослідників, таких як: Дж. М. Кейнс, А. Маршалл, Ф. Найт та інших учених. Проте, зважаючи на складний та комплексний характер питання, управління ризиками залишаються предметом різноманітних наукових досліджень.

Учені-економісти[4] трактують ризик, який застосовується до господарської діяльності підприємства (організації), як:

- невизначеність отримання доходів та виникнення витрат;
- ймовірність зазнати збитків чи упустити вигоду;
- можливість позитивного чи негативного відхилення від планових показників у процесі господарської діяльності;
- утрати фінансових, матеріальних чи трудових ресурсів у результаті реалізації узгодженого плану дій;
- погроза, небезпека; небезпека чи випадковість, які мають неминучий характер і є причинами збитків.

Тобто, управління ризиками – діяльність, яка має за мету знизити чи компенсувати шкоду для об'єкта при настанні несприятливих подій та визначити шляхи і можливості забезпечення стійкості об'єкта чи системи та його здатність протистояти несприятливим ситуаціям.

Зважена стратегія управління ризиками у процесі стратегічного розвитку підприємства базується на адаптивному підході до управління ризиками, котрому притаманні господарські операції з середнім рівнем ризику, а також на збалансованій ризик-позиції підприємства, коли здійснюються тільки ті операції, у яких підвищення ризикованості компенсується адекватною зміною прибутковості [5].

Управління ризиками базується на таких загальних принципах управління, як: принцип системного підходу, оптимальності управління, ефективності управління, регламентації, формалізації, матеріального і морального стимулювання. До спеціальних принципів управління ризиками

можна віднести: принцип інформативності, прогнозованості, документування, інтеграції та принцип лояльного ставлення до ризиків [3].

Так як управління ризиками у комерційній діяльності включає в себе багато різних аспектів господарської діяльності та інтегрує велику кількість різновидів ризиків, неможливо у повному обсязі здійснювати цю діяльність самотужки. У більшості випадків використовується командний підхід, що передбачає наявність команди експертів, які володіють різними навичками з традиційного управління ризиками, управління фінансовими ризиками, управління інформаційними системами, аудиту та планування.

Основна передумова при управлінні ризиками полягає в тому, що кожна організація існує, щоб створювати вартість для сторін, які зацікавлені у її діяльності. Усі підприємства, які зіштовхуються з невизначеністю і завданням керівництва є ухвалення рішення про рівень невизначеності, з яким підприємство готове змиритися, бажаючи збільшити вартість для зацікавлених сторін [2].

Управління ризиками у комерційній діяльності (на підприємстві) – це процес, що здійснюється радою директорів, менеджерами, економістами та іншими співробітниками, який починається при розробці стратегії й охоплює всю діяльність підприємства. Цей процес спрямований на визначення подій, які можуть впливати на організацію і керування пов'язаних з цими подіями ризиками, а також контроль того, щоб не перевищувався ризик-апетит організації та надавалася розумна гарантія досягнення цілей організації [1].

Отже, управління ризиками у комерційній діяльності:

- ✓ являє собою безперервний процес, що охоплює всю організацію;
- ✓ здійснюється співробітниками на всіх рівнях організації;
- ✓ використовується при розробці і формуванні стратегії;
- ✓ застосовується у всій організації, на кожному її рівні та в кожному підрозділі і включає аналіз портфелю ризиків на рівні організації;

✓ дає керівництву і раді директорів організації розумну гарантію досягнення цілей.

Література

1. Балахініна, А. В. (2011). Управління підприємством в умовах невизначеності та ризику. *Управління розвитком*, 20, 159.

2. Пономаренко, В. С.(2008). *Концептуальні основи економічної безпеки : монографія*. Харків : Вид. ХНЕУ.

3.Семенова, К. Д., Тарасова, К. І.(Ред.). (2013). Виявлення та оцінка ризиків як елемент забезпечення конкурентоспроможності підприємства. *Конкурентоспроможність підприємства : оцінка рівня та напрями підвищення : монографія*. Одеса: Атлант.

4. Вітлінський, В. В., Верченко, П. І. (2000).*Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком*. К.: КНЕУ.

5. Донець, Л. І., Шепеленко, О. В., Баранцева, С. М. та ін. *Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків: навч. посіб*. К.: ЦУЛ.

РЕКЛАМА В ГОТЕЛЬНОМУ ГОСПОДАРСТВІ ТА ЇЇ СУТНІСТЬ РЕКЛАМА В ГОСТИННИЧНОМ ХОЗЯЙСТВЕ И ЕЕ СУЩНОСТЬ

ADVERTISING IN THE HOTEL INDUSTRY AND ITS ESSENCE

Сиворотка Ярослав Володимирович,

студент групи ГРС 10-18

Науковий керівник: д.е.н., доц, Звягінцева О. Б.

Реклама в готельному бізнесі є цілеспрямованим поширенням інформації про готельний продукт з метою інформативного впливу на споживача для просування і продажу готельного продукту, сприяючого появі у покупця зацікавленості та бажання купити означений готельний продукт.

Щоб правильно виконувати свою роль, реклама в готельному бізнесі має виконувати завдання на користь покупців, а саме:

- інформувати про асортимент наявного у продажу готельного продукту, його корисні властивості та способи використання;
- повідомляти про нові готельні продукти (підготувати покупця до їх появи на ринку);
- формувати інтереси покупців, виховувати їх;
- нагадувати про необхідність зробити сезонне придбання у зв'язку з якоюсь подією або про можливість придбання випадково (наприклад, знижка);
- інформувати про місця зручнішого придбання готельного продукту [2].

На користь просування і продажу готельного продукту:

- пропагувати готельний продукт (готель);
- стимулювати попит і зацікавленість покупців;
- інформувати й нагадувати про сприятливі можливості вибору та придбання (наприклад, знижки, сезонні ярмарки);
- впливати на попит і пропозицію шляхом вивчення і прогнозування запитів і побажань покупців.

На користь створювачів готельних продуктів:

- пропагувати нові готельні продукти (готелі);
- інформувати про розширення асортименту, поліпшення якості.

Мета реклами в готелі для рекламодавця – довести інформацію до споживачів. Споживачеві реклама в готелі дає змогу заощадити час і засоби під час з'ясування заявлених відмітних властивостей готельного продукту.

Цілі реклами в готельному бізнесі:

- формування у споживача певного рівня знань про даний готельний продукт;
- формування потреби в даному готельному продукті;
- формування доброзичливого ставлення до готелю;
- спонука споживача звернутися до даного готелю;

- спонука до придбання саме даного готельного продукту даного готелю;
- стимулювання просування й продажу готельного продукту;
- прискорення обороту готельних продуктів;
- прагнення зробити даного споживача постійним покупцем даного готельного продукту, постійним клієнтом готелю;
- формування в інших фірм образу надійного партнера;
- допомога споживачеві у виборі готельного продукту [4].

Типи реклами в готельному бізнесі:

- реклама іміджу готельного продукту (використовується для розширення обсягу продажів в перспективі);
- реклама спрямована не на ставлення покупця до готельного продукту, а на поведінку споживача;
- інтерактивна реклама в готельному бізнесі – це рекламне повідомлення в готельному бізнесі, що персоналізується і має за мету встановлення діалогу з потенційним покупцем шляхом заохочення його відгуку, на основі котрого готель намагається потім налагодити комерційні відносини;
- реклама в готелі (фірмова реклама), що має за мету сформувати або підсилити в різних аудиторіях позитивне ставлення до готелю шляхом формування іміджу, створення клімату довіри. Необхідно знайти особливий шлях комунікації в середовищі, насиченому рекламою в готельному бізнесі. Така реклама зорієнтована на ставлення до готелю, і її ефект позначиться в перспективі;

- спонсорство і меценатство як метод поліпшення іміджу фірми.

Умови підвищення ефективності реклами в готельному бізнесі:

- для успішної реклами в готельному бізнесі потрібен диференційований готельний продукт, який продається за привабливою ціною через добре адаптовану мережу просування й продажу;

- реклама в готельному бізнесі ефективна, коли вона фокусується на відмітній властивості готельного продукту, що дає йому перевагу над готельними продуктами і що «позиціонує» його в свідомості покупця;

- базовий ринок готельного продукту, що рекламується, повинен бути достатньо великим, щоб компенсувати витрати рекламної кампанії в готельному бізнесі, і готель повинен мати в своєму розпорядженні необхідні фінансові ресурси, щоб інтенсивність реклами допомогла подолати бар'єри сприйняття;

- рекламне повідомлення повинне бути кінцевим продуктом цілої низки досліджень;

- вивчення об'єкту реклами в готельному бізнесі, готелі;

- вивчення споживачів і цільового ринку просування і продажу готельного продукту;

- планування реклами в готельному бізнесі (визначення цілей, завдань, забезпечення робіт);

- визначення кошторису витрат;

- вибір форми реклами в готельному бізнесі та її термінів;

- складання текстів, сценарію та інших рекламних повідомлень [3].

Залежно від виконуваних цілей рекламу в готельному бізнесі можна об'єднати в три групи:

1. Імідж-реклама створює сприятливий образ (імідж) готелю та його послуг.

Її види: рекламні ролики на телебаченні; рекламні щити; реклама на транспорті; реклама на шпальтах газет і журналів; участь у добродійних акціях.

2. Стимулююча реклама стимулює потреби в придбанні пропонованого готельного продукту.

Її види: реклама, що повторюється в газетах і журналах; пряма поштова розсилка; реклама на радіо; участь у виставках. Головна мета виставкового проекту – сприяння розвитку готельного та ресторанного

бізнесу, підвищенню професійного рівня послуг, що надаються споживачам; телереклама.

3. Реклама стабільності закріплює досягнуті результати в готельному бізнесі.

Її види: прихована реклама у вигляді статей про готельні продукти та діяльність готелю; участь у готельних виставках; пряма поштова розсилка постійним партнерам проспекту про діяльність готелю[1].

Рекламне повідомлення повинне бути коротким, цікавим, достовірним, зрозумілим, динамічним, таким, що повторюється; образним та оригінальним.

Реклама в готелі не повинна спонукати громадян до насильства, агресії, піднімання паніки, а також спонукати до небезпечних дій, здатних завдати шкоди здоров'ю фізичних осіб, не повинна спонукати до дій, що порушують природоохоронне законодавство.

Література

1. Про рекламу. № 270/96-ВР. (1996).
2. Школа, І. М. (2005). *Менеджмент туристичної індустрії: Навч. посіб.* Чернівці : Кн.-ХХІ.
3. Роглев, Х. Й. (2005). *Основи готельного менеджменту. Навчальний посібник.* К. : Кондор.
4. Сокол, Т. Г. (2009). *Організація обслуговування в готелях і туристичних комплексах: Підручник для вищих навчальних закладів.* К.: Альтепрес.

СЕКЦІЯ 2
ПРАВНИЧІ НАУКИ

ПОНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ
ПОНЯТИЕ АДМИНИСТРАТИВНЫХ УСЛУГ
THE CONCEPT OF ADMINISTRATIVE SERVICES

Арабіжа Ігор Юрійович,

студент групи П-10-18

Науковий керівник: к.ю.н. Коробочкіна Л. Л.

Як ніколи актуальним є питання надання адміністративних послуг. Словосполучення «адміністративні послуги» сьогодні вживається в усіх колах. І це не дивно, оскільки реалізація суб'єктивних прав фізичних і юридичних осіб, захист їх інтересів у правовідносинах з суб'єктами владних повноважень напряму залежить від якості надання цих самих адміністративних послуг, перебуває з ними у нерозривному зв'язку. Ще більшої актуальності цьому питанню надає необхідність адаптації національного законодавства до європейського.

Вивчення теоретичних засад надання адміністративних послуг варто, на нашу думку, розпочати з визначення поняття «адміністративних послуг», яке не зважаючи на свою надмірну популярність досі не віднайшло свого єдиного (уніфікованого) тлумачення ні в доктрині, ні на практиці.

Аналіз нормативно-правових актів та доктринальної літератури дає змогу вести мову про те, що нормотворець і вчені-адміністративісти, як правило, наводять перелік ознак, за якими ту чи іншу послугу слід відносити до адміністративної.

Так, ознаки можна умовно розподілити на основні (загальні) та особливі. До першої групи відносять: наявність публічного інтересу; обов'язок публічної влади забезпечити надання адміністративної послуги; гарантування державою надання адміністративної послуги; підстава надання адміністративної послуги - закон та ініціатива конкретної особи;

заявницький принцип надання адміністративних послуг; відповідальність посадових і службових осіб за невиконання/неналежне виконання обов'язку з надання адміністративних послуг; суб'єкт звернення - конкретний адресат; наявність взаємних прав і обов'язків уповноваженого суб'єкта і суб'єкта звернення; наявність спеціального правового регулювання порядку надання адміністративних послуг; результат адміністративної послуги - адміністративний акт.

Другу групу складають: мета - реалізація права/виконання обов'язку; сфера застосування послуги (наприклад: соціальна, підприємницька); форма звернення - заява/повідомлення; суб'єкт надання адміністративної послуги - орган виконавчої влади/орган місцевого самоврядування; суб'єкт одержання адміністративної послуги (адресат) - фізична особа/юридична особа; вартість надання адміністративної послуги - платні послуги/ безоплатні послуги; джерело фінансування - державний бюджет/місцевий бюджет; зміст послуги – реєстрація / дозвіл / ліцензія / патент / паспорт / посвідчення тощо.

Аналіз вищезазначених ознак та спеціалізованої літератури дає змогу стверджувати, що в національній доктрині адміністративну послугу фактично розглядають у двох аспектах: а) як публічно-владну діяльність адміністративного органу, спрямовану на забезпечення (юридичне оформлення) умов для реалізації прав фізичної або юридичної особи, яка здійснюється за заявою цієї особи; б) як результат публічно-владної діяльності адміністративного органу, спрямованої на забезпечення (юридичне оформлення) умов для реалізації суб'єктивних прав фізичної або юридичної особи, яка здійснювалась за заявою особи.

Порівняльний аналіз національної концепції надання адміністративних послуг з іноземними дозволяє зробити висновок, що перша - запозичена з досвіду країн, які належать до англосаксонської сім'ї права, оскільки розвиток надання публічних послуг в цих країнах був основним вектором реформування публічної адміністрації наприкінці минулого сторіччя.

При цьому зазначимо, що не всі характеристики адміністративних послуг, розроблені у західноєвропейській науці, імплементовані в національне законодавство. Як приклад можна навести транскордонність надання адміністративних послуг, закріплення відповідальності за зловживання правами на отримання адміністративної послуги.

Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що ми визначаємо поняття «адміністративна послуга» як складову публічно-сервісної діяльності адміністративних органів (органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування) процедурного характеру, що здійснюється відповідно до закріплених у законі повноважень, як правило, ініціюється фізичними чи юридичними особами, спрямована на реалізацію їх прав та інтересів у публічно-правовій сфері, рішення, дія чи бездіяльність суб'єктів надання котрої можуть бути оскаржені до вищестоящого органу чи до суду.

**ПОЛІТИКО-ЮРИДИЧНІ ВЕРСІЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ
ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ
ПОЛТИКО-ЮРИДИЧЕСКИЕ ВЕРСИИ ФРАНЦУЗСКОЙ
КОНЦЕПЦИИ ПРАВОВОГО ГОСУДАРСТВА
POLITICAL AND LEGAL VERSIONS OF THE FRENCH
CONCEPT OF THE LEGAL STATE**

Бевз Оксана Іванівна,

студентка групи П-10-18

Науковий керівник: к.і.н., доц. Підберезних І. Є.

Ідеї правової державності в сучасному світі є пріоритетами політико-правової ідеології й основними детермінантами суспільно-політичного прогресу в демократичних країнах. Поступово набуваючи глобального характеру, вони в той же час реалізуються під впливом національної специфіки розвитку правової системи, політичного режиму, економіки, соціальних структур, культури, що обумовлює актуальність і

дискусійні питання взаємозв'язку загального й особливого, універсальних цінностей і своєрідних досягнень окремих держав.

Вивчення теоретичних і практичних аспектів правової державності через призму її генезису й еволюції у Франції становить значний інтерес з низки причин. Перш за все відзначимо, що ідейні основи французької концепції правової держави виключно багаті змістом: провідні представники юриспруденції Франції з середини XVI ст. приділяли велику увагу дослідженням сутності публічної влади з позицій її взаємозв'язку з правом, оптимізації відносин держави, суспільства й особистості. Здійснений ними аналіз проблем поділу влади, законності, демократії, забезпечення прав і свобод людини та інших, що відносяться до даної теми, аспектів мав величезне значення для політико-правової теорії і практики не тільки Франції, але й інших країн.

У XX ст. вектори даних досліджень були продовжені в рамках сформованої концепції правової держави, зумовивши переосмислення традиційних і постановку нових важливих і дискусійних для французької теоретико-правової науки питань. Це відбилося у розмаїтті підходів до визначення державного ідеалу, оцінюючи останній як з формально-юридичних позицій, так і в контексті їх поєднання з політичними, соціальними, аксіологічними елементами, в конкуренції «формальних» і «змістовних» поглядів на державу, в диференціації «об'єктивістського» і «реалістичного» сприйняття його дійсності, а в останні роки і в опозиції національної та глобалістичної моделей державності.

Історія Франції відзначена частими, як еволюційними, так і революційними, змінами форм правління, державно-правових інститутів, законодавства. З 1789 р. по 1958 р. у країні прийнято 17 конституційних актів, притому формальна стійкість найбільш стабільних конституцій Третьої і П'ятої республік протягом їх тривалого існування поєднувалася з неоднорідністю і крайнім динамізмом політико-правової практики. Даний досвід викликає пильну увагу в політико-правовій науці й у Франції, і за її межами.

Цілісна концепція держави сформувалася у французькій юриспруденції в середині XVI ст. у рамках ідеології «консервативного абсолютизму», обґрунтовує з традиціоналістських і теократичних позицій зміцнення суверенної влади, що втілюється монархом. Їх модернізація в XVIII ст. у контексті «освіченого абсолютизму» викликала перехід до раціоналістичного розуміння влади, визнання автономії приватних інтересів, природної суті прав людини, що стало ідейно-історичною основою подальшого розвитку державно-правових поглядів. Разом з тим, апологетика абсолютизму, обмеженість соціальних ініціатив, неприйняття загальної рівності на тлі суспільно-політичної кризи зумовили занепад значення даної теорії.

У її рамках було започатковано нове розуміння держави як соціальної самоорганізації, керованої при функціональному розподілі влади спільною волею, що сприяє особистісному і соціальному розвитку. Однак досвід Великої французької революції довів ідеалістичність тези індивідуалізму про всесилля розуму, опосередкованість прийняття прогресивних законів, здатних забезпечити гармонію приватних і публічних інтересів, свободи і рівності.

**ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ДОГОВІРНИХ (КОНТРОЛЬНИХ)
ОРГАНІВ ООН З ПРАВ ЛЮДИНИ
ФОРМИРОВАНИЕ СИСТЕМЫ ДОГОВОРНЫХ
(КОНТРОЛЬНЫХ) ОРГАНОВ ООН ПО ПРАВАМ ЧЕЛОВЕКА
FORMATION OF THE SYSTEM OF UN CONVENIENT
(CONTROL) BODIES FOR HUMAN RIGHTS**

Берднік Крістіна Василівна,

студентка групи П-10-18

Науковий керівник: д.ю.н., проф. Леонов Б. Д.

У другій половині XX століття принцип поваги основних прав людини стає одним з найважливіших принципів міжнародного права.

Найбільш знаменною подією зазначеного періоду стало прийняття Статуту ООН, ст. 1 якого закріпила у якості мети здійснення міжнародного співробітництва в заохоченні і розвитку поваги до прав людини й основних свобод для всіх, незалежно від раси, статі, мови і релігії.

Увагу дослідників і міжнародної громадськості все більше привертає розширення повноважень і можливостей міжнародних органів, покликаних сприяти у сфері забезпечення прав й основних свобод людини. Останнім часом загострилася серйозна проблема реформування універсальних механізмів у галузі прав людини. Зараз вже не можуть залишитися без уваги й обговорення потенційні можливості контрольних органів з розгляду ситуації в умовах відсутності доповіді відповідної держави, а також механізм подальшої діяльності у зв'язку з заключними зауваженнями і механізмами Універсального періодичного огляду (УПО). Процес паралельного вдосконалення існуючої системи договірних органів, а також системи Спеціальних процедур в рамках Ради з прав людини має суттєве значення як з точки зору міжнародного права, так і з точки зору внутрішнього права держав.

Створення і функціонування правозахисних механізмів являє собою об'єктивну реальність, закономірний наслідок того, що питання прав людини вийшли за межі виключно внутрішньої компетенції держав. У справі захисту прав людини особливе місце, безумовно, займає Організація Об'єднаних Націй (ООН) та її органи.

У результаті ретроспективного аналізу процесу формування та розвитку правозахисних механізмів в рамках Організації Об'єднаних Націй, зазначений процес можна умовно розгділити на три цілком самостійних етапи, що відрізняються один від одного своєю специфікою. Перший етап - 1946 - 1970 рр.; другий - 1970 - 2006 рр.; третій - 2006 - теперішній час.

Звісно ж, існують два потенційних напрямки подальшого вдосконалення діяльності договірних органів (і відповідно - підвищення їх ролі в справі забезпечення і захисту прав людини). По-перше, діяльність договірних органів у зазначеній сфері повинна доповнюватися роботою

інших акторів, оскільки договірним органам вельми корисні взаємодія і синергія, що виникають у результаті консолідації їх зусиль із зусиллями і діями інших акторів. По-друге, договірні органи можуть значною мірою розширити спектр форм і способів максимізації їх порівняльних переваг, виходячи з їх же ролі як охоронці норм, а також квазіюридичної природи їх діяльності, спрямованої на оцінку ситуацій в конкретній державі, а також в оперативному і комплексному аналізі фактів і пропозицій відповідних методів прийняття рішень та вироблення різноманітних підходів.

Безумовно, процес реформування існуючих універсальних механізмів у галузі прав людини буде тривати. На наш погляд, дуже важливим є той факт, що Управління Верховного комісара з прав людини намагається привернути увагу всієї світової спільноти в даному контексті, приймаються до розгляду всі пропозиції, аналізуються й опрацьовуються різні варіанти вдосконалення роботи договірних органів, спеціальних процедур. Залишається сподіватися, що найближчим часом буде знайдено комплексний варіант оздоровлення сформованої системи, що призведе до підвищення її ефективності і, відповідно, авторитету. Порівняльний аналіз універсальних правозахисних механізмів у рамках ООН, МОП та ЮНЕСКО наочно показує, що діяльність договірних органів в ООН має більш ефективний характер, тому МОП і ЮНЕСКО, реформуючи свої правозахисні механізми, треба застосовувати досвід ООН в даному аспекті, зокрема систематично використовувати міжнародні документи з прав людини і рекомендації договірних органів ООН в своїх програмних документах, що визначають стратегічну спрямованість у даній сфері, а також активно сприяти своєчасному і належному виконанню таких рекомендацій. Крім того, на наш погляд, МОП та ЮНЕСКО, необхідно частіше (коли це доречно) посилатися на міжнародно-правові норми в області прав людини і на рекомендації договірних органів ООН з прав людини.

**МІЖНАРОДНА СИСТЕМА ЗАХИСТУ ВІД ПІРАТСТВА:
КОНВЕНЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ
МЕЖДУНАРОДНАЯ СИСТЕМА ЗАЩИТЫ ОТ ПИРАТСТВА:
КОНВЕНЦИОНАЛЬНЫЙ МЕХАНИЗМ
INTERNATIONAL PIRACY PROTECTION AGENCY: THE
CONVENTIONAL MECHANISM**

Білоус Катерина Олександрівна,

студентка групи П-10-18

Науковий керівник: к.і.н. Кокошко Ф. І.

З 1984 р. до кінця січня 2016 р. загальна кількість тільки зареєстрованих випадків піратства і збройних нападів склала 6286 випадків. Щорічно вчинення піратських нападів призводить до виникнення збитків у розмірі від 1 до 16 млрд доларів США, середній рівень шкоди в 2010 р. склав 4,9-8,3 млрд доларів США, в 2016 - від 6,6-8,5 млрд доларів США. Збиток від піратства в світовому масштабі зріс в 5 разів порівняно з 2005 роком, причому окремі статті збитків збільшилися суттєво. Так, середній розмір викупу судна в 2011 р. склав 6,6 млн доларів США порівняно з 3,4 млн доларів США в 2009 р. і 150 000 доларів США в 2005 р. Сукупна сума викупів за 2010-2016 рр. - 425 млн доларів США, а з урахуванням витрат на посередництво та логістику - 830 млн доларів США. За період з січня по грудень 2016 року світові судноплавні компанії були змушені пустити в обхід піратонебезпечних районів близько 12% регулярних ліній. Це призводить до їх подовження і прямого подорожчання фрахту.

Учинення піратських актів призводить до загибелі людей, знищення або пошкодження суден, різних матеріальних збитків і переривання морських перевезень. Унаслідок руйнування нафтоналивних суден, стаціонарних платформ, розташованих на континентальному шельфі, судів з небезпечними вантажами, поряд з людськими жертвами можуть виникнути важкі екологічні наслідки, викликані забрудненням морського середовища.

Пірати створюють навігаційні небезпеки, залишаючи судна, в тому числі і завантажені танкери, на морських шляхах і без екіпажу, підвищуючи ризик зіткнень суден або посадки їх на міліну. Крім того, високий ступінь суспільної небезпеки піратства полягає в тому, що воно дуже часто пов'язане з заподіянням шкоди життю і здоров'ю членів екіпажу і пасажирів захоплених судів. Глобальність і гострота проблеми вимагають негайного вирішення. Стрімке зростання числа актів піратства вказує на те, що заходи, що вживаються світовим співтовариством щодо захисту від піратства, в тому числі і в правовій сфері, є ще недостатньо ефективними.

Захист від піратства повинен являти собою комплекс спеціальних засобів щодо попередження, боротьби і протидії піратським нападам, спрямованим на забезпечення безпеки судна, вантажу і людей, і включати в себе правові, інформаційно-аналітичні, профілактичні, превентивні, гуманітарні та організаційні засоби, засоби виявлення і розслідування актів піратства. Однак на сьогоднішній день застосовуються тільки окремі, розрізнені засоби захисту від піратства. Тому першочерговим і найважливішим завданням є розробка системи захисту від піратства на підставі поглиблення і розширення застосовуваних засобів і методів захисту, вдосконалення існуючих форм міжнародного співробітництва в цій сфері.

Захист від піратства історично сформувався як комплексний субінститут міжнародного і внутрішньодержавного права і як складова частина заходів, що вживаються міжнародним співтовариством для забезпечення безпеки морського судноплавства. Однак на сьогоднішній день для захисту від піратства явно недостатньо існуючих міжнародних та національних правових регуляторів.

Міжнародний захист від піратства побудований на основі історично складеної класифікації засобів захисту від піратства, яка передбачає поділ на засоби захисту, безпосередньо спрямовані на забезпечення безпеки, засоби захисту превентивного характеру та засоби захисту компенсаційного характеру. У Конвенції ООН з морського права 1982 р. найбільш

пріоритетне значення мають превентивні засоби захисту. У зв'язку з цим пропонується розширити напрямки міжнародного співробітництва за рахунок можливості застосування засобів захисту, спрямованих на виявлення, попередження, боротьбу з актами піратства і притягнення до кримінальної відповідальності піратів.

ВИЗНАЧЕННЯ СТОРІН КОЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРУ
ОПРЕДЕЛЕНИЕ СТОРОН КОЛЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРА
DETERMINATION OF THE PARTIES OF THE COLLECTIVE
AGREEMENT

Генсіцька Руслана Олегівна,

студентка групи П-10-18

Науковий керівник: к.ю.н. Коробочкіна Л. Л.

Питання сторін колективного договору ні в діючому законодавстві про працю, ні в науці трудового права не знайшло одностайного вирішення. Різні автори вказують на різних суб'єктів трудового права. Так, деякі з них стороною колективного договору вважають директора підприємства, тому що він виконує всі обов'язки з організації трудової діяльності працівників, наділений відповідними правами та юридичними обов'язками, а інші - вважають стороною колективного договору трудовий колектив, оскільки він є суб'єктом колективних трудових відносин, бере участь у розробці колективних договорів, обговорює їх і виносить щодо них рішення, уповноважує профспілкові комітети підприємств й організацій підписати ці договори, проте правосуб'єктність профспілок у трудовому праві обмежується представництвом. Частина авторів стверджують, що для колективного договору необхідні дві сторони. На державному підприємстві однією з таких сторін є робоча сила (трудоий колектив), представлений профспілкою. Іншою стороною є держава, представлена керівником підприємства; на приватних підприємствах – власники робочої сили, представлені профспілкою, та власник підприємства.

Деякі вчені наполягають на поділі всіх суб'єктів трудового права, які беруть участь у колективно-договірному процесі на підприємстві, в установі, організації, на сторони колективного договору і суб'єкти-виконавці умов колективного договору. Відмінність між ними вчена вбачає насамперед у різному обсязі повноважень сторін і виконавців договірних умов. Повноваження сторін колективного договору полягають у встановленні обов'язкових і нормативних умов та розподілі обов'язків між виконавцями. Останні ж обмежуються діями, необхідними для виконання обов'язків, покладених на сторони умовами колективного договору. Тому стороною на боці працівників виступає колектив підприємства, а суб'єктами-виконавцями можуть бути профспілкові комітети та інші громадські органи, організації самодіяльності колективу.

Сторонами колективного договору є трудовий колектив та роботодавець. Учасниками колективно-договірних відносин слід вважати всіх суб'єктів трудового права, які прямо чи опосередковано беруть у цьому участь: профспілки чи інші представники трудового колективу, керівники юридичної особи, працівники, певні посадові особи, державні органи, загалом держава. Вважаємо, що зазначене має бути відображено у ст. 12 Кодексу законів про працю України, під назвою «Сторони колективного договору». На наш погляд, нова редакція цієї статті повинна мати такий зміст: «(назва) Сторони колективного договору та учасники колективно-договірного процесу - (ч.1). Колективний договір укладається між роботодавцем і трудовим колективом в особі їх безпосередніх представників: керівника юридичної особи та профспілки або іншого уповноваженого на представництво трудовим колективом органу - (ч.2). Учасниками колективно-договірного процесу є всі суб'єкти трудового права, які прямо чи опосередковано беруть участь у його укладанні, зміні, реалізації чи припиненні - (ч.3). Якщо на підприємстві, в установі, організації створено кілька профспілкових організацій, вони повинні на засадах пропорційного представництва (згідно з кількістю членів кожної профспілкової організації) утворити об'єднаний представницький орган для

укладання колективного договору. У цьому разі кожна профспілкова організація має визначитися щодо своїх конкретних зобов'язань за колективним договором та відповідальності за її невиконання. Профспілкова організація, що відмовилася від участі в об'єднаному представницькому органі, позбавляється права представляти інтереси працівників при підписанні колективного договору».

СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ
СТАНОВЛЕНИЕ ИНСТИТУТА ПРИНУДИТЕЛЬНОГО
ИСПОЛНЕНИЯ
FORMATION OF THE INSTITUTION OF COMPULSORY
EXECUTION

Годун Галина Миколаївна,

студентка групи П-10-18

Науковий керівник: к.ю.н. Коробочкіна Л. Л.

Історія розбудови української державності знаходиться в нерозривному зв'язку з розбудовою правової системи, що є явищем динамічним, детермінованим постійним розвитком правовідносин у різних сферах суспільного життя. Одним з важливих напрямків розвитку правової системи стало формування інституту примусового виконання рішень, оскільки це є невід'ємною частиною реалізації повноважень органів публічної влади.

Вивчення історії розвитку сучасної Державної виконавчої служби України, компаративний аналіз норм, що регламентували діяльність в окресленій сфері, та практики їх застосування сприятиме виробленню можливих шляхів вдосконалення цієї служби, підвищення ефективності її роботи.

Практична необхідність примусового виконання кредитних зобов'язань, а також стягнень зумовили необхідність регламентації діяльності судових виконавців.

Першим нормативно-правовим актом на теренах українських земель, в якому було регламентовано діяльність судових виконавців, можна назвати «Руську Правду», що базувалась на нормах тогочасного звичаєвого права. У кожній редакції цього нормативного акту (Коротка, Велика, Скорочена) віднайшли своє відображення положення щодо примусового виконання судових та інших рішень.

Аналіз норм Руської Правди свідчить про те, що вже в ті часи було сформовано поняття стягувача, його представників, а також окреслено коло їх прав та повноважень.

Так, широке розповсюдження холопства, як форми закріпачення боржників, свідчить про те, що стягувачі самостійно реалізовували своє право щодо примусового виконання рішень щодо стягнення заборгованості.

Якщо ж справа стосувалася стягнення заборгованості на користь казни, князя, то в справу, як правило, вступали ябедники, мечники (прототипи сучасних судових виконавців). З часом було введено новий тип виконавця - тивун бояреск, які на відміну від ябедників та мечників, вже вважалися державними, а не військовими чиновниками.

Потрібно зазначити, що з часом права стягувача розширювались: на рівні закону передбачалась можливість претендувати на рухоме і нерухоме майно боржника, і навіть на його життя. Смертна кара застосовувалась до боржника лише за згодою кредитора.

Протягом XV –на початку XVII століть на частині сучасних українських земель - Гетьманщині, сформувалась своєрідна правова система, яка поєднала в собі норми Магдебурзького права, Литовських статутів, нормативних актів гетьманської влади та звичаєвого права. Цей період характеризується достатньо чітким визначенням статусу судового виконавця. Він обирався суддею з числа вільних громадян, за рішенням суду мав право накладати арешти, заборони не лише на майно, а й на людину.

Найважливішим нормативним актом цього періоду можна вважати «Укладення» 1649 року, згідно якого пристав проводив виконавчі дії під керівництвом воєвод, який вважався посадовою особою.

Отже, розвиток суспільства, ускладнення суспільно-правових відносин детермінували розвиток інституту примусового виконання рішень. Початком розвитку національного інституту примусового виконання доцільно вважати період Київської державності (XI -XII ст.), а одним з основоположних актів, що регламентував діяльність в окресленій сфері – «Руську Правду».

**ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ТЕНДЕНЦІЇ
РОЗВИТКУ ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ
ОСОБЕННОСТИ СОВРЕМЕННОГО СОСТОЯНИЯ И
ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ТЕХНИЧЕСКОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ В
УКРАИНЕ
PECULIARITIES AND DEVELOPMENTAL TRENDS OF
TECHNICAL REGULATION IN UKRAINE**

Голубицький Максим Юрійович,

студент групи П-10-18

Науковий керівник: д.ю.н. Нестеренко А.С.

Метрологія, яка є фундаментом усієї системи технічного регулювання, має на меті забезпечити однаковість вимірювань на всій території країни, а також їх точність і надійність. Стандартизація забезпечує сумісність і взаємозамінність продукції та її комплектуючих, однаковість виробничих процесів, безпеку продукції, а також, наскільки можливо, якість виробів. За останні півтора роки реформа системи технічного регулювання досягла значних результатів. Були затверджені базові Закони і підзаконні акти, здійснений перехід від обов'язкової сертифікації пострадянського зразка до європейської системи оцінки відповідності техрегламентам. Застарілі ГОСТи перестали бути обов'язковими: було скасовано понад

15000 радянських стандартів. У рамках реформи прийнято 5283 стандартів та змін до них, з яких 4968 – гармонізовано з європейськими та міжнародними.

Важливим кроком реформи стало створення Національного органу стандартизації, функції котрого було покладено на ДП «УкрНДНЦ».

Основоположним нормативним правовим документом у сфері технічного регулювання та стандартизації є Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності»[2].

Обов'язковою умовою ведення бізнесу в Україні є відповідність технічним регламентам введених в обіг продукції, процесів та послуг.

Система технічного регулювання України побудована на попередній радянській системі, і суттєво відрізняється від того, що розуміють під стандартизацією, сертифікацією або оцінкою відповідності в Європі та у країнах із розвинутою економікою. Технічне регулювання в Україні відрізняється від діючих в інших країнах тим, що воно є частиною державної системи управління. Уцілому становлення та розвиток вітчизняної стандартизації відбувається в загальному контексті світових тенденцій, але він має і свої особливості.

Процес реформування технічного регулювання в Україні та його відповідність європейським стандартам можна розбити на три стадії розвитку: жорсткий державний спосіб технічного регулювання, відповідний адміністративно-командній економіці СРСР (до 1992 р.); державно-ринковий спосіб, відповідний перехідному періоду від адміністративно-командної до ринкової економіки (1992-2002 рр.); переважно ринковий спосіб, що наближається до так званого «нового підходу», прийнятого Євросоюзом, і зокрема, що допускає участь саморегульованих організацій в системі технічного регулювання (2002 р.-по теперішній час).

Вітчизняній системі технічного регулювання, на нашу думку, бракує ризик-орієнтованого підходу. Вона створює для бізнесу тягар, непорівнянний із його можливими вигодами для суспільства. Головним

недоліком існуючої системи стандартизації та сертифікації вважаємо те, що їй властиві риси пострадянської спадщини.

Література

1. Про акредитацію органів з оцінки відповідності. № 2407-III.(2001).
2. Про технічні регламенти та оцінку відповідності.(2016 р.).
3. Величко, О.,Проненко,С. (2009). Сучасний стан гармонізації національних стандартів України з документами і рекомендаціями ОІМЛ.*Стандартизація, сертифікація, якість*,4, 18–23.
4. Солин, А. Л. (2006).Каквыполнитьтребованиястандартов ISO к обеспечениюудовлетворенностипотребителей.*Стандарты и качество*, 4, 80 – 83.
5. *Адаптація українського законодавства до європейських вимог: дослідження гармонізації системи технічного регулювання.*Взято з <http://zerkalov.org.ua/node/4262>.

ПРАВА ЖІНОК В ІСЛАМСЬКОМУ ПРАВІ І ПРАВА ЛЮДИНИ ПРАВА ЖЕНЩИН В ИСЛАМСКОМ ПРАВЕ И ПРАВА ЧЕЛОВЕКА

WOMEN RIGHTS IN THE ISLAMIC LAW AND HUMAN RIGHTS

Гугосян Вікторія Володимирівна,

студентка групи П-10-18

Науковий керівник: к.і.н., доц. Підберезних І. Є.

Права людини, регулювання правового становища людини як в міжнародному праві, так і в ісламському праві є однією з найбільш складних й актуальних проблем сучасності.

У ХХІ ст. настало ясне розуміння неможливості єдиного (універсального) регулювання цієї сфери для всіх регіонів планети, для всіх культурно-цивілізаційних спільнот, оскільки наявні відмінності їх життєвих укладів і традицій на основі таких фундаментальних міжнародно-правових

актів, як Статут ООН, Загальна декларація прав людини, Пакти про права людини та ін.

Як правило, система, яка регулює правове становище людини, в тому числі система міжнародного права, є продуктом історично сформованого суспільного консенсусу. Ісламська система захисту прав людини і громадянина об'єктивно показує свою високу стійкість. Вона не є випадковою, а іманентно властива цьому типу правової свідомості. При цьому, ця система поступово розвивається, в тому числі через взаємодію з іншими правовими системами й, особливо, з міжнародним правом.

Ісламське право своєю основою має релігійно-моральні сакральні норми, які, при цьому, є юридичними нормами й ефективно регулюють суспільні відносини. Багато мусульманських держав не мають можливості бути учасниками міжнародних договорів або виконувати рішення міжнародних організацій з огляду на те, що в разі колізії між нормами міжнародного права і нормами ісламського права норми міжнародного права стають непридатними в ісламській державі. Однак слід прагнути до гармонізації цих двох правових систем з метою створення універсальної системи права при збереженні за ісламським правом його імперативності, але на рівні виконання зобов'язань.

Комплекс прав і обов'язків, якими наділені жінки в ісламському праві, істотно відрізняється від такого в інших правових сім'ях, а також від комплексу прав жінок, закріплених в основних джерелах міжнародного права. Труднощі, з якими стикаються ісламські держави в здійсненні основних норм, що закріплюють статус жінки в сучасному міжнародному праві, носять об'єктивний характер і повинні визнаватися міжнародним співтовариством як фактор, іманентно властивий ісламській цивілізації.

Розвиток міжнародно-правових стандартів у сфері регулювання трудової діяльності жінок можна умовно розподілити на три періоди. Перший період охоплює час з кінця XIX ст. по 1945 р XX ст., коли вперше визначилася необхідність розробки міжнародних стандартів в області регулювання жіночої праці, і були прийняті відповідні міжнародно-правові

акти. Він відзначений появою перших міжнародних організацій (МОП, міжнародні профспілки), діяльність яких зокрема була спрямована на забезпечення охорони праці жінок. Другий період умовно можна датувати 1945-1975 рр. В аспекті захисту загальнолюдських прав мова зайшла і про права жінки, в тому числі про право на працю без якої б то не було дискримінації. Період характеризується прийняттям актів загальносвітового значення, які справили величезний вплив на подальший розвиток міжнародного права і стали основою для правової протидії дискримінації: Статут ООН, Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про соціальні, економічні та культурні права і т.д. На цьому етапі вперше були виділені права третього покоління, куди зокрема входять і права жінок. З 1975 року почався третій період у розвитку міжнародно-правових стандартів у сфері регулювання трудової діяльності жінок, який триває по теперішній час і характеризується особливим розглядом проблем подолання нерівності статей. Він не тільки відзначений прийняттям міжнародних актів, спеціально спрямованих на поліпшення становища жінки в суспільстві (таких як Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок), але і проведенням відповідних міжнародних конференцій, мета котрих - вироблення і здійснення ефективного плану дій з повсюдного поліпшення становища жінок у всіх сферах громадського та приватного життя.

Процес закріплення, що почався в середині XIX ст., норм ісламського права в національному законодавстві повинен відбуватися на основі превалювання міжнародних зобов'язань відповідно в ісламській державі над нормами її законодавства, за умови збереження дієвості норм ісламського права на стадії правозастосування.

**МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ПРИНЦИПИ БАНКІВСЬКОГО
НАГЛЯДУ
МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВЫЕ ПРИНЦИПЫ БАНКОВСКОГО
НАДЗОРА
INTERNATIONAL LEGAL PRINCIPLES OF BANKING
SUPERVISION**

Дімов Сергій Дмитрович,

студент групи П-10-18

Науковий керівник: к.і.н., доц. Підберезних І. Є.

Банківське право Європейського Союзу являє собою унікальний правовий феномен, що постійно розвивається протягом більш, ніж півстоліття. При цьому у вітчизняній правовій доктрині банківське право ЄС досліджено далеко не повністю й охоплено далеко не всі актуальні теми. Одним з найменш досліджених питань є правове регулювання нагляду за діяльністю кредитних організацій (банківського нагляду) в рамках ЄС.

Важливість банківського нагляду, в тому числі європейського досвіду у цій сфері, важко переоцінити. Будучи зовні явищем вузькопрофесійним, замкненим в системі відносин банків і наглядових органів, банківський нагляд має найважливіше значення для держави, суспільства і, в кінцевому підсумку, для кожної людини.

Банківський нагляд необхідний для того, щоб гарантувати стабільність, нормальне функціонування й економічну стійкість усієї фінансової системи держави в цілому, дотримання інтересів інвесторів, захищеність і збереження грошових коштів приватних вкладників. Необхідно пам'ятати про нерозривний зв'язок правового регулювання банківського нагляду ЄС з нормами міжнародного права.

Банківська право ЄС - унікальне утворення з особливим міжнародно-правовим статусом - формувалося в постійній взаємодії з міжнародним правом і на основі міжнародно-правових норм. При цьому ЄС, на відміну від міжнародних організацій традиційного типу, має можливість приймати

нормативні акти з юридично обов'язковою силою, які в подальшому імплементуються в національне законодавство держав-членів Союзу або мають пряму дію.

Єдині стандарти банківського нагляду, вироблені на основі міжнародно-правових норм, мають найважливіше значення. Події останніх десятиліть показують, що серйозна банківська криза в рамках однієї держави неминуче чинить негативний вплив на фінансові системи інших держав і на світову економіку в цілому.

Необхідність вироблення мінімальних однакових стандартів на міжнародному рівні стала зрозуміла ще в сімдесяті роки ХХ ст., коли після банкрутств низки банків було сформовано Базельський комітет з банківського нагляду.

Однією з головних тенденцій розвитку правового регулювання єдиного фінансового ринку ЄС є формування загальних принципів і норм нагляду щодо кредитних організацій, ринку цінних паперів і ринку страхових послуг. Законодавство ЄС щодо кожної з цих сфер, розвиваючись самостійно, в той же час впливає на правове регулювання в суміжних сферах.

У наш час в ЄС здійснюється реформа правового статусу органів, відповідальних за здійснення банківського нагляду. Вона спрямована на створення єдиних органів нагляду за банківським сектором, ринком страхових послуг і ринком цінних паперів в рамках єдиного фінансового ринку ЄС.

Новітньою тенденцією в правовому регулюванні змісту банківського нагляду в ЄС є пріоритет ризик-орієнтованого нагляду (нагляд за кредитними, операційними, ринковими ризиками, ризиком втрати ліквідності).

На сучасному етапі розвитку Європейського Союзу та його банківського права Європейський центральний банк не має повноважень щодо здійснення нагляду за банками та іншими кредитними організаціями. У той же час, установчі документи Європейського Союзу як в чинній, так і в

новій редакції, яка витікає з підписання Лісабонського договору 2007 р., припускають наділення Європейського центрального банку цими повноваженнями на підставі законодавчих актів Європейського парламенту і Ради Європейського Союзу.

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У СФЕРІ
ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ТА РИНКУ ПРАЦІ ЄС
ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ОТНОШЕНИЙ В СФЕРЕ
ТРУДОУСТРОЙСТВА И РЫНКА ТРУДА ЕС
LEGAL REGULATION IN THE EMPLOYMENT AND LABOR
MARKET OF THE EU**

Дронь Євгеній,

студент групи П-10-18

Науковий керівник: к.ю.н., доц. Бідей О. М.

Європейський Союз сьогодні переживає фінансову кризу, що супроводжується складною і напруженою соціально-економічною ситуацією. У багатьох державах ЄС суверенні борги досягли максимально високої позначки. Європейська конфедерація профспілок, яка об'єднує понад 40 профспілок держав ЄС, виводить на вулиці сотні тисяч працівників з вимогами відмовитися від введення відповідних економічних заходів, що тягнуть за собою зменшення витрат на соціальні програми, підвищення податків, скорочення зарплат і пенсій.

В умовах, що склалися, з метою зняття соціальної напруженості в ЄС проводиться активне реформування трудового загальноєвропейського наднаціонального законодавства, посилюються його позиції, зміцнюється загальний ринок праці. Правове регулювання трудових відносин вийшло на якісно новий рівень. Інститути ЄС приймають велику кількість актів вторинного права щодо встановлення трудових стандартів, регулювання зайнятості, станом безробітних, рівного захисту прав працівників, включаючи їх найбільш уразливі групи, підвищення кваліфікації та

навчання працівників протягом усього життя, заохочення їх мобільності на території держав ЄС. У 2009 році вступив в силу Лісабонський договір, на підставі котрого були перерозподілені повноваження в області регулювання трудових відносин між державами-членами та інституціями ЄС на користь останніх. Це говорить про посилення інтеграції у трудовій сфері. Роком пізніше Європейською комісією розроблена Стратегія Європа-2020 року, що визначає соціально-економічні пріоритети об'єднання. У червні 2013 року Європейський парламент і Рада ЄС схвалили програму ЄС з питань зайнятості та соціальних інновацій на 2014-2020 роки, спрямовану на вдосконалення регулювання трудових і соціальних відносин в Союзі. Все це вимагає аналізу істотних змін в регулюванні трудової сфери за останні роки, визначення подальшого вектору розвитку ЄС.

Формування галузі права обумовлюється, по-перше, наявністю суспільних відносин як цілісного комплексу, що має певний предмет і метод регулювання, по-друге, необхідністю самостійного правового регулювання цих відносин. Предметом трудового права ЄС є суспільні відносини щодо встановлення і застосування модельних підходів до правового регулювання трудових відносин. Обов'язковий характер норм, що встановлюють трудові стандарти, визначається за згодою держав, що утворюють Європейський Союз, застосовувати ці норми в рамках своїх правових систем і забезпечувати державний примус їх дотримання на національному рівні. Ці норми утворюють єдиний фундамент трудового права на рівні, що виходить за межі окремої держави. Вирішальну роль у формуванні трудового права Євросоюзу відіграють інститути та органи ЄС. Визначаючи основні напрямки та галузі регулювання трудових відносин на наднаціональному рівні, Європейська комісія контролює шляхом систематичного моніторингу виконання положень установчих договорів, відповідних регламентів, директив і рішень державами-членами Союзу. Суд ЄС відіграє важливу роль у врегулюванні суперечок і тлумаченні норм, в тому числі тих, що регулюють трудові відносини в рамках преюдиціальних процедур.

Система джерел трудового права Євросоюзу визначається існуванням різноманітних форм прийняття нормативно-правових актів. Інститутами ЄС для регулювання трудових відносин переважно використовується директива як засіб гармонізації. Наявність значної кількості директив, актів м'якого права, колективних угод, програмних документів дозволяє найкращим чином враховувати інтереси одночасно й інтеграційного об'єднання і держав-членів.

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ
ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ
ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АКЦИОНЕРНЫХ
ОБЩЕСТВ ПО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВУ УКРАИНЫ
LEGAL FRAMEWORK FOR THE JOINT-STOCK COMPANIES
UNDER THE LAW OF UKRAINE**

Іванов Сергій Сергійович,

студент групи П-10-18

Науковий керівник: к.ю.н., доц. Бідей О. М.

Акціонерне товариство сприяє зростанню підприємницької активності та припливу капіталу в економіку, бо ті особи, які ніколи не використовували б свої капітали у сфері господарської діяльності та не наражалися б на ризик повної майнової відповідальності, охоче вкладають кошти в майно товариств з обмеженою відповідальністю.

Акціонерне товариство з огляду на невиробничі витрати, необхідні як для створення, так і для забезпечення діяльності його внутрішнього механізму, є найдорожчою формою підприємницького об'єднання.

Акціонерні товариства дозволяють обмежити ризик втрати капіталу, тому що особа, котра є учасником декількох акціонерних товариств, може компенсувати втрати в одному товаристві прибутками в іншому.

Управління акціонерним товариством, порівняно з управлінням іншими підприємницькими об'єднаннями, є складнішим. Органам

управління великих акціонерних товариств властива значна інертність, вони не завжди можуть вчасно реагувати на зміну кон'юнктури ринку. Виконавчий орган, навіть за умов швидкої орієнтації в економічній ситуації, часто не має достатніх повноважень для прийняття необхідного рішення.

Діяльність акціонерного товариства практично не залежить від життєвих обставин його учасників, і тому воно довговічніше порівняно з іншими підприємницькими об'єднаннями.

Контроль за діяльністю акціонерного товариства з боку міноритарних учасників часто є неефективним. Міноритарні акціонери, які перебувають у різних регіонах держави або навіть у різних частинах земної кулі, у зв'язку з браком єдності та професійних навичок у сфері управління та підприємництва не можуть реально впливати на діяльність акціонерного товариства, що створює можливість для зловживань з боку невеликої групи найманих менеджерів або власників контрольного пакету акцій.

Акціонерне товариство є ідеальною формою участі великої кількості осіб у господарській діяльності, і, якщо акціонерне товариство діє успішно, зиск від його діяльності задовольняє значну частину його членів.

Великі дивіденди, які інколи має сплачувати акціонерне товариство з позаекономічних причин, можуть уповільнити темпи його розвитку і навіть призвести до економічної кризи.

Акціонерні товариства відкриті для суспільства, тобто зобов'язані публікувати баланси (звіти про витрати та прибутки), засвідчені незалежним аудитором, що дає можливість суспільству здійснювати громадський контроль діяльності виконавчих органів акціонерного товариства та запобігти можливим зловживанням.

Можливе таке акціонерне засновництво, коли заради отримання зиску створюються нежиттєздатні господарюючі суб'єкти («мільні бульбашки»). Засновники створюють широку рекламу, залучають кошти в якості внеску в статутний фонд товариства, підвищують курс акцій і реалізують їх, залишаючи інших акціонерів з порожніми руками (в тому числі й без дивідендів).

Акціонерне товариство за кордоном має висококваліфікований управлінський персонал, оскільки виконавчі органи формуються з найманих працівників (приміром, діяльність товариства значною мірою залежить від управлінських навичок конкретного учасника). Часто найманий працівник прагне стати акціонером компанії, яка його наймає.

Можлива спекуляція акціями, яка, з одного боку, може погано вплинути на рентабельність підприємства і навіть спричинити кризу; з іншого боку, вона розпалює нездорові інстинкти учасників товариства, бо очікування швидкого зиску без докладання праці породжує утриманські настрої рантє. Акціонерна спекуляція може призвести до втрати майна багатьма учасниками та зрештою - до небажання великої маси людей довіряти свої гроші акціонерним товариствам. Це відбувається, коли акції купують не з метою отримання дивідендів від діяльності акціонерного товариства, а з метою отримання зиску від продажу, що може скінчитися крахом насамперед для міноритарних акціонерів, котрі, не знаючи чинників впливу на підвищення та зниження курсу акцій і віддавши інколи свої останні заощадження, найчастіше втрачають свій капітал.

Література

1. Конституція України.(1996).
2. Цивільний кодекс України. (2003).
3. Господарський кодекс України.(2003).
4. Про акціонерні товариства.(2008).
5. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб підприємців. (2003).
6. Беляневич, В. Е. (2012).*Господарський процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар*. К.: Видавництво «Юстініан».
7. Бірюков, В. І. (2009). Аналіз деяких дискусійних питань акціонерних правовідносин.*Часопис Київського університету права*, 2, 137-142.

8. Бурдак, Т. І. (2011). Юридична природа корпоративних прав та корпоративних відносин в акціонерному товаристві. *Часопис Київського університету права*, 3, 169-173.

9. Вінник, О. М. (2009). *Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства»*. К. : Юрінком Інтер.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОМБУДСМЕН
ЕВРОПЕЙСКИЙ ОМБУДСМЕН
EUROPEAN OMBUDSMAN

Кашарайло Валентин,

студент групи П-10-18

Науковий керівник: к.і.н., доц. Підберезних І. Є.

Процес формування концепції прав людини в праві Європейського Союзу пройшов досить тривалий і складний шлях від повного заперечення до зведення в ранг основного принципу і необхідна умова для приєднання нових членів. Крім того, на сьогоднішній день процес формування механізмів захисту прав людини все ще перебуває в динаміці.

Одним з найбільш цікавих аспектів є можливість приєднання Європейського Союзу до Європейської конвенції з прав людини - процедура, що не мала аналогів за всю історію міжнародного права. У світлі вступу в силу Лісабонського договору, який вносить зміни до установчих договорів Європейського Союзу, вивчення різних аспектів права Європейського Союзу, в тому числі концепції захисту прав людини, набуло особливої актуальності і є одним із першочергових завдань.

Система захисту прав людини, що сформувалася в рамках Європейського Союзу, повинна розглядатися в якості необхідної складової становлення і розвитку ЄС у цілому у взаємозв'язку з міжнародно-правовими проблемами і проблемами політичного та інтеграційного характеру. Це дозволяє виявити особливості формування механізму захисту прав людини в Європейському Союзі і визначити його вплив на розвиток

усієї правової системи організації інтеграційного характеру. Історія показала, що заперечення необхідності забезпечення належного рівня захисту прав людини, пояснюючи це іншими цілями і завданнями організації, може спричинити фатальні наслідки для всієї структури. На певному етапі інтеграції визнання і гарантування основних прав людини стає необхідним елементом подальшого розвитку для Європейського Союзу. Отримуючи частину правоздатності держави, необхідно бути готовим нести і частину її обов'язків. В іншому випадку неможливе ефективне функціонування наднаціональної структури й отримання довіри держав - членів. Цей досвід повинен бути врахований в майбутньому при подальшому розширенні компетенції Європейського Союзу. Неприпустимим є делегування прав держав без покладання на ЄС і певних обов'язків не тільки відносно держав-членів, а й відносно їх громадян.

Визнання основних прав людини в якості одного з основоположних принципів Європейського Союзу породжує необхідність створення ефективного механізму, що гарантує дотримання і захист даних прав від зазіхань як з боку інститутів і органів ЄС, так і з боку держав-членів. При цьому, оскільки найбільш вразливою ланкою в усій системі є індивід, система захисту прав людини від порушень повинна бути, в першу чергу, доступна для приватних осіб. На сьогоднішній день в рамках Європейського Союзу існує низка механізмів з контролю за дотриманням гарантованих прав людини. Однак вони діють розрізнено, і говорити про сформовану систему на сьогоднішній день передчасно. Необхідно переосмислення функціоналу існуючих механізмів з метою формування єдиної системи захисту прав людини. В першу чергу, бачиться необхідним надати рішенням омбудсмена, як найбільш доступного механізму розгляду скарг індивіда, обов'язкової сили. Це дозволило б значною мірою підвищити рівень захисту прав людини в ЄС. Надалі при незгоді з рішенням однієї зі сторін воно могло б бути оскаржене в судовому порядку. Беручи до уваги, що існуюча практика захисту прав людини шляхом направлення скарг омбудсмену характеризується великим відсотком успішно вирішених

суперечок, наділення рішень омбудсмена обов'язковою силою дозволить значною мірою скоротити кількість судових спорів з цих питань і підвищить авторитет цього органу.

Незважаючи на багаторічну історію, яку пройшла система захисту прав людини в Європейському Союзі з моменту перших спроб визнати за ЄС зобов'язання щодо дотримання загальновизнаних прав і свобод людини до прийняття власного каталогу прав людини, наділеного обов'язковою силою, на сьогоднішній день процес становлення ефективної системи захисту не завершений. Процедура приєднання ЄС до Європейської конвенції хоч і знаходить вже більш чіткі обриси, все ще знаходиться в опрацюванні. Не до кінця вирішене питання про статус ЄС в рамках Ради Європи.

СИСТЕМА ЮРИДИЧНОЇ ЕКСПЕРТОЛОГІЇ СИСТЕМА ЮРИДИЧЕСКОЙ ЭКСПЕРТОЛОГИИ THE SYSTEM OF JURIDICAL EXPERTOLOGY

Климчук Наталя Миколаївна,

студент групи П-10-18

Науковий керівник: д.ю.н., проф. Кириченко О. А.

Систему та науковий статус юридичної експертології як сукупності знань про основи призначення та проведення різних видів експертних досліджень більш правильно визначати на основі розробленої та поступово удосконаленої О. А. Кириченко, Ю. О. Ланцедовою та О. С. Тунтулою новітньої доктрини класифікації юридичних наук у контексті їх гіпергрупових завдань [1], згідно яких юридична експертологія – це полінауковий методичний напрям, який знаходиться в межах такої гіпергрупи юридичних наук, як методичні юридичні науки.

Положення цього напрямку знаходяться у своїх материнських науках, і разом з цим, досліджуються лише у монографічному та науковому аспекті у контексті узгодженої розробки загальних положень цієї сукупності знань та

їх материнських процедурних та методичних особливостей щодо кожного з різновидів судочинства, а їх за вказаною новітньою доктриною класифікації юридичних наук налічується дев'ять: конституційне, антикримінальне, адміністративне, трудове, де-факто майново-договірне (цивільне), де-юре майново-договірне (господарське), ординічне (оперативно-розшукове), виправно-трудове (кримінально-виконавче) та виконавче (виконавчі процедури за іншими, ніж кримінальні, видами правопорушень).

Суто криміналістичні положення юридичної експертології у базисному навчальному курсі криміналістики мають викладатися у третьому розділі тактики криміналістики в межах теми «Тактика призначення і проведення окремих видів експертиз» [1], що має стосуватися лише найбільш актуальних видів експертиз, у той час як особливості призначення та проведення всіх інших видів криміналістичних експертиз мають знайти відображення у відповідних університетських та академічних спеціальних курсах криміналістики, тобто для кожної з юридичних спеціалізацій і субспеціалізацій відповідно спеціалістів і магістрів [1], а судово-медичних, судово-психологічних та судово-наркологічних експертиз – відповідних спеціальних курсів судової медицини та судової психології та психіатрії.

Таким чином, систему юридичної експертології доцільно представити лише у вигляді загальної частини, що має викладатися в межах такої теми базисного курсу криміналістики, як «Основи юридичної експертології», та низки базисних часткових учень, які мають відображати процедурні та методичні особливості призначення та проведення окремих видів експертиз і викладатися в межах відповідних тем своїх материнських наук, тобто криміналістики, ординістики (Теорії ОРД), судової медицини, судової психології та судової психіатрії, а також кожного з дев'яти існуючих та перспективних видів судочинства.\

Література

1. Кириченко, О. А., Коросташова, Т. О., Ланцедова, Ю. О., Тунтула, О. С., Шаповалова, В. С. (2014). *Курс лекцій з криміналістики: навч. посібник*. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили.

ВПЛИВ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА СУСПІЛЬНИЙ РОЗВИТОК

ВЛИЯНИЕ МИГРАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ НА ОБЩЕСТВЕННОЕ РАЗВИТИЕ

EFFECT OF MIGRATION PROCESSES ON PUBLIC DEVELOPMENT

Ковальчук Лілія Володимирівна,

студентка групи П-10-18

Науковий керівник: к.і.н., доц. Підберезних І. Є.

Унаслідок динаміки соціально-економічних і політико-правових процесів, розвитку технічних можливостей засобів комунікацій, міграція населення зазнає якісних змін в своїх тенденціях і формах, соціальних взаємозв'язках, які виражаються в різній причинній обумовленості пересувань, в географічному перерозподілі населення, в спаді або інтенсифікації міграційних потоків. Сучасні процеси глобалізації, що призводять до активізації міграції, зумовлюють необхідність удосконалення сформованої на універсальному рівні міжнародної системи захисту прав і свобод зовнішніх мігрантів. При цьому важливо, щоб зазначена система функціонувала з урахуванням інтересів приймаючих держав, а також особливостей демографічної та міграційної кон'юнктури різних регіонів світу.

Права зовнішніх мігрантів розглядаються як юридично визнані можливості мігруючих осіб, якими вони наділені міжнародною спільнотою в результаті прийняття міжнародних універсальних і регіональних багатосторонніх договорів, двосторонніх угод, а також національними

нормами права, що відображають специфіку підходу кожної держави до цієї проблеми і в той же час відповідають вимогам основних норм і принципів міжнародного права. Обов'язки зовнішніх мігрантів визначаються як сукупність нормативно закріплених обмежень, за допомогою яких здійснюється юридична регламентація поведінки мігрантів (здебільшого всередині держави) для їх обліку та впорядкування переміщень, виключення з їх боку можливих протиправних дій, захисту прав та інтересів населення країн-реципієнтів, підтримання правопорядку і безпеки, а також збереження геополітичного положення приймаючих держав, їх соціальної, культурної та мовної індивідуальності.

Суб'єктами міжнародно-правового регулювання зовнішніх міграційних процесів виступають держави та міжнародні міжурядові організації, що укладають міжнародні договори в галузі зовнішньої міграції різних видів і контролюючі здійснення їх норм і принципів, а також взаємодіючих з ними внутрішньодержавних норм права - конституційного, адміністративного, митного, цивільного та інших.

Розглядаючи систему заходів внутрішнього характеру, спрямовану на запобігання і пресічення незаконної міграції, в рамках сучасної міграційної політики будь-якої держави доцільно проведення заходів примусового характеру в комплексі з використанням механізмів легалізації, при яких імігрантам було б вигідно узаконити своє становище в країні, що приймає, а роботодавцям - використовувати легальну працю. Однак збільшуються масштаби і транснаціональний характер, властиві для незаконної міграції в останні два десятиліття, вимагають від міжнародного співтовариства все більшої солідарності та співробітництва (здійснюваного на універсальному і регіональному рівнях) в наданні протидії цьому явищу. Найважливіше значення при цьому набувають міжнародно-правові договори, що регулюють процеси зовнішньої міграції.

Дотримання балансу публічних інтересів держав і прав осіб, які потребують міжнародного захисту і допомоги, може бути забезпечено в результаті встановлення й ефективного функціонування передбачених

державним законодавством процедур визначення bonafide біженців, заснованих на індивідуальному підході до кожного заявника. Самостійно визначаючи заходи щодо захисту біженців, які перебувають під національною юрисдикцією, державам-учасницям Конвенції про статус біженців 1951 р. та Протокол 1967 р. необхідно орієнтуватися на те, щоб вони були ефективними і відповідали принципам і нормам чинного міжнародного права. При цьому бажано встановити процедури визначення bonafide біженців, заснованої на індивідуальному підході до кожного заявника, і розробити внутрішньодержавне законодавство, що сприяє дієвому захисту вимушених мігрантів, перш за все, дотриманню їх основних прав без будь-якої дискримінації.

«JUS COMMUNE» - «ЗАГАЛЬНЕ ПРАВО»

«JUS COMMUNE» - «ОБЩЕЕ ПРАВО»

"JUS COMMUNE" - "COMMON LAW"

Корунський Іван,

студент групи П-10-18

Науковий керівник: к.і.н., доц. Підберезних І. Є.

«Jus commune», незважаючи на всі варіації його значення, було стійким й осмисленим юридичним поняттям. З плином часу воно набувало все більш певного характеру, досягнувши найбільшої конкретики в працях «коментаторів». Саме поняття «jus commune» у працях «коментаторів» є, свого роду, «класичним», і саме на нього переважно орієнтуються сучасні автори.

Найважливішою властивістю, яка приписувалася науковою юриспруденцією цьому феномену, є властивість системної цілісності. Вона виявлялася в тому, що «jus commune» не зводилося до якогось збірного набору джерел і вважалося заснованим на єдиній логіці («ratio»), тобто наділений внутрішнім взаємозв'язком своїх елементів. Множинність описів і визначень, які давала поняттю «jus commune» «коментаторами» та їх

попередниками, так само свідчить на користь існування уявлень про «*jus commune*» як про систему, яка не може бути зведена до однозначного опису.

«*Jus commune*» («загальне право») - поняття, яке стійко вживалося науковою юриспруденцією приблизно з XI-XII ст. Найбільш осмислене значення йому було надано в працях юристів школи «коментаторів» (2-га пол. XIII-XIV ст.).

У своїй найбільш розвиненій формі у «коментаторів» поняття «*jus commune*» тісно асоціюється одночасно з поняттями «права народів», «цивільного права Римської Імперії» і канонічного права Церкви, мислимими як єдина система, і протиставляє «власним правом» - «статутам» і звичаям окремих громад і місцевостей. Однак феномен «*jus commune*» не можна повною мірою ототожнити з будь-яким колом джерел права.

Особливості соціально-економічного та політичного розвитку європейської цивілізації в досліджуваній період припускали юридизації суспільних відносин в Європі. Ця юридизації мала протікати переважно на основі нормативно-ціннісних структур, «теоретичних» за походженням і «зовнішніх» по відношенню до існуючих суспільних інститутів. Це об'єктивно створювало потребу в такій концепції, як «загальне право».

Для теоретичної правосвідомості періоду XI-XIV ст. характерні уявлення про право як про явище, наділене властивостями унікальності («Непорівняність» однієї системи об'єктивного права з іншою) й універсальності (тобто здатності врегулювати будь-яке питання без залучення сторонніх джерел). Право також вважалося заснованим на «стандартному» порядку відносин, що виражалося в понятті «максими», поданні про наявність нормативного «ядра» в праві, вченні про «ординарну» владу «государя» та інших ідей. У кінцевому підсумку всі правові норми були об'єднані єдиною метою - забезпечити вирішення конкретних суперечок, що відповідало справедливості («*aequitas*»). Такі уявлення могли сприяти існуванню і функціонуванню теоретичної системи «*jus commune*».

Аналіз теоретичних уявлень про такі явища, як звичай, «імперія», юрисдикція, «государ» і «порядок процесу», свідчить про зв'язок цих явищ і поняття «*jus commune*», а також про взаємний зв'язок цих явищ між собою.

У той же час, на наш погляд, про «*jus commune*» можна також говорити і як про своєрідну ідеальну «модель» правопорядку. З точки зору наукової юриспруденції, основною функцією джерел права було створення стандартних «моделей» для регулювання стійких суспільних відносин. З цієї точки зору, можна говорити про те, що все «*jus commune*» («загальне право») поставало в якості своєрідної універсальної «моделі» правопорядку вцілому, нехай теоретичної і недосконалої.

ЗАХИСТ ПРАЦІ ЖІНОК: ІСТОРИЧНІ ТА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

ЗАЩИТА ТРУДА ЖЕНЩИН: ИСТОРИЧЕСКИЕ И МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ

WOMEN'S LABOR PROTECTION: HISTORICAL AND INTERNATIONAL LEGAL ASPECTS

Полевод Олена Іванівна,
студентка групи П-10-18

Науковий керівник: д.ю.н. Нестеренко А. С.

На сучасному етапі розвитку міжнародного права в галузі прав людини значна увага приділяється спеціальним правам тих категорій населення, які з соціальних, політичних, фізіологічних або якихось інших причин не мають рівних з іншими людьми можливостей здійснення загальних для всіх прав і свобод і тому потребують певної підтримки. Носіями подібних прав в тому числі є жінки, оскільки їм в силу причин, перш за все, фізіологічного характеру, потрібний особливий захист з боку не тільки держав, але і світової спільноти вцілому. Здійснення жінками одного з найважливіших загальнолюдських прав - права на здорову і безпечну працю без будь-яких дискримінаційних обмежень за ознакою статі

вимагає особливого розгляду в рамках міжнародного права. Питання про правове регулювання праці жінок, переставши бути тільки внутрішньодержавною справою, досить давно набуло інтернаціонального характеру.

Існує велика кількість правових актів, визнаних на міжнародному та внутрішньодержавному рівнях, що відносяться до питань становища жінок як категорії громадян, яка потребує особливої уваги та захисту. Крім того, цій проблематиці присвячувалися і присвячуються дослідження не тільки в області права, а й соціології, психології, медицини, менеджменту і т.п. При загальносвітової тенденції до ліквідації будь-яких форм дискримінації боротьба з історично сформованою нерівноправністю статей, в тому числі в галузі трудових відносин, сприймається як одне з пріоритетних завдань світової спільноти.

Поєднання публічних і приватних інтересів у цій області зумовлює виникнення і функціонування різних правових регуляторів, основним з яких є міжнародно-правова регламентація відносин, спрямована на створення сприятливих умов праці жінок, що найбільш часто піддаються правовій і неправовій дискримінації. Необхідно підкреслити, що активна діяльність держав у правовій сфері, їх співпраця в рамках ООН та інших міжнародних організацій приводили і приводять до радикальних змін в положенні працюючих жінок.

Цьому сприяла розробка міжнародно-правових актів, що прямо чи побічно стосуються праці жінок (резолуції Генеральної Асамблеї ООН, конвенції та рекомендації МОП, рекомендації ВООЗ і т.п.), проведення міжнародних конференцій щодо положення жінок, які чинять неоціненний вплив на подальше міжнародно-правове регулювання в області жіночої праці. Оскільки міжнародне співробітництво в галузі прав людини набуває особливої значущості в епоху глобалізації (так як виникає необхідність враховувати інтереси фізичних осіб при відкритті кордонів, обміні ресурсами і технологіями, а також інтернаціоналізації бізнесу), права жінок як невід'ємна частина прав людини також виходять на передній план.

Причому особлива увага приділяється тут сфері праці, яка безпосередньо стосується глобалізаційних процесів.

Слід, на жаль, констатувати, що в цілому в наш час тема міжнародних і національних аспектів захисту прав жінок вже не викликає такого широкого громадського резонансу, який вона мала в нашій країні і за кордоном наприкінці ХХ століття. Можливо, це пов'язано з появою нових, більш гострих та актуальних проблем, що вимагають підвищеної уваги, наприклад, тероризму. Також це може зумовлюватися негативним сприйняттям з боку населення крайніх форм фемінізму, що виражаються в надмірно категоричних, що носять часом агресивний характер, висловлюваннях і діях його апологетів.

Крім того, окремої уваги заслуговує подолання за допомогою міжнародних стандартів національно-культурних стереотипів відносно жінок і виконуваних ними трудових функцій. Це відноситься не тільки до країн ісламу, в яких до цих пір має місце пряма негативна дискримінація жінок, а й, наприклад, до держав колишнього радянського блоку, де тривалий час формувалася унікальний симбіоз традиційних і модерністських цінностей у відносинах між чоловіками і жінками. Цей симбіоз досить швидко увійшов в протиріччя з реаліями ринкової економіки - звідси і поява численних гендерних проблем в країнах Східної Європи. Відзначимо, що необхідність подолання певних соціально-культурних традицій у відносинах (в тому числі й у сфері праці) чітко усвідомили деякі азіатські держави з традиційно низьким суспільним статусом жінок (Японія, Китай). Але в будь-якому випадку усвідомлення нових імперативів їм дається важко, а фактичний стан жінок залишається неоднозначним.

ТОРГІВЛЯ ЛЮДЬМИ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ
ТОРГОВЛЯ ЛЮДЬМИ: МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВОЙ
АСПЕКТ

HUMAN TRAFFICKING: THE INTERNATIONAL LEGAL ASPECT

Саєнко В'ячеслав Леонідович,

студент групи П-10-18

Науковий керівник: к.ю.н., доц. Мельник Д. С.

Торгівля людьми означає здійснювані з метою експлуатації вербування, перевезення, передачу, приховування або одержання людей шляхом загрози, силою або її застосуванням чи інших форм примусу, викрадення, шахрайства, обману, зловживання владою або уразливістю положення, або шляхом підкупу, у вигляді платежів чивигод, для одержання згоди особи, яка контролює іншу особу. У нашій державі торгівля людьми вважається злочином, передбаченим ст. 149 КК України, за який встановлена відповідальність до п'ятнадцяти років позбавлення волі, залежно від обставин учинення злочину.

Основними причинами й умовами торгівлі людьми є скрутне становище, бажання людей знайти високооплачувану роботу, підвищити свій рівень життя. На практиці шляхом обману вербувальники знаходять довірливих людей, які потім стають жертвами торгівлі людьми. Наслідками торгівлі людьми є фізичні, психологічні травми, смертельні невиліковні захворювання.

Масштаби торгівлі людьми вражають: кожен рік жертвами стають близько 100 тис. осіб. Найбільших масштабів торгівля людьми набула у країнах Африки, Південної та Центральної Азії. Менші, але теж високі показники у країн Східної Азії та Тихого океану, Європи, Південної та Центральної Азії, що зумовлене бідністю цих країн та високим рівнем трудової міграції з них. В Україні кількість жертв торгівлі людьми у 2015-2016 роках зросла, але все більше таких злочинів викриваються органами поліції.

Заходи протидії торгівлі людьми включають в себе, перш за все, удосконалення законодавства, проведення профілактичної та інформаційної роботи, спрямованої на попередження протидії торгівлі людьми, посилення координації роботи з виявлення та ідентифікації осіб, які постраждали від торгівлі людьми, забезпечення систематичної підготовки фахівців у сфері протидії торгівлі людьми. Основними завданнями профілактики торгівлі людьми є: проінформувати населення щодо сутності торгівлі людьми, сформувати правову свідомість громадян, виховати певні ціннісні орієнтири, щоб запобігти антисоціальній поведінці, розвинути гуманні стосунки між людьми. щоб вони правильно ставилися до торгівлі людьми, вжити економічних заходів щодо забезпечення стабільності та високого рівня життя населення. Принципами профілактики торгівлі людьми є: повага і дотримання прав людини, конфіденційність, добровільність послуг, спрямованість на самовизначення особистості, безкоштовність послуг та ін. Щодо основних форм профілактики торгівлі людьми, то це поширення інформаційних матеріалів, проведення співбесід з громадянами, які входять до групи ризику, проведення лекцій для учнів та студентів, звернення до громадськості через засоби масової інформації, організація роботи «гарячих ліній», проведення досліджень, експертиза законодавчих актів, просвітницька та виховна діяльність серед молоді.

Основними напрямками допомоги постраждалим від торгівлі людьми є: надання інформаційної, медичної, психологічної (передусім формування цінностей), правової, соціальної та іншої необхідної допомоги; тимчасове розміщення (у разі відсутності житла); відшкодування моральної та матеріальної шкоди за рахунок осіб, які її заподіяли; одноразова матеріальна допомога у розмірі трьох прожиткових мінімумів для відповідної категорії осіб; допомога у працевлаштуванні, реалізації права на освіту та професійну підготовку.

Кримінальний кодекс криміналізує дії щодо торгівлі людьми, й окремо дії щодо експлуатації дітей з використанням їх примусової праці, а також використанням дитини для заняття жебрацтвом. Але інші види експлуатації

дітей не прописані в Кримінальному кодексі України, хоча вони мають бути виділені окремо, як рекомендує це зробити Європейська комісія. Також проблемою є ті випадки, коли жебрацтво є стратегією виживання сім'ї та дитина не обов'язково примушується до жебрацтва. Такі випадки мають бути окремо прописані в законодавчих актах України для того, щоб діти, батьки яких не можуть їх забезпечити, змогли мати усе необхідне.

До державних органів, які реалізують соціальну профілактику торгівлі людьми, належать передусім правоохоронні органи, зокрема Департамент боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми Національної поліції, також Міністерство соціальної політики, що є національним координатором у сфері протидії торгівлі людьми. Для профілактики торгівлі людьми взагалі і дітьми зокрема потрібна зацікавленість держави, визнання необхідності цієї діяльності. Необхідно виділяти відповідні бюджетні ресурси на реалізацію ініціатив щодо захисту дітей. Правові норми, такі, як заборона всіх форм насильства відносно дітей, теж служать для профілактики торгівлі людьми. Державні органи мають висвітлювати проблему торгівлі дітьми у ЗМІ, проводити моніторинг випадків торгівлі дітьми. Працівники системи охорони здоров'я, вчителі, поліція, соціальні працівники повинні мати необхідні навички, знання, повноваження і мотивацію для виявлення проблем, пов'язаних із захистом дітей.

Також державні органи намагаються скоротити масштаби бідності для запобігання торгівлі людьми. Хоча роль громадських організацій є однією з ключових у всіх аспектах протидії торгівлі дітьми, робота неурядових організацій з соціальної профілактики торгівлі дітьми є досить слабкою в Україні. В Україні не працює жодної неурядової організації, метою функціонування котрої було б здійснення соціальної профілактики торгівлі дітьми, хоча деякі організації захищають права дітей («Захист прав дітей», Партнерство «Кожній дитині»). Такі організації передусім спрямовані на правову допомогу, соціальну підтримку та психосоціальну допомогу, лікування дітей з числа внутрішньо переміщених осіб, супровід патронатних сімей, всебічну допомогу вразливим сім'ям.

**ІННОВАЦІЙНЕ РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ ДОКАЗІВ
ТА ЇХ ДОПУСТИМОСТІ В АНТИКРИМІНАЛЬНОМУ
СУДОЧИНСТВІ**

**ИННОВАЦИОННОЕ ПОНИМАНИЕ ПОНЯТИЯ
ДОКАЗАТЕЛЬСТВ**

**И ИХ ДОПУСТИМОСТИ В АНТИКРИМИНАЛЬНОМ
СУДОПРОИЗВОДСТВЕ**

**AN INNOVATIVE UNDERSTANDING OF THE CONCEPT OF
EVIDENCE AND THEIR ADMISSIBILITY IN ANTICRIMINAL
PROCEEDINGS**

Смірнов Максим Максимович,

студент групи п-10-18

Науковий керівник: д.ю.н., проф. Кириченко О. А.

До цього часу найбільш точно поняття доказів та їх властивості визначтис Ю. О. Ланцедовою у вигляді наступної редакції частини першої статті про докази в антикримінальному судочинстві, що доказом у кримінальному провадженні є будь-які відомості про факт (зовнішній або внутрішній прояв ознак чи властивостей трасосубстанцій і документів або людини чи його діянь або події як сумативного діяння чи явища природи, в т. ч. діянь хижих тварин у дикій природі) в цілому або про його окрему сторону, які отримані від об'єктивних та суб'єктивних джерел такого роду відомостей, якщо кожний з доказів представляє єдність таких основних базисних юридичних властивостей, як значущість, законність, допустимість, доброякісність і достовірність, а також таких додаткових базисних юридичних властивостей сукупності доказів, як її узгодженість і достатність для прийняття головним суб'єктом антикримінального судочинства (слідчим, суддею) певного проміжного або остаточного рішення [1].

Варто погодитися з думкою ученої, що наявність на практиці чисельних випадків, коли суди виносять виправдувальні вироки за суто формальними ознаками отримання доказів до внесення відомостей до

Єдиного реєстру досудових розслідувань, після того моменту, коли вже стік строк досудового розслідування та ін. [2], фактично порушує вимоги ч. 2 ст. 3 Конституції України, яка покладає обов'язок на державу та її органи, у даному випадку суд, рівною мірою утверджувати та забезпечувати права та свободи всіх громадян, тобто у даному випадку не лише підсудного, а й потерпілого, правовий статус якого як раз й порушує виправдувальний вирок. У даному випадку підсудного виправдовують не тому, що він не скоїв відповідного кримінального правопорушення, а за суто формальними ознаками порушення певних вимог процесуального законодавства. У такому разі, як наголошує Ю. О. Ланцедова, треба осіб, які порушили процесуальне законодавство при отриманні доказів, притягати до відповідної юридичної відповідальності, а припустимість доказів у даній справі вирішувати виключно на підставі того, чи є підстави вважати отримані у такий спосіб відомості завідомо недостовірними, а й тому недопустимими в якості доказів. Тобто настав час переглянути основні базисні юридичні властивості доказів, особливо у частині їх неприпустимості [1].

Література

1. Кириченко, О. А. (2016). *Курс лекцій зі спецкурсу «Інноваційна процедура протидії правопорушенням»: навч. посібник для предметної спеціальності 014.03 Середня освіта. Історія, освітньої програми Історія, правознавство. Друге видання.* Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського.
2. Панова, А. В. (2016). *Визнання доказів недопустимими у кримінальному провадженні.* (Дис. канд. юр. наук). Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Харків.

**ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ АДВОКАТУРИ В
СВІТОВІЙ ЮРИДИЧНІЙ ПРАКТИЦІ
ИСТОРИЯ СТАНОВЛЕНИЯ ИНСТИТУТА АДВОКАТУРЫ В
МИРОВОЙ ЮРИДИЧЕСКОЙ ПРАКТИКЕ
THE HISTORY OF THE FORMATION OF THE INSTITUTE OF
ADVOCACY IN WORLD LEGAL PRACTICE**

Чебан Оксана Григорівна,

студентка групи П-10-18

Науковий керівник: к.і.н. Кокошко Ф. І.

Зміни, що відбуваються в усіх сферах життя нашого суспільства, зумовлюють необхідність трансформації організації і діяльності всіх правових інститутів і добровільних об'єднань, пов'язаних із захистом прав і законних інтересів людини. Ще в епоху Просвітництва за гуманізацію суспільних відносин, справедливий розподіл суспільних багатств, права особистості і «вольності народу» виступали просвітителі, готуючи прийдешні конституційні реформи.

Протягом багатьох тисячоліть своєї історії адвокатура знала злети і падіння. З цим і були пов'язані різко протилежні судження про неї. Про адвокатуру говорили: «Стан піднесений, як чеснота, і необхідний, як справедливість». Інші, навпаки, стверджували, що вона «організоване пособництво неправді». «Жерці права», - вітали адвокатів одні, «перелюбники слова», - сварилися на їх адресу інші. У період її процвітання Афіни і Рим слухали судові промови Сократа, Демосфена, Катона, Красса, Помпея, Цезаря та інших ораторів, що склали яскраве сузір'я навколо царя римської адвокатури - Цицерона. Пристрасними і трагічними були слова Робесп'єра, сказані на захист вільної адвокатури Франції після Великої Французької революції 1789 року.

Інститут адвокатури в сучасному світі є свого роду фундаментом громадянського суспільства. Без освоєння знань про адвокатуру неможливо оцінити всю систему складних політичних, соціально-психологічних,

соціальних, економічних, міжнародних відносин. Розуміння значущості захисту прав і свобод людини, оволодіння культурою прав людини дає орієнтир особистості, державі в оцінці існуючих політичних режимів, правової та моральної культури української державності, правосвідомості народу. Тому актуальність вивчення історії та буття адвокатури з позиції загальної теорії та історії держави і права не викликає сумнівів, особливо в умовах прийдешнього ХХІ ст.

Аналіз наявних у вітчизняній юридичній науці теорій, ідей, положень і суджень щодо ролі і значення адвокатури як інституту громадянського суспільства дозволяє виявити в ній два основних доктринальних підходи до розуміння її правового стану: як окремого елементу громадянського суспільства, як міру оцінки його розвиненості і демократичності. Це дозволяє обґрунтувати положення про перспективність напрямку вивчення адвокатури як субстанційного і функціонального правового явища. Адвокатура як інститут громадянського суспільства, з одного боку, забезпечує захист прав, свобод і законних інтересів особистості, використовуючи судову форму і представництво, а з іншого - має можливість впливати на державну владу в публічно значущих питаннях, спираючись на професійні знання, вміння і досвід.

Рівень розвиненості громадянського суспільства залежить від рівня правової захищеності особистості, а стан законності є фактором, що визначає стабільність правових відносин. У сучасних умовах розширення правового нігілізму і падіння рівня правової культури суспільства зростає значення адвокатури як інституту громадянського суспільства, що відповідає напрямку правової політики щодо вдосконалення правових засад державного і суспільного життя.

В інституті адвокатури простежується спадкоємність, зумовлена створенням інституту судочинства в епоху зародження та становлення державності у різних народів світу. Однак на цій стадії юридичного розвитку адвокатура не могла бути на такому рівні, як у європейських народів пізнішого періоду.

Традиції римської адвокатури не зникли безслідно в історії. Республіканський патронат вплинув на пристрій адвокатури в державах Західної Європи. Для законодавства майже всіх цивілізованих народів Юстиніанове право стало основою. Вплив римського права поширився далеко за межами Візантії: в Італії, Галлії, Великобританії, Німеччині, однак форми і діяльність стародавньої та ранньої адвокатури іноземних держав зберігали наступність.

Правові відносини між адвокатом та іншими суб'єктами права має не тільки об'єкт впливу, а й є фактором, що дозволяє більш повно розкрити динамічний аспект особливостей правового впливу і взаємодії цієї сукупності елементів правової надбудови, яка безпосередньо пов'язана з людиною, її інтересами і потребами.

НАТУРАЛІСТИЧНІ УЯВЛЕННЯ РИМЛЯН ПРО ПРАВО
НАТУРАЛИСТИЧЕСКИЕ ПРЕДСТАВЛЕНИЯ РИМЛЯН О
ПРАВЕ
NATURALISTIC REPRESENTATIONS OF ROMANS ABOUT
LAW

Чебан Сергій Васильович,

студент групи П-10-18

Науковий керівник: к.і.н. Кокошко Ф. І.

Правова фікція - розумовий прийом, за допомогою котрого ситуація, що мала місце в дійсності, розглядається так, як якщо б у наявності була інша ситуація, - належить до числа найбільш затребуваних інструментів римської юридичної техніки. Досить згадати знамениту фікцію у формулі *adrogatio*, за допомогою котрої усиновлюваний оголошувався сином так, як якщо б він народився від усиновителя в законному шлюбі, або фікцією, ніби незаконна умова угоди, наприклад, заповіту, не була написана. Фікції зустрічаються в законах, імператорських конституціях, постановах сенату, преторскому едікті, творах юристів; вони задіяні чи не у

всіх областях античного правопорядку. І хоча фахівці виявляють фікції вже в законах Хаммурапі і навіть наслідуються стверджувати, що не існує правопорядку, який обходився б без цього прийому, мабуть, ні в кого не викликає сумнівів, що саме в римському праві ми стикаємося зі свідомою розробкою і систематичним зверненням до фікції як технічного інструменту, і що римляни використовували фікції з такою ретельністю і такою постійністю, які не зустрічаються в жодному іншому правопорядку - історичному або сучасному.

За римською думкою, типи соціальної взаємодії були наділені певним правовим значенням від природи. Соціальний факт і його правові наслідки не протиставляються один одному, сприймаючись як органічна єдність. Правове значення не закріплюється за фактами правотворчої інстанції. Тому юридичні наслідки не можуть бути відокремлені від зухвалого їх факту і прив'язані до нових ситуацій.

Фікція як прийом римської юридичної техніки, яка знайшла широке і часте застосування, викликана саме такими натуралістичними уявленнями про право, які в очах римлян виставляли існуючий нормативний соціальний порядок об'єктивною даністю, не підвладною свідомій нормотворчості. Фікція - спосіб подолати залежність суб'єкта правотворчості від цієї об'єктивної нормативної реальності. Таке розуміння фікції відоме самим римським юристам: джерела дозволяють реконструювати концепцію Лабейона і Гая, в рамках якої фікція постає об'єктивно необхідним елементом юридичного засобу, що дозволяє правотворчій інстанції здолати зв'язаність природними обмеженнями.

Римлянам булочужде трактування фікції у категоріях «істина - брехня», висхідне до концепції середньовічних юристів й обґрунтовано відкинуте сучасною європейською наукою. Справа не тільки в тому, що античні юристи не інтерпретували цей прийом, заснований на брехні, обмані, але і в тому, що подібні інтерпретації не узгоджуються з матеріалом джерел: усі учасники правового спілкування усвідомлювали, що фіктивно прийняті обставини не відповідають дійсності.

На допомогу в таких випадках приходила фікція, ніби неугодний факт не відбувся. Ті ж мотиви вбачаються і в випадках використання фікції для зміни факту, скажімо, заповіту або іншого правочину. Правове значення, притаманне тому чи іншому типу соціальної взаємодії від природи, не може бути змінено, навіть якщо сучасні уявлення про справедливість вимагають такого коригування. Тому вплинути на наслідки факту, що мав місце в дійсності, можна лише шляхом фіктивного перетворення самого цього факту.

Аналогічну інтерпретацію витримує і фікція, використана римлянами при конструюванні опіки за призначенням магістрату. Коли система покликання опікунів, споконвіку представлена опікою за заповітом й опікою згідно з законом, римляни вдаються до фікції, встановлюючи, що призначений магістратом опікун займає положення законного, оскільки опіка немислима у відриві від традиційних підстав її виникнення.

**СИСТЕМА ЗАКОНОДАВСТВА, ЯКИМ РЕГУЛЮЄТЬСЯ
СТРАХОВА СПРАВА В УКРАЇНІ
СИСТЕМА ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА, РЕГУЛИРУЮЩЕГО
СТРАХОВОЕ ДЕЛО В УКРАИНЕ
THE LEGISLATION SYSTEM REGULATING THE INSURANCE
IN UKRAINE**

Чувальська Ірина Олександрівна,

студентка групи п-10-18

Науковий керівник: к.і.н., доц. Кокошко Ф. І.

До здобуття Україною незалежності у 1991 р. страхова справа базувалася на монополії держави на надання страхових послуг. Усі операції, протягом усієї історії СРСР, здійснювалися державними установами, що зумовило значну нерозвиненість законодавчої бази, яка б визначала фінансові, організаційні, а також інші засади діяльності страховиків. Державна монополія на страхову діяльність була вперше оголошена

декретом уряду в 1918 р. і неухильно підтверджувалася наступною практикою проведення страхування. При цьому окремі питання страхової діяльності регулювалися постановами ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР, а також нормативними документами Держстраху та Укрдержстраху [1].

Еволюцію страхового законодавства України можна умовно поділити на кілька етапів. Так, перший етап тривав з 1991 р. по 1993 р. У цей час в Україні було утворено близько 800 страхових компаній, при цьому їх діяльність регулювалася лише Законами «Про підприємництво» та «Про господарські товариства» [2]. Таким чином, законодавство того часу не передбачало збільшений, відносно інших юридичних осіб, статутний капітал страховиків, особливих процедур забезпечення платоспроможності та ліквідації страхових компаній тощо. Таке становище не могло тривати довго, оскільки фінансова сфера діяльності, куди включена і страхова справа, є одним із основних об'єктів державного регулювання і контролю, який спрямований у тому числі на недопущення на страховий ринок спекулятивних та фіктивних компаній, що можуть заподіяти шкоду як страховій справі, так і майновим інтересам страхувальників [3].

У травні 1993 р. був прийнятий Декрет Кабінету Міністрів України «Про страхування», що і було початком другого етапу розвитку страхового законодавства, який тривав до 1996 р. Зазначений Декрет визначив поняття страхування, розмежував форми і види страхування, закріпив розмір мінімального статутного капіталу страховика [4]. Зазначені зміни мали значний вплив на розвиток страхового ринку України, так, наприклад, кількість страхових компаній зменшилася до 500 [2]. Головний недолік цього Декрету полягав у тому, що було здійснено спробу поєднати суперечливі положення: з одного боку, певні «держстрахові» принципи здійснення страхової діяльності, що базувалися на планово-адміністративній економіці, а з іншого, – принципи ринкової економіки і зокрема страхування в умовах ринку. Наприклад, з одного боку, Декрет передбачав здійснення страхових виплат за рахунок страхових резервів, що відповідало ринковим принципам, а з іншого, – не визначав фінансового

механізму формування цих резервів і суто адміністративно забороняв перераховувати до резервів понад 50 % страхових платежів. Окрім того, Декрет надто ліберально забороняв державі втручатися в діяльність страхових організацій, а водночас визначав державний орган, відповідальний за стан розвитку страхового ринку. І таких суперечностей було немало. Отже, з розвитком ринкової економіки України постала потреба прийняти новий законодавчий акт, який повністю врегулював би як понятійно-смісловий апарат, так і порядок здійснення страхової діяльності (давно застосовуваний у розвинених країнах) [5].

З 1996 р. триває третій етап розвитку страхового законодавства України. Його початок був позначений прийняттям основного нормативно-правового акту в сфері страхової справи – Закону України «Про страхування». До новел, які вніс цей закон у правове регулювання страхової діяльності, можна віднести встановлення нових вимог до розміру статутного капіталу, до забезпечення платоспроможності страхових компаній та формування страхових резервів, до правил проведення та укладання договорів страхування, розподіл страхових компаній на ті, що здійснюють страхування життя та ті, що здійснюють інші види страхування [2]. Головним надбанням цього закону є те, що він установив основні принципи регулювання страхової справи в державі і слугує базою для відпрацювання інших нормативних актів, які покликані розвивати і доповнювати основні його положення.

Також, починаючи з 2004 р., можна говорити про наступний етап розвитку страхового законодавства, оскільки саме з 2004 р. в Україні діє Закон України «Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», відповідно до розділу 5 котрого, сфера надання фінансових послуг визнана пріоритетною для здійснення її адаптації [6]. Ця програма є основою для прийняття Кабінетом Міністрів України щорічних планів заходів щодо адаптації законодавства України до законодавства ЄС. Так, наприклад, у 2013 р. план заходів щодо виконання зазначеної програми передбачав прийняття Закону України «Про

страхування» у новій редакції [7]. При цьому безпосереднім завданням адаптації законодавства України про страхові послуги до законодавства ЄС є уніфікація європейської та української юридичної термінології, а також внесення змін та/або доповнень до відповідних нормативних актів, а у разі відсутності в Україні нормативних актів, необхідних для правового регулювання певних відносин в сфері страхування, та у випадку, якщо таке регулювання передбачене директивами ЄС, – розробка та запровадження нових.

Література

1. Шелехов, К. В., Бігдаш, В. Д. *Страхування: Навч. посібник*. Взято з <http://readbookz.com/book/114/2901.html> (станом на 13 квітня 2018 р.).
2. Дьячкова, Ю. М. (2008). *Страхування. Навчальний посібник*. К.: Центр учбової літератури.
3. Вовчак, О. Д. (2005). *Страхування: Навчальний посібник. 2-ге видання, виправлене*. Львів: «Новий Світ-2000».
4. *Декрет Кабінету Міністрів України «Про страхування»*. Взято з <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/47-93> (станом на 14 березня 2018 р.).
5. Соболев, Р. Г. (2008). Правове регулювання страхової діяльності в Україні *Державне будівництво*, 2. Взято з <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2008-2/doc/2/09.pdf>.
6. *Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу*. Взято з <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1629-15> (станом на 13 квітня 2018 р.).
7. *Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів щодо виконання у 2013 році Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу»*. Взято з <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/157-2013-%D1%80> (станом на 13 квітня 2018 р.).

СЕКЦІЯ 3
ПСИХОЛОГІЯ

**ГЕНДЕРНІ ПРОЯВИ КОНФЛІКТНОЇ ПОВЕДІНКИ В
ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ**
**ГЕНДЕРНЫЕ ПРОЯВЛЕНИЯ КОНФЛИКТНОГО ПОВЕДЕНИЯ
В ЮНОШЕСКОМ ВОЗРАСТЕ**
**GENDER IDENTIFICATION OF CONFLICT BEHAVIOR IN
YOUNGER AGE**

*Ахрамєєва Анна Олександрівна,
студентка групи ПС-10-18*

Науковий керівник: к. психол. н. Вербина Ю. В.

Пріоритети розвитку людини як особистості, її прав, проголошені українською державою, вимагають глибинної трансформації суспільної свідомості, зокрема усталених гендерних стереотипів і змісту тих навчальних дисциплін, що впливають на формування цих стереотипів. Очевидно, що усвідомлення українським суспільством об'єктивних змін у гендерних стосунках уповільнюється через недосконалість відповідної системи набуття знань у цій сфері.

Необхідним на сьогодні є створення теоретичної та практичної бази для впровадження в освіті гендерного підходу, сутність якого полягає у визнанні категорії статі як такої, що є стрижневим утворенням особистості і впливає як на соціальну, так і на когнітивну її поведінку, а останнє вимагає обов'язкового врахування цієї категорії при вивченні будь-якого соціального явища, зокрема поведінки особистості у конфлікті.

Усвідомлення ситуації як конфліктної завжди має емоційне забарвлення. Виникнення та вплив емоцій на перебіг конфлікту є дуже важливою проблемою адекватного розв'язання конфліктних ситуацій і вимагає спеціального аналізу.

Конфліктні дії різко загострюють емоційний фон перебігу конфлікту, а негативні емоції, що виникають у цей час, у свою чергу, стимулюють конфліктну поведінку. Взаємні конфліктні дії здатні змінювати, ускладнювати первинну конфліктну структуру, що породжує нові чинники конфліктних дій. Стадія конфліктної поведінки може призвести до зміни конфлікту, його характеру, типу. З іншого боку, під час конфліктних дій учасники стикаються з реальністю, яка коригує первинні образи ситуації, що може призвести до адекватного розуміння конфліктної ситуації і сприяти її адекватному розв'язанню.

Аналізуючи вітчизняні та зарубіжні погляди на проблему конфлікту, ми бачимо, що різні дослідники по-різному розуміють та трактують поняття конфлікту, але в їх поглядах прослідковується і дещо подібне.

Конфлікт — це суперечність, що виникає між людьми у зв'язку з розв'язанням тих чи інших питань соціального чи особистого життя. Стан конфлікту характеризується гострими негативними емоційними переживаннями його учасників.

Відносини між чоловіками характеризуються знаною конфліктністю і змагальністю. Конфліктні відносини між собою юнаки з'ясовують за допомогою сили, відкидаючи більш слабого. Конфліктні ситуації між дівчатами вирішуються на емоційному рівні, у суперечках, бойкотуванні. Вони частіше «наговорюють» одна на одну. Серед дівчат поширені ніжні прізвиська, тоді як юнаки за основу кличок беруть фізичні особливості або прізвища.

Юнки гірше справляються з емоційними проблемами і виникаючими труднощами, сильніше переживають сімейні й особисті конфлікти.

Юнаки і юнки по-різному вирішують конфліктні ситуації, що виникають у сімейному і домашньому колах. Юнки виявляють більше терпимості і прагнення до компромісного примирення інтересів. Юнаки в цій ситуації частіше прибігають до «міцних» висловлювань і лайок, а юнки швидше готові заплакати.

При подоланні конфліктів у юнаків більше виражені, ніж у юнок, суперництво й особливо виражені компроміси, а уюнок – пристосування і співробітництво. Стратегія уникання уюнаків і юнок виражена майже однаково.

ЗНАЧЕННЯ ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКИХ ВЗАЄМИН У СІМЕЙНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

THE SIGNIFICANCE OF CHILDREN'S FAMILY RELATIONS IN FAMILY EDUCATION OF YOUTH CHILDREN

Баюш Тетяна Володимирівна,

студентка групи ПС-10-18

Науковий керівник: к.психол.н. Пєнова І. К.

Науковий консультант: к.психол.н. Шавліс Н. А.

Молодший шкільний вік є предметом пильної уваги вчених і практиків як важливий і відповідальний період у житті людини, як момент становлення особистості. На етапі початкової освіти розвивається самосвідомість, формується самооцінка, відбувається вибудовування ієрархії мотивів молодшого школяра. І саме в цей період найбільш важливим є вплив сім'ї на розвиток особистості дитини, вплив існуючої в ній системи внутрішньосімейних, а також дитячо-батьківських взаємин.

Вплив подружніх взаємин на виховання дитини визнається всіма. Взаємна любов батьків, узгодженість або розбіжність їх духовного світу, ціннісних орієнтацій - вся ця атмосфера емоцій, почуттів визначає ставлення до дитини, і те місце, яке вона займає в системі сімейних взаємин.

Для дитини молодшого шкільного віку сім'я – це цілий світ, у якому вона живе, діє, робить відкриття, вчиться любити, ненавидіти, радіти, співчувати. Сім'я активно бере участь у збереженні, накопиченні і передачі новим поколінням надбань культури та необхідних навичок, тобто є одним із чинників, що забезпечують наступність. Будучи членом сім'ї, дитина

вступає у певні взаємини з батьками, що можуть здійснити на неї як позитивний, так і негативний вплив. Унаслідок цього дитина росте або доброзичлива, відкрита, товариська, або тривожна, груба, лицемірна, брехлива.

У кожній родині об'єктивно складається певна, далеко не завжди усвідомлена нею система виховання. Тут мається на увазі і розуміння цілей виховання, і формулювання його завдань, і більш-менш цілеспрямоване застосування методів і прийомів виховання, врахування того, що можна і чого не можна допустити у відношенні дитини.

Нерідко в сім'ях, де є дитина, у батьків складається неправильне враження про взаємини зі своєю дитиною. Як і доросла людина, кожна дитина - своєрідна особистість з неповторним поєднанням властивостей темпераменту, рис характеру, особливостей розуму, переважаючих інтересів. Ось про це-то, на жаль, дуже мало замислюється значна частина батьків. До того ж не секрет, що у виховному побуті багатьох сімей засоби впливу на дітей не відрізняються розмаїттям, глибоко продуманим змістом залежно від поведінки, особливостей особистості дитини.

Треба добре знати свою дитину, приблизно розуміти її вчинки, інтереси, передбачити, як, з ким і за яких обставин вона поводить себе. Це дозволить визначати, який прийом виховання і в якій ситуації зробить на неї бажаний вплив. Вирішувати це складне завдання батькам простіше, ніж будь-кому, тому що в повсякденному сімейному житті багато рис особистості людини розкриваються найбільш повно і різноманітно. Батьки, які використовують цю перевагу, роблять менше помилок у вихованні своїх дітей.

Відтак, ефективність дитячо-батьківських взаємин безпосередньо залежить від сімейного виховання, під яким ми розуміємо більш-менш усвідомлювані зусилля старших членів сім'ї, спрямовані на те, щоб молодші члени сім'ї відповідали наявним у старших уявленням про те, якою повинна бути і стати їх дитина.

Зміст сімейного виховання визначається ресурсами сім'ї, до котрих можна віднести:

- склад сім'ї (батьки, брати, сестри, родичі);
- характеристики старших членів сім'ї (стан здоров'я, рівень освіти, захоплення, уподобання, цінності).

Цілями сімейного виховання вважаємо:

- прищеплення молодшим поколінням цінностей, відповідних форм поведінки, емоційного реагування; соціально-побутових навичок, унаслідок якого відбувається формування ідеального «Я»;
- розвиток самосвідомості, формування самооцінки, вибудовування ієрархії мотивів;
- навчання культурі спілкування;
- формування пізнавальних інтересів;
- виховання поваги до батьків, родичів, учителів;
- формування громадянської позиції;
- соціалізація та індивідуалізація.

**ОНТОГЕНЕЗА ОСОБИСТІСНОГО ВІДНОШЕННЯ ДО
ПРИРОДИ
ОНТОГЕНЕЗИСЛИЧНОСТНОГО ОТНОШЕНИЯ К ПРИРОДЕ
ONTOGENY OF THE PERSONAL ATTITUDE TOWARDS
NATURE**

Битка Валерій Валерійович,

студент групи ПС-10-18

Науковий керівник: д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.

Нові світоглядні орієнтири та соціальні завдання, які стоять нині перед Україною, актуалізують проблему гармонійних відносин між людиною і природою, необхідність формування особистісного відношення до природи як національної і загальнолюдської цінності, а також реалізації у

структурі свідомості особистості гуманних принципів природокористування.

Вікові змінювання особистісного відношення до природи носять гетерохронний характер.

У *дошкільному віці* несформованість пізнавальної сфери приводить до антропоморфізму у відношенні до природи. Дошкільник вважає різні природні об'єкти суб'єктами, здатними думати, почувати, він не розрізняє межі між «людським» і «нелюдським», що є прямим наслідком егоцентризму дошкільника.

Наступна характерна риса мислення дошкільника – артіфікалізм – уявлення про те, що всі об'єкти і явища навколишнього світу виготовлені самими людьми для своїх власних цілей. Ця особливість приводить до формування у дошкільників прагматичного характеру модальності відносин до природи.

Характер взаємодії дошкільників із природними об'єктами залежить насамперед від рівня розвитку їх пізнавальної сфери. Незважаючи на те, що у дошкільника переважає когнітивний компонент відносин до природи, дорослі нав'язують своїм прикладом перцептивно-афективний компонент. Однак говорити про сформованість перцептивно-афективного компонента рано, тому що розвиток цього компонента вимагає визначеного рівня сформованості як пізнавальної, так і емоційної сфер особистості, що досягається значно пізніше.

Практичний і послідовний компонент відносин до природи у дошкільників також сформовані досить низько.

У *молодшому шкільному віці* відбувається істотна зміна характеру модальності відносин до природи. Переборюючи егоцентризм у процесі соціалізації, дитина вже перестає вважати природні об'єкти суб'єктами, наділеними власним внутрішнім світом, послідовно диференціює сфери «людського» і «нелюдського». У цьому віці антропоморфізм дошкільників змінюється суб'єктивізацією – переходом до домінування функціонального і настановчого аспекту, побудованого на опозиції «рівне-нерівне».

Також до молодшого шкільного віку цілком руйнується дитячий артіфікалізм, що кардинально змінює цілі і мотиви взаємодії з природними об'єктами. Як і у дошкільників, у молодших школярів відношення до природи виявляється в пізнавальній сфері. Проте, практичний компонент також починає здобувати все більшого значення. Ростає і значення послідовного компоненту.

У підлітковому віці цілком зникає антропоморфізм як спосіб осмислення світу природи, продовжує зберігатися непрагматичний характер взаємодії з природними об'єктами. У підлітків починає переважати послідовний компонент.

У старшому підлітковому віці відбуваються кардинальні зміни суб'єктивного відношення до природи[^] руйнується суб'єктне сприйняття природних об'єктів, і хоча елементи суб'єктивізації на цьому етапі ще зберігаються, вона перестає бути ведучим чинником, що визначає відношення до природних об'єктів.

Також для цього періоду характерне підвищення кількості «нігілістів» порівняно з «фанатами», хоча саме в старшому підлітковому віці відбувається різкий ріст ступеня виразності екологічних установок прагматичного типу. Прагматизм підлітків добре реалізовується в їх практичній сфері. Однак у досить великого числа підлітків цього віку зберігається непрагматичний характер модальності. У структурі інтенсивності непрагматичного відношення ведучим стає перцептивно-афективний компонент. Другий ранг займає послідовний, роль когнітивного компонента продовжує знижуватися.

У юнацькому віці остаточно закріплюється об'єктний характер модальності відносин до природи. У цьому віці росте частка «фанатів» і падає частка «нігілістів». Одночасно з цим падає ступінь виразності екологічних установок прагматичного типу і схильності обирати прагматичний тип взаємодії з природою. Ведучим у структурі інтенсивності відносин до природи непрагматичної модальності стає перцептивно-

афективний компонент, що значно перевищує всі інші і досягає свого максимального рівня в процесі онтогенезу.

Відтак, особливості індивідуальної структури особистісного відношення учня до природи пов'язані з визначенням рівня розвитку цієї структури. Ріст інтенсивності відносин супроводжується збільшенням когерентності її компонентів.

Таким чином, в онтогенезі особистісного відношення до природи кожен віковий період має свої специфічні особливості, знання про які дозволяють установити чітку відповідність процесу екологічного виховання психологічному процесу формування особистісного відношення учнів різного віку до природи.

ПРОВІДНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІСІ
ВЕДУЩАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В ПОДРОСТКОВОМ ВОЗРАСТЕ
LEADING ACTIVITY IN A TEEN AGE

Бородатенко Мирослава Петрівна,

студентка групи ПС-10-18

Науковий керівник: к.психол.н. Пєнова І. К.

Науковий консультант: к.психол.н. Шавліс Н. А.

Провідною діяльністю в підлітковий період стає спілкування. У підлітків виникає інтерес до себе, якостей своєї особистості, потреба порівняти себе з іншими, оцінити себе, розібратися у своїх почуттях і переживаннях, тому їй неможливо втримати підлітка у рамках сімейного кола. Особливу роль у його житті відіграють групи однолітків і спілкування з ними. Підліток хоче заслужити повагу і визнання ровесників. Група ровесників ставить до підлітка високі вимоги, і завоювати авторитет та повагу друзів він зможе тоді, коли буде відповідати цим вимогам. Не слід думати, що дорослий може замінити підліткові друзів-ровесників. Друзі йому необхідні. Вплив друга-ровесника неминучий і не треба цього боятися.

Дорослий повинен знати коло спілкування підлітка, розуміти його специфіку – лише за цієї умови можна зайняти позицію ведучого, далекоглядного дорослого друга. На цій основі інколи виникають конфлікти, породжені суперечностям між рівнем домагань підлітка та його об'єктивним місцем у групах ровесників.

Спілкування з близьким є темою особливих розмірковувань підлітка. Саме тут (побудова стосунків з другом та дії у їх межах) відбувається пізнання підлітком іншої людини і самого себе, розвиваються засоби такого пізнання (вміння порівнювати, аналізувати й узагальнювати вчинки друга і власні, бачити їх етичну сутність й оцінювати її, розширення уявлень про власну особистість та особу товариша, зміни в оцінках інших та самооцінці тощо).

Кожному підліткові важливо відчувати повагу, визнання друзів, бути «не останнім» серед них, знати, що тебе поважають, з тобою рахуються. Нормальний розвиток підлітка неможливий поза спілкуванням з ровесниками.

У цьому віці особливо яскраво виражена залежність від того, що про тебе говорять і як до тебе ставляться. Підлітки намагаються відкрити себе з кращого боку, заслужити схвальні відгуки від інших, особливо тих, чия думка для них є важливою. Страх показати своє незнання або невміння може бути причиною надмірної сором'язливості та невпевненості в собі, набувати хворобливого характеру. Все це часто маскується напускною розв'язністю і грубістю, аби приховати внутрішню невпевненість.

Ріст впливу однолітків з віком проявляється, перш за все, у тому, що збільшується кількість часу, який підліток проводить серед однолітків, порівняно з часом, який він проводить з батьками. Норми і критерії, прийнятні у колі підлітків, стають в деякому відношенні психологічно більш значущими, ніж ті, які є у дорослих. Нарешті, зростає потреба у визнанні і сприйманні зі сторони однолітків.

Однією з головних тенденцій перехідного віку є переорієнтація зі спілкування з батьками, вчителями і взагалі старших на ровесників, більш-

менш рівних по положенню. Така переорієнтація може відбуватися повільно і поступово чи у вигляді стрибка і бурхливо, вона по-різному виражена в різних сферах діяльності, у яких престиж старших та однолітків неоднаковий, але відбувається вона обов'язково.

Для підлітків важливо не тільки бути разом з однолітками, спілкуватися з ними, але й займати серед них положення, яке його задовольнить. Для одних це прагнення бути визнаним, популярним і добрим другом, для інших - зайняти у групі позицію лідера, для третіх - бути авторитетом у якійсь справі. Аналіз суб'єктивних переживань підлітків засвідчує, що для багатьох з них важливе визнання цінності їх особистості в очах однолітків. До дуже складних наслідків може призводити фрустрація потреби «бути значущим в очах однолітків». Саме невміння, неможливість досягти такого положення частіше всього стає чинником недисциплінованості і правопорушень підлітків. Цей факт пояснює підвищену конформність підлітків до різних неформальних груп, компаній, релігійних сект тощо.

**НАУКОВІ УЯВЛЕННЯ ПРО СИНДРОМ ЕМОЦІЙНОГО
ВИГОРЯННЯ ОСОБИСТОСТІ
НАУЧНЫЕ ПРЕДСТАВЛЕНИЯ О СИНДРОМЕ
ЭМОЦИОНАЛЬНОГО ВЫГОРАНИЯ ЛИЧНОСТИ:
НАУЧНЫЕ ПРЕДСТАВЛЕНИЯ
SYNDROME OF EMOTIONAL BURNOUT: SCIENTIFIC
APPROACHES**

Воскевич Юлія Віталіївна,
студентка групи ПС – 10-18

Науковий керівник:к.психол.н. Пєнова І. К.

Науковий консультант:к.психол.н. Шавліс Н. А.

Актуальність дослідження такого феномену як синдром емоційного вигоряння (СЕВ) зумовлена його значними негативними наслідками для

особистості професіонала, які виражаються у розвитку негативних соціально-психологічних установок щодо себе, сім'ї чи близьких людей, роботи і колег, партнерських відносин, вираженій у втраті інтересу до професійного, соціального та особистого життя, розвитку психосоматичних захворювань, в результаті – до втрати сенсу життя.

Одним із авторів ідеї вигоряння є американський психіатр Х. Фреденбергер, який у 1974 році описав феномен психологічного виснаження, втрати мотивації і відповідальності. Х. Фреденбергер назвав це явище «burnout», що в перекладі означає «емоційне вигоряння» або «професійне вигоряння» [2]. Американський психолог Христина Маслач визначила поняття вигоряння як виснаження (емоційне і фізичне), що включає розвиток негативного відношення до власної праці, розвиток негативної самооцінки, втрату людиною співпереживання по відношенню до своїх пацієнтів і клієнтів [3].

Російський дослідник В. В. Бойко дає визначення емоційного вигоряння як виробленого особистістю механізму психологічного захисту у формі повного або часткового виключення емоцій у відповідь на психотравмуючі впливи [3]. Інший дослідник, Р. М. Айсіна, визначає вигоряння як специфічне явище, що виявляється у порушенні адаптаційних механізмів особистості як до умов, так і до змісту своєї професійної діяльності, а у найбільш крайніх формах – до соціуму уцілому[1].

Спочатку під синдромом емоційного вигоряння мався на увазі стан знемоги, що супроводжувався відчуттям власної непотрібності. Пізніше дослідники суттєво розширили симптоматику цього синдрому за рахунок психосоматичного компоненту. Дослідники все більше стали пов'язувати синдром вигоряння з психосоматичним самопочуттям, відносячи симптоми вигоряння до станів передхвороби.

У процесі здійсненого нами теоретичного дослідження виділено чинники, що ведуть до вигоряння:

- особливості професійної діяльності (занадто велике для людини трудове навантаження);

- відсутність структурованої організаційної спільності, недостатня можливість контролю ситуації на роботі;
- відсутність значущості виконуваної роботи, недостатня моральна і матеріальна винагорода, несправедливі рішення;
- індивідуальні характеристики особистості (високий нейротизм, занижена самооцінка, підвищений рівень тривожності та ін.).

Ці чинники у науковій літературі розподіляють на зовнішні і внутрішні або особистісні й організаційні.

Під час аналізу літератури стає зрозумілим, що найбільш повно і багатогранно вивчені зовнішні чинники вигорання, зумовлені організаційним контекстом, у якому протікає діяльність людини (наприклад, одним з чинників, що провокує синдром емоційного вигорання, є наявність психологічно важкого контингенту, з яким доводиться мати справу професіоналу за родом своєї діяльності: важкі хворі, адиктивні особистості, конфліктні покупці, інфантильні дорослі і т. д.).

Відкритим залишається питання впливу на емоційне вигорання особистісних чинників, залежності емоційного вигорання від особливостей самооцінки, типу особистості, механізмів психологічного захисту людини, схильної до вигорання.

Тому вважаємо перспективним у подальшому дослідити саме ці аспекти емоційного вигорання.

Література

1. Айсина, Р. М. (2007). *Влияние личностных факторов на эмоциональное выгорание менеджеров в условиях коммерческой организации*. (Дисс. канд. психол. наук). Москва.
2. Дульзон, А. А., Васильева, О. М., Волостнов, И. В., Истигечева, Л. А. (2009). *Резерв кадров: планирование, отбор, развитие и оценка: монография*. Томск: Изд-во Томского политехнического университета.
3. Скугаревская, М. М. (2002). Синдром эмоционального выгорания. *Медицинские новости*, 7, 3-9.

САМООЦІНКА ПІДЛІТКІВ: ВІКОВІ ТА ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ
САМООЦЕНКА ПОДРОСТКОВ: ВОЗРАСТНЫЕ ТА ГЕНДЕРНЫЕ
ОСОБЕННОСТИ
SELF-ESTEEM OF ADOLESCENTS: AGE AND GENDER
PECULIARITIES

Гейко Тетяна Миколаївна,

студентка групи ПС – 10-18

Науковий керівник: д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.

Проблема виникнення та розвитку самооцінки є однією з центральних у розвитку особистості. Актуальність здійсненого нами дослідження полягає у важливості всебічного вивчення самооцінки як складової самосвідомості, яка має вагомий вплив на протікання діяльності особистості у підлітковому віці та зумовлена, з одного боку, недостатнім рівнем розробки цієї проблеми, з іншого – високими запитами практики на розробку цієї наукової тематики.

Самооцінка- це сукупність усіх уявлень людини про себе, пов'язана з її оцінкою. Чотири основних джерела оцінних суджень, здатних значно впливати на самооцінку - це родина, школа, референтна група й інтимно-особистісне спілкування. Таким чином, самооцінка людини формується, у першу чергу, в результаті її активної взаємодії з навколишнім середовищем, особливо з соціумом.

Важливу роль у формуванні самооцінки відіграє зіставлення образу реального «Я» з образом ідеального «Я», тобто зі знанням про те, якою людина хотіла б бути. Хто досягає в реальності характеристик, що визначають для нього ідеальний «образ Я», той повинен мати високу самооцінку. Якщо ж людина відчуває розриви між цими характеристиками і реальністю своїх досягнень, її самооцінка, цілком ймовірно, буде низькою. Інший фактор, важливий для формування самооцінки, пов'язаний з інтеріоризацією соціальних реакцій на певну людину. Іншими словами, людина схильна оцінювати себе так, як, на її думку, її оцінюють інші.

Нарешті, ще один погляд на природу й формування самооцінки полягає у тім, що людина оцінює успішність своїх дій і проявів через призму своєї ідентичності.

Підлітковий період - це період інтенсивного формування самооцінки, бурхливого розвитку самосвідомості як здатності спрямовувати свідомість на власні психічні процеси, включаючи і складний світ своїх переживань, і потреби пізнати себе як особистість.

Виділяють такі стадії розвитку самооцінки підлітка: стадія 10-11 років (підлітки підкреслюють свої недоліки, вони глибоко переживають невміння оцінити себе, переважає критичне ставлення до себе); стадія 12-13 років (актуалізується потреба у самоповазі, загальному позитивному ставленні до себе як до особистості); стадія 14-15 років (виникає «оперативна самооцінка», яка визначає ставлення підлітка до себе в теперішній час, підліток зіставляє свої властивості з нормами).

Формування самосвідомості, самоствавлення та самооцінки нерозривно пов'язане зі становленням гендерної ідентичності та оцінкою себе як представника певної статі, що формуються під впливом гендерних стереотипів та статево-типізованого виховання в сім'ї.

Адекватна самооцінка дозволяє швидко налагодити контакти з представниками протилежної статі і впливає на формування у підлітка багатьох важливих якостей особистості (наприклад, упевненості в собі, життєрадісності). Неадекватна самооцінка створює стійку тривожність та ізоляцію, внаслідок чого у підлітка виникають труднощі у спілкуванні з однолітками.

ЖІНОЧА САМОТНІСТЬ ТА ЇЇ ПОДОЛАННЯ
ЖЕНСКОЕ ОДИНОЧЕСТВО И ЕГО ПРЕОДОЛЕНИЕ
WOMAN'S LONELINESS AND ITS OVERCOMING

Кузнєцова Лілія Анатоліївна,

студентка групи ПС – 10-18

Науковий керівник: д. психол. н., проф. Євдокимова Н. О.

Самотність особистості є однією з найактуальніших проблем нашого часу. Мінливі умови життя, непередбачуваність соціально-політичної ситуації позначаються, крім усього іншого, на сфері міжособистісного спілкування і взаємодії людей. Психіка, свідомість сучасної людини формується і розвивається в умовах все більш зростаючого інформаційного потоку, у процесі взаємодії з різними групами людей. Усе це спонукає особистість перебувати в стані перманентної готовності до численних соціальних взаємодій. Тому поява дедалі більшої кількості людей, що зазнають руйнівного впливу самотності, може здатися парадоксальною.

Незважаючи на те, що протягом століть вивченням проблеми самотності займалися і продовжують займатися вчені різних поглядів і напрямків, самотність як соціально-психологічний феномен являє собою маловивчене явище. Зміст поняття «самотність» у психологічній науці постійно уточнюється.

У сучасній зарубіжній науковій літературі проблема самотності найбільш активно досліджується приблизно з 50-х років ХХ-го століття. У радянський час у вітчизняній науковій літературі з ідеологічних причин дослідження самотності як самостійного феномену проводилося рідко. І тільки в останнє десятиліття до проблеми самотності проявляється підвищений інтерес, що може означати перехід її в розряд актуальних.

Значну частину жіночого населення України складають самотні жінки, частка яких тільки у віковому діапазоні активної шлюбності становить близько 25%. Ці жінки відрізняються специфічними соціальними,

психологічними та демографічними особливостями, різнорольовими функціями і соціальним статусом.

Жіноча самотність як соціально-психологічний феномен відрізняється складністю і багатогранністю, тому розгляд окремих його сторін, наприклад, зовнішніх і внутрішніх причин виникнення явища самотності, гендерні аспекти самотності, ролі ситуативності в індивідуальному контексті переживання залежно від соціальних перетворень у суспільстві та інших аспектів, являють собою необхідний важливий етап дослідження означеного феномену.

У зв'язку з бурхливими подіями в соціумі актуалізуються питання, пов'язані з адаптацією, функціонуванням та виробленням особистістю ефективних стратегій подолання ситуацій, які стають серйозними викликами сьогодення і вимагають від людини рішучих дій і застосування нею нестандартних проявів поведінки.

Ставлення до проблеми самотності в успішних жінок унаш час не є однозначним. Самотні жінки часто вдаються до різних стратегій подолання стану самотності: пасивність або демонстративна маскувальна активність; замкненість, ригідність поведінки; використання сурогатних форм спілкування (Інтернет); демонстрація соціально-бажаного поведіння; одноманітність у поведінці або оригінальність поведінки. Але від кількості і різноманітності цих стратегій і форм сутність проблеми не змінюється, а її актуальність лише зростає.

Психологічна допомога успішним жінкам, які страждають від частого та інтенсивного переживання почуття самотності, має впроваджуватись послідовно і включати в себе корекцію негативних наслідків, спричинених частим та гострим переживанням почуття самотності; роботу, спрямовану на усвідомлення, прийняття цього переживання та трансформацію негативного ставлення до нього у позитивне; подолання тих особистісних обмежень, які спричиняють виникнення почуття самотності в дорослому віці. Індивідуальне консультування може стати найбільш ефективною формою при вирішенні задачі надання психологічної допомоги.

АКТУАЛЬНІСТЬ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ОНКОХВОРИХ
АКТУАЛЬНОСТЬ ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО СОПРОВОЖДЕНИЯ
ОНКОБОЛЬНЫХ
ACTUALITY OF PSYCHOLOGICAL SUPPORT FOR CANCER
PATIENTS

Раткогло Олена Миколаївна,

студентка групи ПС-10-18

Науковий керівник: д. психол. н., проф. Іванцова Н. Б.

У наш час в усьому світі спостерігається тенденція зростання захворювань злякисними новоутвореннями. Наявність психічних реакцій на онкологічне захворювання на різних етапах діагностики, лікування і реабілітації свідчить про необхідність систематичного відстеження психічного статусу онкохворого та своєчасної психологічної допомоги, спрямованої на профілактику і корекцію психологічних порушень, психічних і поведінкових розладів. Така діяльність видається можливою тільки в ході спеціально організованого процесу - медико-психологічного супроводу онкологічних хворих.

Перебіг хвороби і покращання психологічного клімату у родині, що зіткнулися з хворобою рідних та близьких, на нашу думку, безпосередньо залежить від ефективності психологічного супроводу пацієнтів та їх родичів. Переконані, що психологічний супровід необхідний на всіх етапах перебігу захворювання - від первинної діагностики до ремісії. Особливого значення, вважаємо, він набуває щодо інкурабельних хворих, їх родичів, а також медичних працівників, які стикаються з паліативною та термінальною стадіями захворювання.

Психологічний супровід онкохворих, безумовно, має свою специфіку, а тому потребує від психолога спеціальної медичної та фахової підготовки. Відтак, актуалізується проблема професійної підготовки не просто клінічного психолога, а суто онкопсихолога, здатного до виконання специфічного класу професійних задач. Прикладом таких професійних

задач є: психологічне консультування пацієнта та членів його родини, медпрацівників, організація психологічного супроводу процесу лікування онкохворого.

Метою супроводу онкопсихолога є насамперед адаптація до змін у житті пацієнта, пов'язаних з важким захворюванням, тобто відтворення картини життя, пошук ресурсів і контроль над психічною травмою.

Завданнями онкопсихолога є: пом'якшення переживання пацієнта, діагностика коморбідних розладів, підтримка близьких пацієнта, а також профілактика вторинної травматизації співробітників медичного закладу.

Форми роботи онкопсихолога ґрунтуються на загальноприйнятих методах корекції і залежать від фізичного стану хворого.

Найважливішим завданням онкопсихолога у роботі з пацієнтом є зниження гострої тривоги, викликані обставинами невизначеності, втратою почуття базової безпеки, тобто найважливіших орієнтирів і цінностей. Робота з пацієнтом часто є підтримуючою терапією. Наголошуємо на важливості підтримки перед значними етапами лікування (операції, хімія та променева терапія).

Важливо систематично проводити скринінгову оцінку депресії. З цією метою супровід спрямовується на зменшення у пацієнтів почуття ізоляції, допомогу у відновленні почуття власної значущості. Супровід на цьому етапі включає в себе інформування пацієнта про лікування і прогноз, про чинники, що сприяють розвитку тривоги і депресії, корекцію помилкових уявлень, виявлення успішних копінг-стратегій (відволікання, ведення щоденника, вправи), формування досяжних короткострокових цілей, навчання методам релаксації.

Для роботи з онкологічними пацієнтами застосовують різноманітні психотерапевтичні підходи: когнітивно-поведінковий, екзистенціальний, гештальт, клієнт-центровану психотерапію, логотерапію, символдраму, арт-терапію, музикотерапію, психоаналіз, прогресивну м'язову релаксацію, дихальні техніки.

Психологічний супровід у рамках основного лікування не тільки допомагає пацієнтові отримати інформацію про різні аспекти захворювання, знижує стрес та емоційне напруження, але і значно підвищує ефективність терапії.

ПРОФЕСІЙНЕ СПІЛКУВАННЯ ОПЕРАТИВНИХ СПІВРОБІТНИКІВ
ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБЩЕНИЕ ОПЕРАТИВНЫХ
СОТРУДНИКОВ
POLICE PROFESSIONAL COMMUNICATION

Ревтьо Артем Романович,

студент групи ПС-10-18

Науковий керівник: д. психол. н., проф. Євдокимова Н. О.

Як свідчать офіційні повідомлення Міністерства внутрішніх справ України, серед деяких працівників ОВС спостерігається застосування неправомірних методів професійного спілкування і навіть небажання розглядати партнера по спілкуванню як людину з її закріпленими у Конституції України правами і свободами. Жорстокість, порушення прав і свобод людини з боку деяких працівників на стадії затримання й у процесі досудового слідства не обумовлюють адекватного діалогу в професійному спілкуванні і фактично реалізуються у «суб'єкт-об'єктних» авторитарних відносинах. Демократизація і гуманізація роботи у системі ОВС вимагає «суб'єкт-суб'єктних» відносин, діалогу, рівноправності і партнерства, врахування індивідуально-психологічних рис партнера по професійному спілкуванню, що сприяє кращому розумінню його особистості.

Означене вимагає від держави реформувати всю систему підбору та підготовки кадрів з урахуванням сучасних досягнень психологічної науки. Виховання поліціанта нової формації потребує ґрунтовного і послідовного наукового аналізу, реальної оцінки негативних чинників, що впливають на особистість працівника поліції, знижують ефективність його професійного спілкування і створюють ситуацію протистояння поліції і людини.

Досвід діяльності оперативних підрозділів поліції України свідчить, що виконання завдань протидії злочинності неможливе без використання всього комплексу сил, засобів, методів і заходів оперативно-розшукової діяльності, одним з яких є отримання інформації під час спілкування.

Спілкування є провідною умовою соціалізації особистості, тому що в онтогенезі саме в процесі спілкування відбувається засвоєння людиною суспільного досвіду, норм моральності і формування законослухняної поведінки. Одним із основних у спілкуванні щодо отримання адекватної вербальної та невербальної інформації про співрозмовника є соціально-перцептивне регулювання. У той же час професійне спілкування працівників ОВС взагалі та оперативних працівників поліції зокрема має свої особливості.

Разом з тим, практично, не було жодного комплексного психологічного дослідження соціально-перцептивного регулювання професійного спілкування оперативних працівників різних категорій.

Дослідження особистісних орієнтацій оперативних працівників, що впливають на професійну спрямованість та на особливості професійного спілкування свідчить про деформуючий вплив професійної діяльності, що проявляється в низькому рівні чуйності до почуттів і недоліків людей та в неадекватному заниженому оцінюванні людей, не пов'язаних з їх професійною діяльністю. Водночас в оперативних працівників визначається стриманість у спілкуванні, самостійність, іноді агресивність, обережність у виборі партнерів по спілкуванню. Окрім цього, відзначено урівноваженість, реалізм, наполегливість у досягненні мети, сміливість, високу швидкість вирішення практичних завдань, зібраність, енергійність, адекватність самооцінки.

Ці індивідуально психологічні риси суб'єкта сприйняття та особистісні орієнтації, що вказані вище, детермінують, як показало наше дослідження, високий рівень адекватності оцінки психічних станів та індивідуально-психологічних характеристик інших людей.

Особистісні орієнтації та механізми соціально-перцептивної регуляції процесу спілкування мають відмінності у різних категорій оперативних працівників і залежать від компетенції та завдань, що виконуються ними в умовах напруженості, конфліктності, конспіративності заходів та постійного контрспостереження з боку осіб, з якими здійснюється спілкування.

Дослідження невербального спілкування виявило недоліки оцінки іншої людини тільки за окремими зображеннями, поза конкретного контексту реальної активності людини (окремі дії, взаємодія з іншими, невербальна поведінка). Оцінка психічного стану іншої людини є більш точною при сприйнятті людини в контексті реальної активності: спілкуванні, діяльності. При цьому можна спостерігати динаміку невербальної поведінки, яку можна порівняти з еталонами довгострокової пам'яті.

Здатність до адекватної оцінки психічного стану та індивідуально-психологічних особливостей іншої людини, безсумнівно, слід розглядати як професійно важливу якість оперативного працівника. Вона дозволяє розробити ефективні стратегії поведінки у різних ситуаціях: статичність-динамічність; безконфліктність-конфліктність; пасивність-активність, напруженість спілкування.

Ефективність спілкування оперативного працівника залежить від рівня професійної деформації його особистості, детермінантами якої є об'єктивні та суб'єктивні чинники. Своєчасне виявлення та корекція означених детермінант дозволить підвищити ефективність спілкування оперативного працівника і забезпечить отримання інформації на невербальному рівні.

ФЕНОМЕНОЛОГІЯ ПОЧУТТЯ ПРИВ'ЯЗАНОСТІ
ФЕНОМЕНОЛОГІЯ ЧУВСТВА ПРИВ'ЯЗАННОСТІ
PHENOMENOLOGY OF ATTACHMENT

Романчак Іяна Анатоліївна,

студентка групи ПС – 10-18

Науковий керівник: д. психол. н., проф. Іванцова Н. Б.

Останнім часом проблема взаємин у родині привертає увагу дослідників, оскільки сімейні стосунки – це сфера життя, завдяки якій людина може розвиватись та самовдосконалюватись. Встановлено, що для нормального соціального та емоційного розвитку людині необхідно відчувати підтримку значущої для неї людини.

У сучасних родинях часто спостерігається непорозуміння між подружжям, конфліктні ситуації, а інколи й агресивні випадки один проти одного. Це спричинює неможливість вибудувати міцні, довготривалі стосунки та демонструє відсутність емоційної підтримки і, як наслідок, породжує проблеми у сімейних взаємостосунках.

Подружні стосунки можуть впливати на особистісний розвиток партнерів як конструктивно, так і деструктивно, але так чи інакше партнери відчують почуття прив'язаності один до одного. Прив'язаність може формувати гармонійні стосунки у подружній підсистемі, які будуються на довірі, емоційній близькості, розумінні, а може й заважати формуванню близьких та довірливих стосунків, що, у свою чергу, породжує конфліктні ситуації та непорозуміння між подружжям.

Дослідники виділяють первинні і вторинні об'єкти прив'язаності. Первинна прив'язаність у більшості людей виникає у дитинстві до матері (або замінюючої її особи). Якщо первинний об'єкт прив'язаності забезпечує дитині безпеку, надійність і впевненість у своїй захищеності, вона без зусиль налагоджує вторинні прив'язаності з іншими людьми: однолітками, вчителями та романтичними партнерами.

Якщо формування первинних прив'язаностей з якихось причин ускладнене або неможливе (через недостатність або надмірність числа соціальних контактів), то доросла людина не зможе повноцінно формувати прив'язаності і до інших людей, що серйозно порушує процес її соціалізації і може бути причиною антисоціального розладу особистості.

Прив'язаність являє собою багаторівневий феномен, який можна розглядати: 1) як потребу у виживанні та безпеці; 2) як певний склад когнітивної, емоційної і поведінкової сфер, зумовлений адаптацією до умов раннього виховання (тип особистості); 3) як почуття – результат тривалої взаємодії – головною складовою якого є довіра і прагнення до контакту з об'єктом прив'язаності; 4) як емоційний зв'язок (стосунки); 5) як поведінкову модель (стратегію); 6) як спосіб переробки інформації; 7) як установку; 8) стадію розвитку стосунків, а також 9) як здібність.

Ми схильні розглядати почуття прив'язаності як складне комплексне почуття, яке є важливим при встановленні глибоких емоційних міжособистісних зв'язків з важливою людиною, що служать опорою, джерелом життєвих сил і позитивних емоцій.

**АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ У
СТАРШОМУ ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ
АКТУАЛЬНОСТЬ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО
САМООПРЕДЕЛЕНИЯ В СТАРШЕМ ПОДРОСТКОВОМ ВОЗРАСТЕ
THE ACTUALITY OF PROFESSIONAL SELF-DETERMINATION
IN THE OLDER ADOLESCENT AGE**

Харченко Оксана Олексіївна,

студентка групи ПС-10-18

Науковий керівник:к.психол.н. Пєнова І. К.

Науковий консультант:к.психол.н. Шавліс Н. А.

Стрімкий розвиток технологій, активне впровадження комп'ютерної та робототехніки у різні галузі життєдіяльності людства та, як наслідок,

поява нових професій, міграція населення ставлять перед людиною виклик: знайти своє місце на швидкозмінному ринку праці. Тому актуальним є формування професійного самовизначення особистості на різних етапах її розвитку. Така необхідність зокрема у старшому підлітковому віці передбачена вимогами п.7 ст.12 Закону України «Про освіту» щодо здобуття профільної середньої освіти (третього рівня повної загальної середньої освіти) шляхом подальшого академічного або професійного навчання з урахуванням здібностей та освітніх потреб здобувачів освіти. Таким чином, при переході з другого на третій рівень повної загальної середньої освіти підліток має визначити власні професійні нахили, потреби та обрати необхідний профіль навчання. Крім того, вміння самовизначитись у професії є необхідним під час реалізації права на освіту впродовж життя, яке гарантується всім особам ст.8 вищезазначеного Закону [1].

Відомий російський учений М. С. Пряжніков вбачає сутність професійного самовизначення у пошуку та знаходженні особистісного сенсу в трудовій діяльності, яка обирається, опановується та вже виконується, а також – знаходженні змісту у самому процесі самовизначення [4].

Професійне самовизначення – це складний динамічний процес орієнтації особистості у професійно-трудовому середовищі, розвитку та самореалізації духовних і фізичних можливостей, формування адекватних професійних намірів і планів, реалістичного образу себе як професіонала, вважає В. Б. Синякова [6].

Аналіз літератури з цього питання свідчить, що професійне самовизначення особистості є особливо актуальним у підлітковому та юнацькому віці, оскільки у цей час відбуваються активні зміни в свідомості людини, її організмі, стосунках з оточуючими.

Е. Ф. Зеєр та інші зазначають, що другим етапом процесу професійного становлення особистості, який відповідає середньому та старшому шкільному віку, є «формування професійних намірів, яке завершується свідомим, бажаним, а, інколи, й вимушеним вибором професії» [3, с. 8].

У процесі здійсненого нами теоретичного дослідження виділено чинники, що впливають на професійне самовизначення: оточення (батьки, однолітки, педагогічний колектив), власні здібності, поінформованість про різні види професійної діяльності, спрямованість на визнання праці з боку суспільства.

М. С. Пряжніков, як на пояснювальний чинник професійного самовизначення, указує на професійну спрямованість [4]. Н. Б. Іванцова відмічає, що мотиваційний і цільовий компоненти професійної спрямованості утворюють єдиний блок, що координує всі прояви людини – потенційного та актуального суб'єкта праці [5].

Аналіз наукової літератури та досвіду роботи закладів, у яких здобувається загальна середня освіта, свідчить, що питанню професійного самовизначення приділяється багато уваги. Традиційним є використання різних методик щодо допомоги учням у виборі майбутнього шляху. Це й «Диференційно-діагностичний опитувальник» Е. А. Климова (ДДО) для відбору на різні типи професій відповідно до класифікацій типів професій. Активно використовується методика Дж. Холланда, яка досліджує професійні інтереси та переваги людини. Ця методика допомагає співвідносити схильності, здібності та інтереси підлітків з різними, конкретними професіями, більш точно визначає коло запитів у професійній сфері та сприяє плануванню професійної кар'єри.

Не втратили актуальності при проведенні цієї роботи рекомендації Є. І. Головахи щодо професійного самовизначення: опора на важливі життєві цілі юнацтва, формування реалістичної життєвої перспективи, самовіддача в роботі і самостійність у реалізації життєвих цілей, знання своєї емоційної сторони [2].

Важливим залишається узгодження результатів тестів, отриманих за різними методиками, проведення професійного консультування та корекційної роботи з обраною категорією учнівської молоді задля максимально точного професійного спрямування.

Тому вважаємо перспективним у подальшому дослідити саме ці аспекти формування професійного самовизначення у старшому підлітковому віці.

Література

1. Про освіту. (2017).
2. Головаха, Є. І. (1988). *Перспектива і професійне самовизначення молоді*. Київ: Наукова думка.
3. Зеер, Э. Ф., Павлова, А. М., Садовникова, Н. О. (2005). *Основы профориентологии*. Москва: Высшая школа.
4. Пряжников, Н. С. (2007). *Профессиональное самоопределение: теория и практика*. Москва: Академия.
5. Іванцова, Н. Б. (2015). Архітектоніка професійної спрямованості особистості. *Психологічні науки. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського*, 2 (15).
6. Синякова, В. Б. (2014). *Професійне самовизначення особистості*.

Взято з

http://www.kyivobl.man.gov.ua/zakhody/Poradi_psihologa/PROFESIJNE_SAMOVIZNACHENNJA_OSOBISTOSTI/.

ОСНОВНІ ОЗНАКИ АУТИЗМУ

ОСНОВНЫЕ ПРИЗНАКИ АУТИЗМА

MAIN SIGNS OF AUTISM

Чеканова Олена Сергіївна,

студентка групи ПС-10-18

Науковий керівник: к.психол.н. Пєнова І. К.

Науковий консультант: к.психол.н. Шавліс Н. А.

Дитячий аутизм (від лат. autos - сам) є одним з клінічних варіантів такого типу дизонтогенезу, як спотворений розвиток (за термінологією В. В. Лебединського). Стосовно частоти випадків цієї патології розвитку, то в науковій літературі існують різні дані: від 6-17 (за В. Е. Каганом) до 57 (за

К. Гілбертом) на 10000 дитячого населення (у хлопчиків аутизм зустрічається частіше, ніж у дівчаток) [3].

Основними ознаками аутизму при всіх його клінічних варіантах є:

1) недостатня або повна відсутність потреби в контактах з оточуючими; активне прагнення до усамітнення (почувають себе помітно краще, коли їх залишають одних);

2) відгороженість від зовнішнього світу;

3) слабкість емоційного реагування щодо близьких людей, аж до повної байдужості до них (афективна блокада). Проте поруч з байдужістю, можлива також симбіотична форма контакту, коли дитина відмовляється залишатися без матері, хоча ніколи не буває з нею ласкавою;

4) слабка здатність (або нездатність) диференціювати живі і неживі об'єкти, чим зокрема пояснюється їх агресивна поведінка відносно іншої дитини, яку вони можуть сприймати як ляльку;

5) недостатня реакція на зорові та слухові подразники, хоча можуть бути дуже чутливими до слабких подразників (не переносять шуму побутових приладів, капання води тощо);

6) прагнення до збереження незмінності оточуючого простору (феномен тотожності, за А. Канером) [2], яке проявляється (навіть на першому році життя) у прагненні до збереження звичної постійності;

7) страх усього нового (неофобія): перестановки ліжка, зміни місця проживання, нового одягу, взуття і т.д.;

8) одноманітна поведінка зі стереотипними, примітивними рухами (перебирання пальців, згинання і розгинання плечей і передпліч, розхитування тулубом чи головою, підстрибування навшпиньках тощо);

9) різноманітні мовленнєві порушення: від мутизму (повної втрати мовлення) - до підвищеного вербалізму, що виявляється у вибірковому ставленні до певних слів та виразів (дитина постійно вимовляє слова або склади, що сподобалися їй). Дифузний характер зв'язку між словом і предметом, коли афективно насичена акустична сторона слова набуває у

них самостійного значення, що проявляється у явищах автономного мовлення (за термінологією Р. Є. Левіної) [1];

10) характерна зорова поведінка, яка проявляється в тому, що дитина не переносить погляду очі в очі, має «блукаючий» погляд або погляд повз; переважання зорового сприймання на периферії поля зору (батьки відмічають, що «дитина бачить предмет, який вони ховають, потилицею», або «через стінку»);

11) одноманітність гри, що є стереотипною маніпуляцією з неігровим матеріалом (мотузкою, ключем, пляшкою і т.п.; можуть годинами одноманітно перекладати предмет з місця на місце, переливати рідину з одного посуду в інший і т.п.);

12) різноманітні інтелектуальні порушення. За даними психометричних досліджень, у 55-60% випадків у дітей з аутизмом спостерігається розумова відсталість; у 15-20% - легка інтелектуальна недостатність і 15-20% дітей мають нормальний інтелект. Підкреслюється нерівномірність їх інтелектуальної діяльності, низькі показники при виконанні невербальних завдань. Як особливість мислення молодших школярів з аутизмом виділено переважання у них перцептивних узагальнень (колір, форма, розмір предметів) при достатньо високому рівні розвитку понятійного мислення. Тому при розв'язанні задачі, де є конфлікт між зоровим сприйманням ситуації і її сенсом, дитина з аутизмом орієнтується не на суттєві ознаки, а на перцептивні враження [2];

13) стан дифузної тривоги і невмотивованих страхів, а саме: а) надцінні страхи (втрати матері, страх чужих людей, незнайомого середовища); б) страхи, зумовлені афективною і сенсорною гіперчутливістю (до побутових шумів; зорових і тактильних подразників: світла люстри, гудіння бджоли тощо); в) неадекватні марення. Об'єкти страхів дітей з аутизмом важко виявляються, тому необхідно спостерігати за тим, біля якого предмету дитина стає напруженою, або відходить у бік, або починає розгойдуватися;

14) наявність рудиментарних способів обстеження предметів: обнюхування, облизування, покусування і т.п.;

15) високий рівень розвитку у дітей пам'яті, хоча сам процес запам'ятовування носить у них ізольований характер, а в її використанні виявляється виражена автономність;

16) парадоксальність поведінки, до якої дитину призводить постійний сенсорний дискомфорт, який вона намагається компенсувати автостимуляцією (розхитуваннями, бігом по колу, стрибками). Їх непереборне тяжіння до води, вогню, бруду і т.п. також розглядається як важливий компенсаторний механізм з метою пом'якшити емоційний дискомфорт.

Література

1. Гречанина, Е. Я. (2013). Аутизм. Генетические и эпигенетические проблемы. *Науковий журнал МОЗ України*, 2, 29-48.

2. Гилберт, К., Питере, Т. (1998). *Аутизм. Медицинские и педагогические аспекты*. СПб.

3. Лебединская, К. С., Никольская, О. С. (1991). *Диагностика раннего детского аутизма*. М.: Просвещение.

ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРЯННЯ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ ПРОФЕСИОНАЛЬНОЕ ВЫГОРАНИЕ РАБОТНИКОВ ПОЛИЦИИ PROFESSIONAL BURNOUT OF POLICE WORKERS

Шевченко Леся Миколаївна,

студентка групи ПС-10-18

Науковий керівник: д. психол. н., проф. Іванцова Н. Б.

Проблематика професійного вигоряння людини в різних професіях віддавна привертала увагу науковців взагалі та психологів зокрема. Аналіз літератури свідчить, що проблема синдрому «професійного вигоряння» відображена у працях: С. Безносова, С. Борисова, А. Буданова,

С. Вишниченко, О. Крапівіна, В. Медведєва, А. Молчанова, Б. Новікова, Є. Потапчука, О. Тімченка, О. Хайруліна.

Однак, незважаючи на велику кількість досліджень, практично немає досліджень особливостей синдрому професійного вигорання у працівників Національної поліції України. Це, власне, спонукало нас до проведення теоретико-емпіричного дослідження.

Існує низка професій, в яких людина починає відчувати почуття внутрішньої емоційної спустошеності внаслідок необхідності постійних контактів з іншими людьми. «Ніщо не є для людини таким сильним навантаженням і таким сильним випробуванням, як інша людина», - цю метафору можна покласти в основу досліджень психологічного феномену - синдрому професійного вигорання [5].

Синдром професійного вигорання – це процес поступової втрати емоційної, розумової та фізичної енергії, що виявляється у симптомах емоційного, розумового виснаження, фізичної втоми, особистісної відстороненості та зниження задоволення від роботи [2].

В. Орел позначає професійне вигорання як «стан фізичного, емоційного та розумового виснаження, що виявляється в професіях соціальної сфери» [4, с. 11]. Автор, узагальнюючи огляд багатьох класифікацій, наголошує на індивідуальних та організаційних факторах виникнення професійного вигорання.

Синдром професійного вигорання, на думку Н. Водоп'янової, – «...професійна деструкція особистості, яка виявляється у вигляді стійких психічних переживань, а також в змінах якості, структури і змісту професійної діяльності...» [3, с. 29].

Професійне вигорання виникає в результаті внутрішнього накопичення негативних емоцій без відповідної «розрядки» або «звільнення» від них. Воно веде до виснаження емоційно-енергетичних й особистісних ресурсів людини. З точки зору концепції стресу (Г. Сельє), професійне вигорання - це дистрес або третя стадія загального адаптаційного синдрому - стадія виснаження.

У 1981 р. А. Морроу запропонував яскравий емоційний образ, що відображає, на його думку, внутрішній стан працівника, що зазнає дистрес професійного вигоряння: «Запах палаючої психологічної проводки».

В Україні проблема професійного вигоряння є особливо помітною. В умовах війни, низького соціально-економічного життя, відсутності доступу до ресурсів, які допомагають долати стрес, цей феномен зустрічається серед працівників практично всіх державних сфер: лікарів, учителів, державних службовців, працівників поліції та ін.

Так, діяльність працівників Національної поліції здійснюється під впливом особливих психологічних, соціальних і правових умов. Напруженість, екстремальність, небезпека, підвищена відповідальність за вчинені дії – усі ці чинники можуть спричинити виникнення у працівників станів емоційного напруження, фізичного та психічного виснаження, професійних стресів тощо. Такий сильний негативний вплив особливостей професійної діяльності на особистість працівника може призвести до виникнення явища професійного вигоряння.

З огляду на це, перспективою нашої подальшої роботи є виявлення рівня професійного вигоряння у працівників Національної поліції України та його зв'язку з індивідуально-особистісними якостями особистості поліціанта.

Література

1. Барко, В. І. (2002). *Професійний відбір кадрів до органів внутрішніх справ (психологічний аспект): Монографія*. К.: Ніка-Центр.
2. Бурыкина, В. М. (Ред.). (2004). *Профилактика профессиональной деформации личности сотрудника органов внутренних дел: Методическое пособие*. М.: ИМЦ ГУК МВД России.
3. Водоп'янова, Н. (2009). *Психодиагностика стресса*. СПб.: Питер.
4. Орел, В. Е. (2001). Феномен «выгорания» в зарубежной психологии: эмпирические исследования. *Психологический журнал*, 2, 9.
5. Скугаревская, М. М. (2000). Синдром эмоционального выгорания. *Медицинские новости*, 7, 5-8.

ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРЯННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ
ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ВЫГОРАНИЕ ВОЕННОСЛУЖАЩЕГО
PROFESSIONAL BURNOUT OF THE MILITARY SERVICE WORKERS

Щербаков Дмитро Олександрович,

студент групи ПС -10-18

Науковий керівник: д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.

У кожній професії існують свої психотравмуючі чинники і кожна професія залишає свій відбиток на психіці людини та її поведінці. Проблема впливу професії на особу вивчається дослідниками ще з часів давніх філософів, та особливо часто ця проблема обговорювалася наприкінці ХІХ-початку ХХ століття (Е. Ф. Зеєр, А. К. Маркова), коли у науці виникає свій понятійний апарат щодо означеного феномену – «професійна деформація».

У широкому понятті, професійна деформація - це відбиток, який професійна діяльність накладає на людину. У вузькому сенсі, професійна деформація - це зміни вже сформованої структури діяльності та особистості, що негативно позначаються як на продуктивності самої праці, так і на взаємодії з іншими учасниками цього процесу. Тому актуальність досліджуваної проблеми підкреслює також її висока соціальна значущість. З одного боку, особистість, яка піддається деформуючому впливу професійної діяльності, не здатна відповідати тим вимогам, що висуває до неї суспільство. З іншого боку, соціальна значущість проблеми пов'язана з величезною поширеністю явища професійної деформації особистості в суспільстві.

Професійна діяльність військовослужбовців, незалежно від різновиду виконуваної роботи, належить до групи професій з підвищеною моральною відповідальністю за поведінку, здоров'я і життя окремих людей, груп населення і суспільства в цілому. Все це зумовлює необхідність більш глибокого дослідження специфіки, механізмів впливу та розвитку професії на людину для того, щоб удосконалювати можливості діагностики та корекції професійних деформацій працівників.

Виникнення і розвиток професійних деформацій знижує продуктивність виконання діяльності, негативно впливає на мотивацію та професійну позицію особистості.

За родом своєї діяльності, військова людина залучена у тривале, напружене спілкування (виховання) з іншими людьми. На неї покладається велика відповідальність та емоційна віддача, вона інтенсивно працює з керівним складом. При специфічній службовій діяльності, неправильному протіканні професійної поведінки та невідповідних індивідуальних особливостей особистості можуть виникати конфлікти, що у подальшому призводять до професійних деформацій. Як й іншим фахівцям системи «людина-людина», військовослужбовцям властивий так званий синдром «емоційного вигорання» як основний прояв показника професійної деформації. Він проявляється як стан фізичного і психічного виснаження, викликаного інтенсивними міжособистісними взаємодіями при роботі з людьми, що супроводжуються емоційною насиченістю та когнітивною складністю.

Професійний розвиток військовослужбовця обов'язково супроводжується виникненням професійних деструкцій, які негативно позначаються на динаміці розвитку, спотворюють профіль особистості, змінюють траєкторію професійного життя людини. Зі збільшенням стажу роботи починає позначатися синдром «емоційного згорання», що призводить до появи емоційного виснаження, втоми і тривожності. Відбувається деформація емоційної сфери особистості. Психологічний дискомфорт провокує хвороби і знижує задоволеність професійною діяльністю.

Обов'язковою умовою професійного розвитку військовослужбовця (та і будь-якої особистості) є усвідомлення прийомів професійного самозбереження, яке розглядається як здатність особистості протистояти негативно утвореній соціально-професійній ситуації та максимально актуалізувати професійно-психологічний потенціал, протистояти

професійно зумовленим кризам, стагнаціям, деформаціям, а також готовність до професійної самооцінки.

Негативні наслідки професійної деформації військовослужбовців зумовлюють необхідність їх профілактики (усунення). Для цього можуть бути саморозкриття, впевненості в собі, адекватної самооцінки, поліпшення психологічного клімату в колективі і т.п.).

**ТАНЦЮВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ДІТЕЙ СТАРШОГО
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
ТАНЦЕВАЛЬНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ДЕТЕЙ СТАРШЕГО
ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА
DANCING ACTIVITIES FOR PRESCHOOLERS**

Яневський Вячеслав Олександрович,

студент групи ПС-10-18

Науковий керівник: к.п.н., доц. Барвінок І. В.

Танець є одним з найдавніших способів, котрий використовується людьми для вираження своїх почуттів та емоцій, він поєднує в собі фізичну, психічну та естетичну діяльність [3].

Уже на початку життя людини у неї формується бажання до самовираження, самопізнання, розвитку та творчості. Творче вираження у танці є одним із засобів активного та яскравого пізнання світу, надає розвитку не лише окремій людині, а й усьому соціуму.

Актуальність розвитку творчої уяви дітей старшого дошкільного віку засобами танцювальної діяльності полягає у розвитку та сформованості психічних процесів (уваги, пам'яті, мислення) та координації.

Дитина дошкільного віку не мислить конкретно, їй притаманне абстрактне мислення. Тому діти дуже люблять танцювальну діяльність із-за абстрактності мислення та розвитку творчої уяви не лише дитини, а й дорослого [2].

Спроби пояснення феномену творчої уяви у танці проводились ще античними філософами та не припиняються й досі [4]. Такі філософи,

як Арістотель, Піфагора Платон вважали танець кращим лікувальним засобом, який стабілізує, узгоджує евритмію людини (евритмія - здатність людини знаходити правильний ритм в усіх проявах своєї життєдіяльності: співах, грі, танцях, мовленні, жестах, думках, учинках, у народженні й смерті) [7].

Філософи вивели вчення про мімесис - уявлення про внутрішній світ людини та способи впливу на нього за допомогою мистецтва. Саме в теорії мімесису представлена відома Арістотилевська концепція катарсису - очищення душі слухача (глядача) у процесі сприймання та відтворення ним творів мистецтва, у яких відображається світ людських характерів, що вражають своєю правдою та красою [2].

Сучасне суспільство все більше та більше цікавиться актуальністю творчої уяви дітей через призму танцювальної діяльності як засобу розкриття творчого потенціалу та інтелектуальних можливостей дитини дошкільника.

Незважаючи на актуальність цього питання та прискіпливу увагу до нього, не всі аспекти цієї проблематики розкриті. Відтак, дослідження цієї вузької спеціалізації психології продовжуються [8].

На сьогоднішній день танцювальна діяльність є напрямом сучасної психотерапії, котра стрімко розвивається [1]. Цей метод активно використовується у цілях психотерапевтичного впливу та при вирішеннях психодіагностичних, корекційних та психопрофілактичних завдань.

Одним з перспективних напрямків у суспільстві є використання можливостей танцювальної терапії у педагогіці, зокрема у дитячій педагогіці.

Використання арт-терапевтичних прийомів, зокрема танцювальної терапії, на думку спеціалістів, таких як О. О. Деркач, Л. Д. Лебедева [5], є необхідністю включення їх в освітній процес підростаючого покоління. Багато спеціалістів розглядають танцювальну терапію як напрямок творчої діяльності з певним лікувальним та розвивальним ефектом. Танцювальна терапія покликана не виявляти психічні порушення чи недоліки особистості,

а звернена до більш стійких сторін людини. Завдяки їй здійснюється відновлення цілісності людини, що сприяє її самореалізації як особистості [6].

Ця ідея нормалізації душевної рівноваги людини й сьогодні є провідною в усіх відомих психотерапевтичних школах і напрямках.

Література

1. Абрамова Г. С. Возрастная психология: Учебное пособие для студентов вузов. М., 2003.
2. Александров А. А. Современная психотерапия: Курс лекций. СПб., 1997.
3. Божович Л. И. Личность и ее формирование в детском возрасте М., 2005.
4. Боровик О. Розвиваємо уяву. Дошкільна освіта, 2001, 4-5.
5. Виготський Л. С., Лекции по психологии. СПб., 2003.
6. Осипова А. А. Общая психокоррекция: Учебное пособие. М., 2002.
7. Юнова М. І., Гайдар К.М., Темнова Л.В. Психологічна готовність дитини до навчання в школі: психолого-педагогічні основи: Навчальний посібник. М., 2003.
8. Дудецкий А. Я. Теоретические вопросы воображения и творчества. Смоленск, 1974.

СЕКЦІЯ 4
МЕДИЧНІ НАУКИ

**АКТУАЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ФІЗИЧНОЇ
ТЕРАПІЇ ТА ПСИХОКОРЕКЦІЇ ПОРУШЕНЬ ПОСТАВИ У ДІТЕЙ
МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ**

**АКТУАЛЬНОСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ МЕТОДОВ ФИЗИЧЕСКОЙ
ТЕРАПИИ И ПСИХОКОРЕКЦИИ НАРУШЕНИЙ ОСАНКИ У ДЕТЕЙ
МЛАДШЕГО ШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА**

**APPLICATION OF METHODS OF PHYSICAL THERAPY,
PSYCHOLOGICAL CORRECTION OF POSTURE DISORDERS IN
CHILDREN OF PRIMARY SCHOOL AGE**

Декуш Данья Махамедгарифівна,

студентка групи ФТ-10-18

Науковий керівник: д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.

Згідно з наявними статистичними даними, поширеність порушень постави серед школярів 1-4-х класів складає 40-50%. Проблема порушень постави дітей молодшого шкільного віку висвітлена у працях вітчизняних і зарубіжних авторів. Проте це питання залишається актуальним і в наш час, викликаючи інтерес фахівців в області фізичної терапії та медичної психології.

Молодший шкільний вік характеризується відносно рівномірним розвитком опорно-рухового апарату. Але інтенсивність окремих ознак є різноманітною. Так, довжина тіла збільшується в цей період більшою мірою, ніж маса тіла. Відбуваються зміни і в пропорціях тіла: змінюється грудна клітка і довжина тіла, ноги стають відносно довшими. У дітей цього віку продовжується окостеніння скелету, поступово формуються шийний і грудний хребти (до 12 років). М'язи дітей цього віку мають тонкі волокна, невелику кількість білку і жиру. Постава має нестійкий характер, що пов'язано з неодноразовим розвитком кісткового, суглобово-зв'язкового

апаратів і м'язової системи дитини. Кістки і м'язи збільшуються у довжині, а рефлекси статички ще не пристосувалися до цих змін.

У молодшому шкільному віці інтенсивно розвиваються різні задатки, формуються моральні якості, виробляються риси характеру, закладається і зміцнюється фундамент здоров'я і розвитку фізичних якостей, необхідних для ефективної участі в різних формах рухової активності, що, у свою чергу, створює умови для активного та спрямованого формування і розвитку психічних функцій та інтелектуальних задатків дитини.

Створення загальноосвітніх шкіл нового типу веде до перевантажень дитячого організму через збільшення тривалості занять і обсягу навчального навантаження. У сучасній українській школі сумарний обсяг знань, який отримують учні, набагато перевершує їх можливості його засвоєння, що веде до погіршення стану здоров'я дітей. Зокрема це є причиною виникнення відхилень від нормальної постави. Вже через рік після початку навчання у школі кількість дітей з поганою поставою значно збільшується.

Дефектна постава створює умови для прояву захворювань хребта та інших органів опорно-рухового апарату, що призводять до розладів діяльності внутрішніх органів. У дітей з порушеннями постави понижена життєва ємкість легенів, зменшена екскурсія грудної клітки та діафрагми, що несприятливо відбивається на діяльності серцево-судинної та дихальної систем. Порушенню нормальної діяльності органів черевної порожнини сприяє слабкість м'язів живота. Зниження ресорної функції хребта у дітей з плоскою спиною спричиняє постійні мікротравми головного мозку під час ходьби, бігу та інших рухів, що негативно позначається на вищій нервовій діяльності, супроводжується швидким настанням втоми, а нерідко і тривалими головними болями.

У реалізації системи фізичної та психотерапії дітей важливим є знання їх особистісних якостей, стану фізичного і психічного здоров'я, стійкості нервової системи до різних видів подразнень, витривалості, інтересів і можливостей. Враховуючи анатомо-фізіологічні особливості дитини, можливо в потрібному напрямку впливати на її розвиток. Нормальний

розумовий, психічний та фізичний розвиток дитини можливий за умови забезпечення оптимального рухового режиму. Це особливо важливо для учнів молодших класів, тому що необхідність активного рухового режиму у дітей раннього віку зумовлена анатомо-фізіологічними, психологічними і соціальними закономірностями. Саме для цього віку характерні інтенсивний ріст та становлення основних органів і функцій організму.

При повному застосуванні лікувально-реабілітаційних та психокорекційних заходів школярі з порушеннями постави мають можливість усунення їх в умовах поліклініки, фізкультурного диспансеру і спеціальних шкіл-інтернатів. Використання психокорекційних методів в загальноосвітній школі дозволить охопити більшу кількість учнів з початковими стадіями відхилення від нормальної постави, оскільки до лікувальних установ звертаються діти вже зі значно вираженими порушеннями постави. У загальноосвітній школі психокорекційні вправи треба розглядати як засіб для формування в учнів образу власного тіла, вміння вступати у внутрішній діалог з ним, розвитку у них уміння керувати своїми рухами, як засіб для розвитку рухових якостей, як засіб для вироблення у школярів позитивного ставлення до власного тіла, сміливості, рішучості, рухової вправності і підготовки до трудової діяльності.

**РЕАБІЛІТАЦІЙНА РОБОТА ПРИ ДИТЯЧОМУ
ЦЕРЕБРАЛЬНОМУ ПАРАЛІЧІ
РЕАБИЛИТАЦИОННАЯ РАБОТА ПРИ ДЕТСКОМ
ЦЕРЕБРАЛЬНОМ ПАРАЛИЧЕ
REHABILITATION FOR CEREBRAL PALSY IN CHILDREN**

Казар'ян Павло Ашотович,

студент групи ФТ-10-18

Науковий керівник: д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.

В останнє десятиріччя відбуваються істотні зміни у відношенні до осіб з відхиленнями у розвитку, що відбивають нове розуміння світовим

співтовариством їх прав - повага до людей з проблемами у розвитку і визнання за ними прав, рівних з іншими громадянами. У зв'язку з цим здійснюються зміни у системі реабілітації хворих на дитячий церебральний параліч (ДЦП) - розширення інтегративних підходів, індивідуалізація реабілітаційних програм.

Наслідком цих змін є ріст потреби у наукових розробках цього напрямку. Використання психокорекційних методів з урахуванням порушень рівнів регуляції біодинамічного стереотипу в комплексі з фізичною терапією, як нових форм реабілітації хворих із дитячим церебральним паралічем, є рішенням завдань відновлення стато-моторних функцій та формування здорового біодинамічного стереотипу у дітей з цією патологією.

При вивченні сучасного стану цієї проблеми можна помітити такі суперечності: питання фізичної та психологічної реабілітації дітей із ДЦП розглянуті недостатньо; формування програм і вибір засобів фізичної та психологічної реабілітації відбувається без дотримання багатьох умов, у тому числі енергоємності психогімнастичних вправ; спостерігається неузгодженість між «щадним» режимом програм реабілітації інвалідів з дитячим церебральним паралічем і недостатньою руховою активністю під час занять.

Використовувані унаш час форми реабілітації можуть бути вдосконалені за рахунок упровадження знань про особливості дитячого церебрального паралічу та резервні можливості людини.

Дитячий церебральний параліч (ДЦП) – це захворювання центральної нервової системи при провідному ураженні рухових зон і рухових провідних шляхів головного мозку. Зростання захворюваності на дитячий церебральний параліч, як одного з найбільш індивідуальних захворювань психоневрологічного профілю, спонукає фахівців до більш пильної уваги щодо проблеми профілактики і лікування ДЦП.

Для дитячого церебрального паралічу характерні спазми м'язів нижніх кінцівок, контрактури, рухові порушення та інші зміни в

локомоторному апараті. Відзначається підвищення сухожильних рефлексів, м'язового тону (гіпертонус), зниження м'язової сили і працездатності м'язів, наявність контрактур (зазвичай згинально-привідного типу) і деформацій, порушення координації рухів, стояння і ходьби, наявність мимовільних рухів, синкінезії. Дитячий церебральний параліч супроводжується обмеженням рухової активності. Ця гіпокінезія призводить до погіршення функцій усіх систем організму, а не тільки рухового апарату. Нерідко при цьому захворюванні порушується психіка, з'являються розлади з боку черепно-мозкових нервів (косоокість, погіршення зору, слуху), бульбарні і псевдобульбарні паралічі (розлади).

У пізній стадії, коли відновлення тієї чи іншої функції відбувається переважно за рахунок компенсаторно-приспосувальних процесів, спостерігаються вторинні дистрофічні зміни у м'язах, зв'язках, сухожиллях та інших тканинах. Виниклі на ранній стадії тонічні рефлекси, контрактури, порочні установки кінцівок, деформації та інші порушення важко піддаються відновленню, тому одним з найважливіших методів корекції при ДЦП є фізична та психічна реабілітація, яка повинна бути спрямована на формування навичок повсякденного життя. Уключення у реабілітаційні програми вправ на розвиток тілесності зменшує шкідливий вплив гіпокінезії і є профілактикою й усуненням гіпокінетичних розладів.

Важливо також спрямувати зусилля на те, щоб навчити дитину самостійно їсти, одягатися, користуватися ванною і туалетом. Оволодіння цими соціальними навичками може істотно полегшити обов'язки людей, які здійснюють догляд за дитиною, а також суттєво підвищити самовпевненість та самооцінку дитини. Для досягнення цієї мети необхідно впровадження нових оздоровчих технологій з використанням немедикаментозних засобів і методів психокорекції, спрямованих на забезпечення компенсації у них дефіциту рухової активності та підвищення фізичного розвитку.

**АКТУАЛЬНІСТЬ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ОЖИРІННЯ ЖІНОК
РЕПРОДУКТИВНОГО ТИПУ
АКТУАЛЬНОСТЬ ФИЗИЧЕСКОЙ ТЕРАПИИ ОЖИРЕНИЯ
ЖЕНЩИН РЕПРОДУКТИВНОГО ТИПА
ACTUALITY OF PHYSICAL THERAPY OF OBESITY FOR
WOMEN OF REPRODUCTIVE TYPE**

Котляр Анжела Вікторівна,

студентка групи ФТ-10-18

Науковий керівник: к.мед.н. Димо В. М.

Починаючи з другої половини ХХ століття, в економічно розвинених країнах світу виникла зовсім нова проблема - бурхливе зростання хвороб, викликаних надмірним харчуванням. Гіппократ зазначав, що надмірно огрядні люди живуть менше, а надто повні жінки безплідні. Репродуктивна функція жінок скорочується прямо пропорційно їх надмірній вазі. У поєднанні з демографічними проблемами розвинених держав така ситуація загрожує різким скороченням працездатного населення в Європі. За даними зарубіжних досліджень, якби люди не хворіли на ожиріння, то середня тривалість життя у світі збільшилася б на чотири роки. У світі збільшилося число людей, що страждають ожирінням. Дані останнього дослідження, проведеного організацією з економічного співробітництва і розвитку в 30 розвинених державах світу, свідчать про те, що в багатьох країнах проблема ожиріння нації стає досить серйозною і потребує негайного вирішення. Кількість осіб, які мають надлишкову вагу прогресивно збільшується. Це зростання становить 10% від їх колишньої кількості за кожні 10 років. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) до 60 років доживають близько 60% огрядних людей, до 70 років - лише 30%, а ще 10 років ледве можуть прожити 10%. ВООЗ вже вивчає ожиріння як епідемію, яка досить динамічно розповзається по всьому світу. За останні 20 років у більшості країн Євросоюзу число людей, що страждають зайвою вагою, збільшилося на 50%. Відзначається швидке зростання ожиріння

також у спортсменів після припинення систематичних специфічних тренувань. Ожиріння чинить дуже несприятливий вплив на організм, веде до зниження працездатності, до скорочення тривалості життя і періоду активної творчої діяльності. Підраховано, що якщо ця тенденція збережеться, то до середини наступного століття все населення економічно розвинених країн буде хворіти ожирінням.

Попередження, лікування та реабілітація хворих на ожиріння є важливими завданнями охорони здоров'я, реальним заходом профілактики низки захворювань і в першу чергу серцево-судинних.

Хворі ожирінням більше днів проводять на лікарняному листі, мають більше ускладнень після наркозу й оперативних втручань, частіше гинуть в автомобільних аваріях і катастрофах. Встановлено, що якби людству вдалося вирішити проблему ожиріння, середня тривалість життя збільшилася б на 4 роки. Серед осіб у віці від 50 до 59 років, вага тіла яких перевищував норму на 15-24%, смертність була на 17% вище середньої. Якщо ж перевищення ваги тіла становило 24-34%, то смертність збільшувалася на 41%. Смерть від серцево-судинних захворювань при ожирінні в 2 рази, а від інсульту в 3 рази частіше, ніж в осіб з нормальною вагою тіла. При ожирінні цукровий діабет зустрічається в 3-4 рази частіше.

Незважаючи на активні пошуки дослідників ефективних підходів до терапії ожиріння, їх ефективність залишається надзвичайно низькою, хоча на сьогоднішній день запропоновано безліч методів короткострокової терапії, спрямованої як на зниження надлишкової маси тіла, так і на тимчасове відновлення овуляції. Водночас оптимальна стратегія довгострокового ефекту полягає у поєднаному використанні дієтотерапії та фізичних навантажень, однак з приводу їх виду та дозування серед науковців існують дискусії. У зв'язку з цим, розробка комплексної програми з фізичної терапії жінок із ожирінням набуває першочергового значення для попередження безпліддя. Для подолання цього захворювання найбільш ефективними засобами фізичної терапії є ранкова і лікувальна

гімнастика, масаж, застосування апаратних методик , дієтотерапія і психотерапія.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням можливостей використання різних альтернативних методів і засобів у комплексній програмі фізичної терапії для нормалізації маси тіла і відновлення оваріально-менструальної функції у жінок репродуктивного віку з різними ступенями ожиріння.

КЛІНІЧНА КАРТИНА ГІПЕРТОНІЧНОЇ ХВОРОБИ
КЛИНИЧЕСКАЯ КАРТИНА ГИПЕРТОНИЧЕСКОЙ БОЛЕЗНИ
HYPERTENSION CLINICAL PRESENTATION

Лазарева Олена Сергіївна,

студентка групи ФТ-10-18

Науковий керівник: д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.

На сучасному етапі розвитку суспільства все гостріше постає проблема збереження і зміцнення здоров'я людей, дотримання здорового способу життя. У нашій країні склалася критична ситуація зі станом здоров'я населення, різко зросла захворюваність, особливо на гіпертонію (у 3 рази), стенокардію (у 2 - 4 рази), інфаркт міокарда (30%).

Ці хвороби значно поширилися за останні десятиріччя в економічно розвинених країнах та стали головною причиною інвалідності і смертності. Для успішної боротьби з хворобами серця і судин недостатньо лише загальнодержавних і суто медичних заходів. Дуже важливе значення має також ознайомлення широких верст населення з основними принципами фізичної терапії та принципами запобігання цим захворюванням.

Серцево-судинна система відіграє важливу роль у життєдіяльності організму, постачає всім тканинам й органам поживні речовини, виносить продукти обміну. Тому при захворюваннях апарату кровообігу порушується функціональна діяльність усього організму, знижується працездатність, настає передчасна старість.

Захворюваннями серцево-судинної системи є: ендокардит, міокардит, перикардит, дистрофія міокарда, вроджені і набуті вади серця, атеросклероз, ішемічна хвороба серця, гіпер- та гіпотонічна хвороби, облітеруючий ендартеріт, тромбофлебіт, варикозне розширення вен. Виникненню захворювання сприяє низка чинників зовнішнього і внутрішнього середовища: переїдання, вживання алкоголю, паління, гіподинамія, фізичні і нервово-психічні перевантаження, інфекції, інтоксикації, спадковість тощо.

Захворювання серцево-судинної системи проявляються болем у ділянці серця, порушенням його ритму, серцебиттям, задишкою, набряками, синюхою (ціаноз). Вони супроводжуються недостатністю кровообігу різного ступеня.

Серцево-судинні захворювання лікують комплексно включенням з медикаментозного лікування, дієтотерапії, психотерапії, відповідного рухового режиму, фізичної реабілітації. Засоби останньої - ЛФК, лікувальний масаж, фізіотерапія, працетерапія. Їх призначають як у лікарняний, так і в післялікарняний періоди реабілітації. У реабілітаційних центрах, поліклінічному, санаторному та диспансерному етапах реабілітації можливе використання механотерапії (тренажери).

Гіпертонічна хвороба – важлива проблема сучасної медицини. Вона належить до захворювань, причина розвитку котрих багато у чому залежить від самої людини.

Гіпертонічна хвороба виникає головним чином у людей середнього і похилого віку, переважно в осіб віком від 40 до 60 років. Французькі клініцисти називають її «хворобою осені людського життя». Однак в останні десятиліття вона значно «помолоділа» і зустрічається навіть у дітей.

Процент хворих на гіпертонічну хворобу серед чоловіків і жінок приблизно однаковий, але в окремі вікові періоди відзначається істотна різниця. До 40 років частіше хворіють чоловіки, а після 40 - жінки. Після 55 років гіпертонічна хвороба у жінок зустрічається у 3 рази частіше, ніж у

чоловіків. Значну роль у її розвитку відіграють ендокринні порушення, травми черепа, інфекції, куріння та вживання алкогольних напоїв.

Тому необхідно виховувати у кожної людини і всього суспільства дбайливе ставлення до свого здоров'я. Свідоме і відповідальне ставлення до здоров'я як до загальнонародного багатства повинно стати нормою життя і поведінки всіх людей. Це передбачає викорінення шкідливих звичок, виховання фізичної культури, дотримання режиму праці, харчування і відпочинку, підвищення санітарної культури населення. Підвищення санітарної культури населення сприяє зниженню захворюваності на хвороби органів кровообігу. Активна і свідома позиція хворого та його близьких – важливий фактор ефективної боротьби з гіпертонічною хворобою.

**ТІЛЕСНО-ОРІЄНТОВАНА ТЕРАПІЯ ПРИ ЦУКРОВОМУ
ДІАБЕТІ
ТЕЛЕСНО-ОРИЕНТИРОВАННАЯ ТЕРАПИЯ ПРИ САХАРНОМ
ДИАБЕТЕ
TELESO-ORIENTED THERAPY FOR SUGAR DIABETES**

Міхова Катерина Вікторівна,

студентка групи ФТ-10-18

Науковий керівник: д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.

Захворювання на цукровий діабет є одним з найпоширеніших. За оцінками Всесвітньої організації здоров'я, у світі налічується 347 млн. хворих на цукровий діабет (близько 90% припадає на хворих, які страждають на цукровий діабет 2 типу). В Україні наприкінці 2017 р. налічувалось понад 1,3 млн. хворих. ВООЗ прогнозує, що кожні 10-15 років відбуватиметься двократне збільшення хворих, а смертність від хвороби в наступні 10 років зросте більш, ніж на 50% (за оцінками, в 2010 р. померло 3,4 млн. осіб від ускладнень цукрового діабету). Захворювання на цукровий діабет, боротьба з його ускладненнями та попередження захворювання є серйозною медико-соціальною проблемою світового рівня. Велика

соціальна значущість лікування цукрового діабету полягає у тому, що ця хвороба призводить до ранньої інвалідизації, летальності, зумовленої наявністю ускладнень діабету.

Цукровий діабет (ЦД)- це група метаболічних захворювань, що характеризується гіперглікемією, яка є наслідком дефектів секреції інсуліну, дії інсуліну або обох цих чинників. Хронічна гіперглікемія при ЦД супроводжується ураженням, дисфункцією або недостатністю різних органів та систем, зокрема очей, нирок, нервової системи, серця та кровоносних судин.

Важливим завданням є узагальнення досвіду застосування засобів фізичної терапії при набутому цукровому діабеті. Незважаючи на наявні підтвержені факти про те, що значну частку випадків діабету та його ускладнень можна попередити за допомогою раціонального харчування, регулярної фізичної активності, підтримання нормальної маси тіла, ці заходи не мають широкого застосування. Ефективним засобом при цукровому діабеті є фізична терапія, яка діє не лише симптоматично, а й може бути спрямована на окремі ланки патогенезу.

Фізична реабілітація є ефективною, її дія є не лише симптоматичною, а й може бути спрямована на окремі ланки патогенезу. Крім засобів лікувальної фізичної культури, застосовують лікувальний масаж, фізіотерапію.

Застосування тілесно-орієнтованої терапії в комплексному лікуванні хворих на цукровий діабет обумовлено стимулюючим впливом психогімнастичних та фізичних вправ на тканинний обмін, утилізацію цукру в організмі і підвищене відкладення їх у м'язах. Установлено, що під впливом психофізичних вправ рівень глюкози в крові значно знижується, іноді до нормальних величин. У хворих з надмірною масою тіла під впливом фізичних вправ нормалізується жировий обмін і зменшується жирутворення. У комплекс тілесно-орієнтованої терапії при легкій формі цукрового діабету включають вправи для всіх м'язових груп. Рухи виконуються з великою амплітудою, у повільному і середньому темпі,

а для дрібних м'язових груп - у швидкому. Поступово вводяться більш складні координаційні вправи, вправи з предметами, на знаряддях (гімнастичній стінці, лавці) і з обтяженнями.

Тілесно-орієнтована терапія при цукровому діабеті включає такі особливості: заняття повинні проходити в добре провітреному приміщенні або на повітрі; якщо є можливість, то крім психогімнастичних вправ рекомендується такий самий комплекс вправ повторити увечері, приблизно за 1,5-2 години до сну; фізичні вправи необхідно чергувати, щоб забезпечити рівномірне навантаження на різні м'язи, збільшення або зменшення психофізичного навантаження під час занять при діабеті проводиться залежно від стану хворого, його натренованості і фізичного розвитку; вихідні положення при психофізичних вправах слід чергувати, рухи виконувати потрібно з великим розмахом у суглобах; дихання під час занять має бути вільним і ритмічним, здійснюватися через ніс, видих повинен бути тривалішим, ніж вдих; якщо після занять у діабетика виникає відчуття втоми або слабкості, то це повинно бути приводом для зміни комплексу вправ у бік зниження навантаження; комплекс вправ при діабеті повинен поєднувати рухливі ігри, вправи з опором та ін.; після закінчення занять потрібно прийняти душ або вдатися до обтирання.

Таким чином, при цукровому діабеті в тілесно-орієнтованій терапії використовуються психогімнастичні вправи у поєднанні з дихальними. Конкретний підбір вправ встановлюється руховим режимом хворих, що, своєю чергою, призначається на основі оцінки загального стану та клінічної картини.

**КЛІНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ РЕЦИДИВУЮЧОЇ
ІНФЕКЦІЙНО-ЗАПАЛЬНОЇ ПАТОЛОГІЇ ОРГАНІВ
ДИХАННЯ ДІТЕЙ**

**КЛИНИЧЕСКИЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ
РЕЦИДИВИРУЮЩЕЙ ИНФЕКЦИОННО-ВОСПАЛИТЕЛЬНОЙ
ПАТОЛОГИИ ОРГАНОВ ДЫХАНИЯ ДЕТЕЙ
CLINICAL CHARACTERISTICS OF RECIDIVOUS INFECTIOUS
INFLAMMATORY PATHOLOGY OF BREATH ORGANS**

Паламарчук Карина Володимирівна,

студентка групи ФТ-10-18

Науковий керівник: д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.

Інтегральним показником благополуччя суспільства та індикатором соціальних й екологічних проблем є здоров'я дітей. Одним із пріоритетних напрямів охорони дитинства є зниження частоти захворюваності та сприяння розвитку дитини. За результатами останніх статистичних досліджень структури захворюваності дітей, перше місце посідають хвороби дихальної системи, серед яких переважають респіраторні захворювання, а також виявлено тенденцію до зростання показників захворюваності та поширеності хвороб органів дихання. Неспецифічні запалення дихальних шляхів з частими повторними епізодами їх виникнення розповсюджені серед дітей і практично не превентуються, а самі епізоди захворювань погано лікуються, що і зумовлює актуальність проблеми. Патологічні процеси, пов'язані з захворюваннями органів дихання, наростають з року в рік.

До групи таких захворювань належить рецидивуючий бронхіт (РБ), котрий може трансформуватися у бронхіальну астму або хронічний бронхіт і впливати на погіршення якості життя та зменшення потенціалу здоров'я населення. Захворюваність РБ становить майже третину в загальній структурі хвороб органів дихання дітей. Таким чином, однією з найбільш важливих проблем сучасної пульмонології є профілактика та лікування РБ у

дітей. Ранній і точний діагноз лежить в основі забезпечення раціональним і оптимальним відновним лікуванням і зведення нанівець ризиків прогресування та трансформації захворювання у більш складні, тому діти з рецидивуючими респіраторними захворюваннями потребують пильної уваги.

Рецидивуючі бронхіти привертають пильну увагу педіатрів у зв'язку з відсутністю чітких діагностичних критеріїв і важкістю терапії, а також термінологічними поглядами у формулюванні діагнозу, а саме альтернативного формулювання РБ як повторних бронхітів у часто хворіючих гострими респіраторними захворюваннями дітей через різні причини.

Функціональний стан системи дихання у міжрецидивний період серед дітей з рецидивуючим бронхітом, за даними літератури, може бути як в нормі, так і зниженим. Поміж дітей з РБ відзначають також зміни в серцево-судинній системі, наявність порушень постави, що наряду з етіопатогенетичними особливостями вимагає уточнення алгоритмів лікування та використання засобів фізичної терапії на різних етапах відновлення. Слід відзначити, що засоби терапії, відновного лікування та превентивні заходи, що використовуються у дітей з рецидивуючим бронхітом так само, як і у часто хворіючих, повинні бути без побічного впливу на загальний розвиток організму та функціонування його систем, або ж такий небажаний ефект має бути мінімальним.

Останніми роками дітям з РБ та тим, які часто і тривало хворіють, приділяється все більша увага в наукових дослідженнях стосовно структури захворюваності, стану соматичного здоров'я, результатів застосування засобів фізичної терапії. Зокрема розглядається ефективність використання психофізичних і дихальних вправ, застосування психокорекції та психотерапії, бальнеотерапії та ароматерапії, гідрокінезотерапії.

Утім, незважаючи на існуючий позитивний досвід застосування засобів фізичної терапії на різних етапах відновного лікування серед часто хворіючих дітей з бронхолегеневою патологією, проблема як ізольованого,

так і комплексного використання психофізичних вправ, преформованих та природних фізичних чинників в умовах санаторію у дітей з РБ залишається ще й досі невирішеною у багатьох аспектах.

Сучасні дослідження підкреслюють зростаючу роль у генезі РБ екологічного неблагополуччя навколишнього середовища. Перманентний інтенсивний вплив твердих, рідких і газоподібних промислових викидів, вихлопних газів автомобілів, несприятливих гігієнічних житлових умов, пасивного куріння не може не позначатися на стані реципроктного апарату та місцевого імунітету дихального тракту.

Таким чином, одним з механізмів, що сприяють виникненню і рецидиву запального процесу в бронхолегеневій системі є порушення структури і функції легеневого сурфактанту. У ході проведених досліджень науковці виявили виразні зміни маркерів поверхнево-активної вистілки легень в період загострення РБ: зменшення в досліджуваних біологічних середовищах (крові, конденсаті повітря, що видихається) рівня фосфатидилхоліну - основного структурного компоненту легеневого сурфактанта і підвищення фосфатидилетаноламіну (кефалін) і сфінгомієліну, що пов'язано або з підвищеною витратою поверхнево-активних фосfolіпідів сурфактанту зв'язку з активацією деяких його функцій, або з недостатнім його синтезом в силу порушеного метаболізму. У міру клінічного поліпшення стану пацієнтів кількість фосфатидилхоліну підвищується, питома вага фосфатидилетаноламіну і сфінгомієліну, навпаки, знижується, не досягаючи, однак, рівня здорових дітей. Паралельно з цими змінами ліпідного гомеостазу верифікована фазова динаміка ліпідної пероксидації та антиоксидантного захисту.

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ НА ПОСТЛІКАРНЬОМУ ЕТАПІ
ФИЗИЧЕСКАЯ РЕАБИЛИТАЦИЯ ПРИ ЗАБОЛЕВАНИЯХ СЕРДЕЧНО-СОСУДИСТОЙ СИСТЕМЫ НА ПОСЛЕБОЛЬНИЧНОМ ЭТАПЕ
PHYSICAL REHABILITATION OF CARDIOVASCULAR DISEASES AT THE POST-HOSPITAL STAGE

Тіщенко Олена Олександрівна,

студентка групи ФТ-10-18

Науковий керівник: к.мед.н. Димо В. М.

Захворювання серцево-судинної системи відносяться до числа найпоширеніших і частіше за інші призводять до інвалідності і смерті. Щорічно в Україні спостерігається більше 400 тис. інфарктів. При цьому, у хворих, що перенесли інфаркт, спостерігається високий відсоток інвалідизації, що призводить, у свою чергу, до соціальної і психічної дезадаптації, втрати працездатності, зниження якості життя. Багато захворювань серцево-судинної системи призводять до недостатності кровообігу, тобто нездатності системи кровообігу транспортувати кров у кількості, достатній для нормального функціонування органів і тканин.

Фізична реабілітація захворювань серцево-судинної системи - це комплекс заходів, направлений на відновлення (повне або часткове) порушених у результаті захворювання або пошкодження функцій. Тому завданням реабілітаційної служби є вироблення методів, що сприяють розвитку, відновленню і компенсації порушених функцій, з метою запобігання судинним катастрофам, з одного боку, і запобігання стійкій інвалідизації - з іншого.

У вирішенні проблеми першочергове значення мають медичні заходи, направлені на відновлення порушених функцій, пристосування хворого до самообслуговування і трудової діяльності. Вирішальна роль у реабілітації

хворих після інфаркту належить фізіотерапії і, перш за все, лікувальній гімнастиці, масажу, різним фізичним методам, зокрема ЛФК.

ЛФК проводять у чотирьох режимах рухової активності: суворий постільний режим; помірно-розширений постільний; палатний; вільний.

Застосування фізичних вправ при серцево-судинних захворюваннях дозволяє використовувати всі 4 механізми їх лікувальної дії: тонізуючого впливу, трофічної дії, формування компенсацій і нормалізації функцій. При багатьох захворюваннях серцево-судинної системи обмежується руховий режим хворого. Хворий пригноблений, «занурений в хворобу», в центральній нервовій системі переважають гальмівні процеси. У цьому випадку фізичні вправи набувають важливого значення для надання загальної тонізуючої дії.

Фізичні вправи покращують трофічні процеси в серці й у всьому організмі. Вони збільшують кровопостачання серця, що стимулює відновні процеси в міокарді, підвищує його скоротливу здатність. Фізичні вправи покращують і загальний обмін в організмі, знижують вміст холестерину в крові, затримуючи розвиток атеросклерозу. При багатьох захворюваннях серцево-судинної системи, особливо при важкому стані хворого, використовуються фізичні вправи, що надають дію через внесерцеві чинники кровообігу. Так, вправи для дрібних м'язових груп сприяють просуванню крові по венах. Дихальні вправи сприяють притоку венозної крові до серця за рахунок ритмічної зміни внутрішньочеревного і внутрішньогрудного тиску

При захворюваннях серця і судин фізичні вправи удосконалюють (нормалізують) адаптаційні процеси серцево-судинної системи. Фізичні вправи підвищують загальні адаптаційні можливості організму, його опірність до різних стресових дій, покращуючи емоційний стан. Фізичне тренування розвиває фізіологічні функції і рухові якості, підвищуючи розумову і фізичну працездатність. Активізація рухового режиму удосконалює функції систем, регулюючих кровообіг, покращує скоротливу здатність міокарду і кровообіг, зменшує вміст ліпідів і холестерину в крові,

підвищує активність системи крові, сприяє розвитку колатеральних судин, знижує гіпоксію.

За наявності захворювання фізична реабілітація надає лікувальний ефект і припиняє подальший його розвиток. Різноманітні засоби реабілітації, зокрема лікувальна фізкультура, масаж, фізіотерапія, елементи нетрадиційних методів відновлення, підвищують функціональні можливості серцево-судинної системи, служать важливим засобом реабілітації. При хронічних захворюваннях після того, як досягнуто стійкого поліпшення і подальше вдосконалення функцій серцево-судинної системи неможливе, реабілітація застосовується як метод підтримуючої терапії.

АТОПІЧНИЙ ДЕРМАТИТ
АТОПИЧЕСКИЙ ДЕРМАТИТ
АТОPIC DERMATITIS

Циганок Ганна Володимирівна,

студентка групи ФТ-10-18

Науковий керівник:к.мед.н.Димо В. М.

Атопічний дерматит (АД) – це хронічне рецидивне алергійне захворювання, яке спостерігають в осіб зі спадковою схильністю до атопії. Воно характеризується ексудативним і/або ліхеноїдним ураженням і свербіжем шкіри, підвищенням рівня сироваткового IgE та гіперчутливістю до специфічних (алергенних) і неспецифічних подразників. АД має низку синонімів: пруригоБеньє, алергодерматоз, алергійний дерматит, нейродерміт, атопічна екзема, дитяча екзема, конституційна екзема та ін., що, безумовно, утруднює визначення реальних показників поширення цього захворювання у різних країнах світу.

Більшість фахівців відносить АД до мультифакторних захворювань з обтяженою полігенною спадковістю до атопії. Захворювання зазвичай виникає у дитячому віці. Основною патогенетичною ланкою його є IgE-опосередкований механізм, який індукують Th2-лімфоцити. Серед

екзогенних чинників АД найбільше значення мають харчові, побутові, особливо кліщі *Dermatophagoides*, пилкові, епідермальні, грибкові, бактеріальні алергени (АГ), фізичні та хімічні подразники, стресові ситуації.

Певну роль у розвитку АД відіграють інфекція, емоційні чинники, зміни взаємовідношення холінергічної та симпато-адреналової систем, стабільність цитоплазматичних мембран, зумовлена станом вільнорадикального окислення ліпідів, активація метаболізму арахідонової кислоти з підвищенням синтезу лейкотрієнів і простагландинів. Отже, клінічна маніфестація АД є результатом взаємодії генетичних, несприятливих екологічних, пери- та постнатальних чинників, порушень імунної системи тощо. З віком значення харчових АГ знижується і вони поступаються місцем побутовим, грибковим, бактеріальним, вірусним і хімічним. Поступово ураження шкіри набуває самостійного хронічного перебігу з певною незалежністю від раніше вагомих харчових АГ (підпорогова сенсibilізація) і зміною патогенетичних механізмів.

Офіційно визнаної класифікації АД немає, але традиційно у випадку АД фахівці встановлюють характер клініко-морфологічних змін (ексудативна, проліферативна, змішана форми), поширеність (дифузний і локальний), важкість перебігу захворювання (легкий, середнього ступеня важкості, важкий), період (загострення, ремісія), супутні прояви й ускладнення.

Групою європейських учених для оцінювання важкості АД та експертизи втрати працездатності (встановлення інвалідності) розроблено систему оцінки клінічних симптомів у балах SCORAD (scoring of atopic dermatitis – шкала atopічного дерматиту).

Згадана шкала враховує такі показники:

- (А) – поширеність шкірного процесу;
- (В) – інтенсивність клінічних проявів;
- (С) – суб'єктивні відчуття.

АД часто поєднується з іншими алергічними захворюваннями (АЗ). Так, алергійний риніт (АР) або ринокон'юнктивіт (АРК) встановлюють у

понад 80% хворих, бронхіальну астму (БА) – у 30-40% пацієнтів. Нерідко спостерігають гостру кропив'янку та набряк Квінке, алергійні гастроентеропатії тощо.

Таким чином, етіологічна діагностика АД повинна ґрунтуватися лише на комплексному обстеженні з урахуванням даних алергологічного анамнезу, результатів тестів *invivo* та *invitro* з харчовими, побутовими, епідермальними, пилковими, грибковими, бактеріальними АГ тощо.

У терапії АД важливе місце посідають дієтотерапія, заходи контролю довкілля, системна фармакотерапія, місцева терапія, фізіотерапія, фототерапія і санаторно-курортне лікування. Успіх у лікуванні АД також залежить від усунення або зменшення негативного впливу супутніх патологічних змін в органах і системах організму.

Поширеність АД серед молодих людей актуалізує дослідження цього захворювання та розробку нових сучасних методів фізичної терапії з метою його профілактики та лікування, що і є метою наших подальших досліджень.

ЗМІСТ

Програма

Доповіді

Матвієнко Л. П. Вітальне слово

Пленарне засідання

Горіна В. В. Оптимізація джерел формування фінансових ресурсів підприємства. **Науковий керівник:** к.с.-г. н. Бабич О. С.

Дроздов С. О. Зростання військових злочинів під час проведення бойових дій та антитерористичної операції. **Науковий керівник:** д.ю.н., проф. Кириченко О. А.

Лічманюк І. В. Місце захисника у системі суб'єктів доказування у кримінальному процесі. **Науковий керівник:** к.і.н., доц. Підберезних І. Є.

Фесун М. В. Новітнє розуміння поняття криміналістики та ординстики. **Науковий керівник:** д.ю.н., проф. Кириченко О. А.

Волченбой В. А. Самоставлення особистості: гендерні аспекти вивчення проблеми. **Науковий керівник:** к.п.н. Безушко С. В.

Тарасова Н. В. Актуальність й особливості психологічного супроводу спортсменів підлітково-юнацького віку. **Науковий керівник:** к.психол.н. Вербина Ю. В.

Івкова Н. О. Сучасні аспекти лікування та реабілітації сколіотичної хвороби у дітей. **Науковий керівник:** д.мед.н. Мітілева З. М. **Науковий консультант:** викл. Дроботун О. С.

СЕКЦІЯ 1. ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

Аль-Аваді Ріяд. Сучасні підходи до державного регулювання туристичної галузі в Україні. **Науковий керівник-к.філол.н. Бабич В. І.**

Леонов Є. А. Функціонування бізнес-готелів в Україні як стратегія і тактика активізації ділового туризму. **Науковий керівник - к.с.-г.н. Бабич О. С.**

- Одінцов Р. В.** Управління ліквідністю комерційного банку. **Науковий керівник -к.с.-г. н. Бабич О. С.**
- Одінцова Т. В.** Управління ризиками у комерційній діяльності. **Науковий керівник -к.с.-г. н. Бабич О. С.**
- Сиворотка Я. В.** Реклама в готельному господарстві та її сутність. **Науковий керівник-д.е.н., доц. Звягінцева О. Б.**

СЕКЦІЯ 2. ПРАВНИЧІ НАУКИ

- Арабіжа І. Ю.** Поняття адміністративних послуг. **Науковий керівник – к.ю.н. Коробочкіна Л. Л.**
- Бевз О. І.** Політико-юридичні версії французької концепції правової держави. **Науковий керівник – к.і.н., доц. Підберезних І. Є.**
- Берднік К. В.** Формування системи договірних (контрольних) органів ООН з прав людини. **Науковий керівник – д.ю.н., проф. Леонов Б.Д.**
- Білоус К. О.** Міжнародна система захисту від піратства: конвенційний механізм. **Науковий керівник – к.і.н. Кокоско Ф. І.**
- Генсіцька Р. О.** Визначення сторін колективного договору. **Науковий керівник – к.ю.н. Коробочкіна Л. Л.**
- Годун Г. М.** Становлення інституту примусового виконання. **Науковий керівник – к.ю.н. Коробочкіна Л. Л.**
- Голубицький М. Ю.** Особливості сучасного стану та тенденції розвитку технічного регулювання в Україні. **Науковий керівник – д.ю.н. Нестеренко А. С.**
- Гугосян В. В.** Права жінок в ісламському праві і права людини. **Науковий керівник – к.і.н., доц. Підберезних І. Є.**
- Дімов С. Д.** Міжнародно-правові принципи банківського нагляду. **Науковий керівник – к.і.н., доц. Підберезних І. Є.**
- Дронь Є.** Правове регулювання відносин у сфері працевлаштування та ринку праці ЄС. **Науковий керівник – к.ю.н., доц. Бідей О. М.**

Іванов С. С. Правові засади діяльності акціонерних товариств за законодавством України. **Науковий керівник – к.ю.н., доц. Бідей О. М.**

Кашарайло В. Європейський омбудсмен. **Науковий керівник – к.і.н., доц. Підберезних І. Є.**

Климчук Н. М. Система юридичної експертології. **Науковий керівник – д.ю.н., проф. Кириченко О. А.**

Ковальчук Л. В. Вплив міграційних процесів на суспільний розвиток. **Науковий керівник – к.і.н., доц. Підберезних І. Є.**

Корунський І. «Jus commune» - «загальне право». **Науковий керівник – к.і.н., доц. Підберезних І. Є.**

Полевод О. І. Захист праці жінок: історичні та міжнародно-правові аспекти. **Науковий керівник – д.ю.н. Нестеренко А. С.**

Сасенко В. Л. Торгівля людьми: міжнародно-правовий аспект. **Науковий керівник – к.ю.н., доц. Мельник Д. С.**

Смірнов М. М. Інноваційне розуміння поняття доказів та їх допустимості в антикримінальному судочинстві. **Науковий керівник – д.ю.н., проф. Кириченко О. А.**

Чебан О. Г. Історія становлення інституту адвокатури в світовій юридичній практиці. **Науковий керівник – к.і.н. Кокошко Ф. І.**

Чебан С. В. Натуралістичні уявлення римлян про право. **Науковий керівник – к.і.н. Кокошко Ф. І.**

Чувальська І. О. Система законодавства, яким регулюється страхова справа в Україні. **Науковий керівник – к.і.н. Кокошко Ф. І.**

СЕКЦІЯ 3. ПСИХОЛОГІЯ

Ахрамєєва А. О. Гендерні прояви конфліктної поведінки в юнацькому віці. **Науковий керівник – к.психол.н. Вербина Ю. В.**

Баюш Т. В. Значення дитячо-батьківських взаємин у сімейному вихованні дітей молодшого шкільного віку. **Науковий керівник – к.психол.н.**

Пєнова І. К. **Науковий консультант – к.психол.н. Шавліс Н. А.**

- Битка В. В.** Онтогенеза особистісного відношення до природи. **Науковий керівник – д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.**
- Бородатенко М. П.** Провідна діяльність у підлітковому віці. **Науковий керівник – к.психол.н. Пєнова І. К. Науковий консультант – к.психол.н. Шавліс Н. А.**
- Воскевич Ю. В.** Наукові уявлення про синдром емоційного вигорання особистості. **Науковий керівник – к.психол.н. Пєнова І. К. Науковий консультант – к.психол.н. Шавліс Н. А.**
- Гейко Т. М.** Самооцінка підлітків: вікові та гендерні особливості. **Науковий керівник – д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.**
- Кузнєцова Л. А.** Жіноча самотність та її подолання. **Науковий керівник – д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.**
- Раткогло О. М.** Актуальність психологічного супроводу онкохворих. **Науковий керівник – д.психол.н., проф. Іванцова Н. Б.**
- Ревтьо А. Р.** Професійне спілкування оперативних співробітників. **Науковий керівник: д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.**
- Романчак І. А.** Феноменологія почуття прив'язаності. **Науковий керівник – д.психол.н., проф. Іванцова Н. Б.**
- Харченко О. О.** Актуальність професійного самовизначення у старшому підлітковому віці. **Науковий керівник – к.психол.н. Пєнова І. К. Науковий консультант – к.психол.н. Шавліс Н. А.**
- Чеканова О. С.** Основні ознаки аутизму. **Науковий керівник – к.психол.н. Пєнова І. К. Науковий консультант – к.психол.н. Шавліс Н. А.**
- Шевченко Л. М.** Професійне вигорання працівників поліції. **Науковий керівник – д.психол.н. проф. Іванцова Н. Б.**
- Щербаков Д. О.** Професійне вигорання військовослужбовця. **Науковий керівник – д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.**

Яневський В. О. Танцювальна діяльність дітей старшого дошкільного віку.

Науковий керівник – к.п.н., доц. Барвінок І. В.

СЕКЦІЯ 4. МЕДИЧНІ НАУКИ

Декуш Д. М. Актуальність застосування методів фізичної терапії та психокорекції порушень постави у дітей молодшого шкільного віку.

Науковий керівник- д.психол.н., проф.

Євдокимова Н. О. Науковий консультант – д.м.н. Мітелєва З. М.

Казар'ян П. А. Реабілітаційна робота при дитячому церебральному паралічі.

Науковий керівник-д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.

Котляр А. В. Актуальність фізичної терапії ожиріння жінок репродуктивного типу. **Науковий керівник – к.м.н. Димо В. М.**

Лазарєва О. С. Клінічна картина гіпертонічної хвороби. **Науковий керівник- д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.**

Міхова К. В. Тілесно-орієнтована терапія при цукровому діабеті. **Науковий керівник- д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.**

Паламарчук К. В. Клінічні характеристики рецидивуючої інфекційно-запальної патології органів дихання дітей. **Науковий керівник – д.психол.н., проф. Євдокимова Н. О.**

Тіщенко О. О. Фізична реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи на постлікарняному етапі. **Науковий керівник-к.м.н. Димо В. М.**

Циганок Г. В. Атопічний дерматит. **Науковий керівник – к.м.н. Димо В. М.**